

X, 29 ~~15~~ ¹⁶ für Küpper.

Q. D. B. V.
ANTIQVITATES
ARCHIEPISCOPATVS
MAGDEBVRGENSIS

quampluribus nunquam antea editis

OTTONIS I.
Diplomatis, Bullisque Pontificiis
distinctas

SVB PRAESIDIO
CASPARIS SAGITTARII, D.
HISTOR. P. P.

DIE SEPTEMBRIS

Publico examini exponet

JOH. CHRISTOPH. Schillinge/

HADMERSLEBIO-MAGDEBURGICVS.

7 E N A E

T P I S N I S I A N I S .

ANNO CIO ICC LXXXIV.

V I R O
P E R I L L V S T R I A C G E N E R O S I S S I M O
D O M I N O

GVSTAVO ADOLPHO
A SCHVLENBVRG

Hæreditario Domino in Embden

Bezendorf & Schadeleben

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO
ELECTORI BRANDENBVRGENSI
*a Consiliis intimis, Cameræ Halla-Magde-
burgicæ Præsidi, Prætori in Gibichenstein &*

Moritzburg

MAECENATI AC PATRONO SVO
GRATIOSISSIMO

Has Archiepiscopatus Magdeburgici Antiquitates

*in devotissimi obsequii pignus
humillime dedicat*

JOH. CHRISTOPH. Schillinge;

Differe Parthenopes quæ sint cu-
nabula: Sic, quid
De te sperandum sit, docu-
menta dabis.

Macte his! deque tua patria sic perge
mereri,

Tunc meritis reddet præmia digna
tuis.

*Præximo Dno SCHILLINGIO
gratulabundus adpos.*

Rudolf Wilhelmus Krauß

Phil. & Med. D. P. P.

h. t.

ACAD. RECTOR.

*Felix qui studiis erectis sedulus in-
stat.*

*Tu te felicem per documenta pro-
bas.*

amico animo testando scr.

Jo. Philippus Slevogtius,

D. & Prof. Iuris ac Philosophiæ
ordinarius.

);(2

Ipsa

O
MI
en
D
SI
de-

inge;

Ipsa quidem *Magdurga* suo splendo-
re coruscat,

Dotibus & variis tollit ad astra ca-
put:

Et quoque metropolin statuit qui *Ma-
ximus Otto,*

Auxit & ornavit pluribus atque
bonis;

Laudibus egregiis celebrabitur: attamen ista,

Hactenus in tenebris quæ latuere
nigris

Ottorum in lucem diplomata si referen-
tur,

Majorem lucem metropolis ca-
piet.

Hunc igitur mecum, *Juvenis præclare,*
laborem

Quod

Quod suscepisti, mens mea gaudet
ovans.
Et bene quo cedat studiorum cura,
tuorum,
Supplicibus votis follicitabo De-
um.

*In gratiam Nobilissimi Doctissimique
Dn. Respondentis, Convictoris & Amici
gratisimi
Imq; scribeb.*

P R A E S E S.

EX his, quod patriæ monumenta ve-
tusta revolvis,
Laus studiumq; Tuum, doctaque Mu-
sa micat.
Est labor excellens, priscos qui rumpit
in annos,
Atque in se multum commoditatis ha-
bet.

MAGDE-

MAGDEBURGIACÆ manet & TE
gloria laudis,

Et TIBI se facilem patria grata da-
bit.

Pauca quidem scribis, sed quæ dignissima
cedro,

Dum patrii reseras lustra vetusta,
soli.

Laudamus studium; sic perge extendere
famam,

Et patriæ laudes amplificare tuæ.

Sic patriæ surgens in Te quoque gloria
surgat,

Et capies studii digna brabea
tui.

Nobilissimo Domino Respondenti
Amico vavissimo gratulantur

CONVICTORES SAGITTARIANI

§. I.

Archiepiscopatus Magdeburgensis, in cujus antiquitates præsentis dissertatione penitus inquirere animus est, nomen habet a clarissima amplissimaq; sua metropoli M A G-DEBVRGO: quæ urbs jampridem Saxoniam inferiori adscripta, olim septentrionalis, sive Northuringiam, fuit portio.

§. II. Enimvero florentibus Regum Thuringicorum rebus tam late patuit Thuringia, ut supra hanc, quæ pridem id nominis obtinuit, provinciam, vicinas plures complecteretur terras: quarum tamen bona pars jampridem in Saxonum potestatem concessit.

§. III. Scilicet jam factum id est sæculo a nato Salvatore sexto, quo Hermenfridus Rex Thuringiam a Theodorico Francorum Austrasiorum Rege victus, ac postea occisus est: ipso regno Thuringico in duas partes secto, quarum alteram retinuerunt Franci, altera Saxonibus pro præstita Francis in hoc bello singulari ope cessit.

§. IV. Hæc ne disertius hoc loco memoremus, Epistola nostra *de antiquo statu Thuringia* sub auspicia Historici in hac Salana muneris, ac quæ nunc sub torculari typographico calent, *Regni Thuringici Antiquitates* faciunt: ex quibus pristinam universæ Thuringiam per hæc tempora faciem lector benevolus haut difficulter cognoscet.

§. V. Etsi autem Regum Thuringicorum potestas

A

&

& auctoritas tum plane exspiravit, Thuringiæ tamen nomen non omnino exuisse terras illas, quæ in manus Saxonum pervenere, frequens Nort-Thuringiæ facit mentio, quam in diplomatis variorum Germaniæ Regum, in primis autem Ottonum sæculo decimo reperimus.

§. VI. Excerpta horum diplomatum in *Antiquitatibus Regni Thuringici* lib. II. cap. XII. dedimus: perinde ac ante nos id fecerunt Marcus Wagnerus libello germanico, quo regnum Thuringiæ in pagos olim fuisse distributum asserit, & insignis Polyhistor Henricus Meibomius in eleganti de *Pagis Saxonie* commentatione. Integra vero diplomata hanc ad rem facientia repræsentarunt laudatus Meibomius in calce Annalium Witichindi monachi Corbejensis, & Benjamin Leuberus, in *Disquisitione planaria Stapule Saxonice* Budissinæ anno præsentis sæculi LVIII. edita. Nec pauca huc pertinentia diplomata Magdeburgensia Mss. nobiscum communicavit Vir plurimum reverendus ac clarissimus, Johannes Gotfrid Olearius, Ecclesiastes Hallensis de Ecclesia sua optime, nec non de bonis literis insignite meritis: quem, quia in hac ipsa Magdeburgensium Antiquitatum tractatione non parum nos per diplomatum illorū communicationem juvit, ut honoris causa nominaremus, ac singularem ejus benevolentiam celebraremus, nostri omnino erat officii.

§. VII. Ex re igitur & vero illustris quondam Præceptor noster Hermannus Conringius, in *de antiquissimo statu Helmstadii & Viciniæ conjecturis* scripsit: *Regnum Thuringorum hoc etiam nostrum Helmstadium viciniamq; Magdeburgensem, ut & ipsum Magdeburgum comprehendisse, extra omnem est dubitationis aleam collocandum.* Etsi vero idem Conringius nomen Thuringicum in Magdebur-

deburgicis cum sæculo decimo obsolevisse opinatur; in ipso tamen adhuc XI. sæculo memoriam Nort-Thuringiæ & in diplomatis & in scriptis quibusdam historicis superare novimus, ac alibi etiam id jam cœpimus ostendere.

§. VIII. Ceterum prius ad ipsius Magdeburgici Archiepiscopatus origines quam abeamus, de ipso nomine, ac simul de primordiis Magdeburgi nonnulla præmittere decrevimus.

§. IX. Quæ pridem contracte Magdeburg fuit appellata civitas, olim *Magathaburg, Magadoburg, Magadaburg, & Magadeburg* frequenter scribebatur: id quod quamplura, quæ a nobis visa, lecta & descripta sunt diplomata commonstrant: quin & ipsa Regum Francorum Capitularia ejusmodi scriptionem præferunt.

§. X. Voces autem *Magad/ Maged & Magd* apud majores nostros non speciatim *ancillam* aliis servientem, sed generali nomine *Viraginem* denotasse, notius est, quam ut multa explicatione indigeat. Atq; hinc est, quod S. Virginem Mariam sic passim B. noster Lutherus tam in N. Testamenti versione, quam in sacris quibusdam cantilenis salutaverit. Quod tamen pleræque servarum ex virginibus sint sumtæ olim, ac etiamnum id fiat, cur iisdem hoc nominis adhæserit, facile apparet. In hanc rem Goropius Becanus in fine *Hermathene* sic scribit: *Nobis Macht vel Magd virginem significat, & pro famula etiam ponitur, quia virgines fere loco ancillarum habeantur.*

§. XI. Neque vero dubitaverim, quin ex hac voce burgo Magdeburgensi nomen adhæserit. Atque hoc ipsum omnes illi videntur confirmare, qui huic civitati græcum nomen *Parthenopolios* attribuerunt. Id quod jam sæculo XII. fecit Sigebertus Gemblacensis in *Chronographia*. Nec aliter sensisse visus est Johannes Reuchlinus, sive

Capnio, qui *Dmoadam Pyrgum* dixit, teste Francisco Irenico, cujus verba huc pertinentia ex libro XII. *Exegeteos Germanie* afferam: *Magdenburgum Saxonie metropolis est, a Joanne Capnione, viro undecunque doctissimo Dmoadam Pirgum dictum, in epistola ad Joannem ex Lupis de Hermesgrun. Dicitur autem a græca dictione. Dmoades enim puellas ancillares græci ferunt, quasi per apharesim seu endiam (quid hæc vox sibi velit, non capio) prima litera sublata Maid dicimus, & πύργον pyrgum Burgum, ut πύξος buxus. Hæc ille. Addit Irenicus: Ecce quam pulcherrima utriusque lingvæ convenientia in illo nomine, δμωή, δμωήs ancilla dicitur, vel δμωίς, δμωίδος, καὶ δμωάδες ministræ sunt. Æneas Sylvius eandem ob causam voce latino-græca *Virginopolin* vocavit: ad quem denuo provocans Irenicus, ita pergit: *Æneas Syl. Magdenburgensem vocat & Virginopolim metropolicam insignem urbem, inter Saxones, opibus & autoritate memorabilem scribit. Guntherus, Poeta spiritus & ingenii haut spernendi, imo ut in illo ævo mirandus, quod proprium nomen difficulter admitteret ligatus sermo, Virgineam urbem indigitavit* lib. I. Ligurini*

*Huc quoque Virginea (modo dicere fas sit) ab urbe
(Nam neque barbaricum recipit mea pagina nomen,
Nec melius dici sine nomine posse videtur)
Electo partes gemino de Præsule litem
Pertulerant.*

Ac iterum lib. VI.

*Denique virgineam se presentaret in urbem.
Quid, quod ipsa hanc sententiam confirmant vetusta
urbis Magdeburgensis insignia, utpote virginem cum cultu
virgineo præferentia?*

§. XII.

§. XII. At verò quæ ac qualis virgo, vel una plures fuerint virgines, a qua, vel quibus Magdeburgum illustre, acceperit nomen, de eo mirum in modum dissentiunt Scriptores varii.

§. XIII. Svavis est, & Poeta digno conjectura, a Magdeburgensibus formæ non quotidianæ, plebejo quantumvis sanguine prognatis puellis hoc nominis derivans. Ut adeo facile ignoscas Petro Lotichio canenti:

*Quæ vetus hoc merito (quam præterit herbifer Al-
bis)*

Vrbs de virginibus nomen adeptæ gerit.

*Tot quoniam facie præstantes, Marce, puellas
Quamlibet e mediæ sanguine plebis habet.*

§. XIV. A Venere igitur famosa Romanorum Dea Magdeburgi religiose quondam culta nonnulli denominationem repetunt. Facit id Hartmannus Schedelius in Chronicis Norimbergæ anno MDCCCXCIII. excusis. *Madeburga, inquit, olim Parthenopolis a Venere parthenia appellata, quæ ibi colebatur. Et urbs Virginum dicta.* Item Adrianus Romanus, in parvo Urbium Theatro scribens: *Magdeburgum ad fluvium Elbam, a Venere Parthenia quæ ibi colebatur, appellata, Parthenopolis sive Castrum puellarum.* Verum huic sententiæ fortiter reluctatur Petrus Bertius lib. III. Commentarii Rerum Germanicarum, cujus verba hæc sunt. *Qui Venerem illic cultam a Romanis dicunt, atque inde nomen Magdeburgo datum, nescio unde Venerem didicerint esse virginem, aut Romanos hoc loco Veneri, aut omnino Deæ alicui delubrum posuisse, Certe Venus tantum abest, ut virgo sit, ut potius omnis impudicitia & spurcitiei sit mater.* Romani vero nunquam hisce

locis sedes fixerunt: nec, si voluissent, permisissent illud Germani.

§. XV. Alii Charitum trigam jungunt Veneri, eandemque simulacrum Magdeburgi antiquissimis temporibus constitutum, a Carolo Magno volunt comminutum ac subversum. Georgius Bruin in Poligraphia: *Veneris simulacrum in curru stantis cum tribus Gratiis hic colebatur, unde nomen natum est loco, ut Parthenopolis, id est, puellarum urbs diceretur, quod & Magdeborg vox Germanica sonat.* Mattheus Dresserus Isagoges Historicae parte V. de praecipuis Germaniae Urbibus: *Magdeburga, compositum nomen habet a burgo sive arce, & a puellis, quae erant tres Charites seu Gratia, Veneris, quae illic colebatur aureo curru insidens, filia. Quod idolum postea Carolus Magnus destruxit. Latius autem haec explicat Albertus Krantzius Saxoniae lib. II. cap. XII. cujus integram narrationem afferemus. Rex (Carolus Magnus) in Saxoniam iteravit expeditionem, & ad Albim fluvium in castello Megeborch phanum subvertit, quod illi loco nomen dedit. Has ego reliquias crediderim Romanae olim religionis, verius superstitionis, quum Drusus Nero, & deinde filius ejus Germanicus sub Augusto Cesare praessent provincia. Simulacrum tale fuit: Stabat in curru nuda foemina, myrtea caput cincta corona, ardentem faculam in pectore, in dextera mundi figuram, in sinistra vero aurea malatria praeferebat. Post eam tres puellae (Charites Graeci, Latini Gratias dixere) nexis manibus nuda singula poma gestabant, aversis invicem vultibus dona porrigentes. Jugales quadrigae erant gemini cycni, totidemque columbae. Venerem hac imagine figurabat gentilitas, quae in omni mundo dominatur. Gratias illa comites habet, quae alternis obsequiis junguntur: hoc vult nexus ille*

ille manuum. Vultus avertunt, quia beneficia non impro-
perant. Sed bono mysterio vana suberat religio: quam Ka-
rolus subvertit, instaurans in locum ecclesiam S. Stephani.
Ac iterum Metropolis lib. I. cap. III. Ibi (Magdeburgi)
Veneris simulacrum in curru stantis, cum tribus Gratiis ce-
lebatur: unde nomen natum est loco, ut Parthenopolis, hoc
est, puellarum urbs diceretur, cum cycni & columba alites
Veneri dicatae juga ducerent ad temonem. Sed rex cor-
datisimus, non passus durare superstitionem, subvertit si-
mulacrum.

§. XVI. Neque tamen hanc idoli delineationem,
primus commentus est Krantzius, sed procul dubio in eo
secutus est vetus Chronicon Saxonicum vernacula conscri-
ptum lingua, ex quo postea expresserunt Johannes Poma-
rius Pastor Magdeburgensis in *Summa Chronicorum Magde-
burgensium* anno MDCCLXXXVII. edita, & Erpoldus Lin-
denbrogius in *Chronicis de Carolo Magno*, quæ Hamburgi
MDCXCIII. prodierunt. Videantur etiam Sebastianus
Münsterus *Cosmographia lib. III. cap. CCCXXI.* & Petrus
Albinus in *Chronico Misnico Tit. XI.*

§. XVII. Quod si autem quæras, quo tempore
primum hoc Veneris simulacrum repositum Magdeburgi,
quidam ad Julii Cæsaris, alii ad Drusi tempora confugient.
Et in Cæsare quidem acquiescent illi, qui ab eo in honorem
septem planetarum totidem per Germaniam exstructa ca-
stra existimant.

§. XVIII. Verum quia Julius Cæsar suis in Germa-
nos bellis eo usque non pervenit, sed potius Svevorum
metu, postquam Rhenum bis transmiserat, necessum ha-
buit regredi, merito hoc commentum explodimus. Ac
bene est, quod id jam pridem fecerint Krantzius *lib. I. Sa-*

xonie

xonia cap. XXV. Pomarius initio *Chronicorum Magdeburgensium*, Johannes Justus Winckelmannus in *Notitia Historico Politica veteris Saxo-Westphaliae lib. II. cap. I. §. IX.* & nonnulli alii.

§. XIX. Quo ipso simul cadit illorum assertio, qui Magdeburgum jam Julii Cæsaris ævo, dimidio fere ante natum CHRISTVM sæculo floruisse, imo pro *Metropoli Romana ac castrensi urbe* putant habitam: in qua confutanda Leuberus num. CCCLXXI. & sequentibus sollicitè est occupatus.

§. XX. Quæ de *Parthena* Julii Cæsaris concubina Andreas Wernerus in *Chronico Magdeburgensi*, & si qui sunt alii, afferunt, ac si ejus honori urbs dedicata *Parthenopoleos* nomen invenerit, omnino sunt conficta. Qui enim nunquam heic locorum devenit, nec concubinæ nomen novæ urbi dare potuit: ut taceam inter Cæsaris amantissimum nullum Parthenæ locum esse, ac urbi in Germania Romanæ nomen Græcum male convenire.

§. XXI. Præ Cæsare igitur Krantzio (quod vidimus) placet Drusus Nero, Tiberii Claudii Neronis filius, frater Tiberii Neronis, pater Germanici: quippe quem aliqui Magdeburgum in *limitaneam Romanorum urbem* (zu einer Römischen Mauer und Grenzhause) extulisse perhibent. His propius accedit Krantzius, qui de primordiis Magdeburgi ita scribit in *Metropoli lib. I. cap. III.* *In Magdeburg prope ripam Albis fluminis arx ab olim precipua, quam ego limitaneis Romanorum ducibus extitisse crediderim, cum jubente Augusto Cæsare Trans-Albianos Romani non attingerent: ne tamen illos viderentur formidasse, in ripa fluminis ad hostes versa presidium constituerunt.*

§. XXII. Verum quam hæc quoque opinio infir-
mo

mo nitatur tibicine, haut difficulter liceret demonstrare, nisi jam tum a laudato Leubero a num. CCCLXXXIV. usque ad CCCCX. summo factum fuisset studio.

§. XXIII. Scio quidem Bilibaldum Pirckheimerum in *perbreui Germania ex variis scriptoribus explicatione*, quem postea secuti sunt alii, & in his Johannes Angelius Werdenhagen *Syntagmate de Rebuspubl. Hanseaticis parte III.* augurari, *Mesuvium* illud, cujus mentionem facit Ptolemaeus Alexandrinus, idem plane esse cum Magdeburgo nostro. Verum trophæa illa Drusi, quibus annumeratur *Mesuvium*, ubinam fuerint posita,

Historici certant, & adhuc sub iudice lis est.

Alii enim sedem illis assignant non ad Albim, sed ad *Virsurgim*; alii vero aliorsum referunt: de quo nunc accuratius dispicere, nostri non est propositi. Videatur interea Petrus Bertius *lib. I. Commentarii rerum Germanicarum cap. XXI.*

§. XXIV. Sed ut ad nomen urbis redeamus, sunt qui putant, non male illud derivari ab Editha Ottonis Magni conjugè, ut pote quæ a marito suo impetravit, ut nova urbs hoc loco conderetur, cum antea tantum vicus, aut sola arx ibidem habuerit, aut etiam everfa pridem, per Editham fuerit restaurata.

§. XXV. Ad hanc sententiam referre possis illa *Krantzii Metropol. lib. I. cap. III. Hunc locum Otto Magnus postea insignivit ad instantiam Editte regina: celebrem ex oppidulo urbem fecit. Ac ista lib. III. cap. X. Cum rex Ottho, deprecante uxore Editta, Anglia regis filia, quæ Albi flumine delectaretur, ut in loco Magdeburg urbem exadificaret, nundinis donaret ad invitandos mercatores: ubi rex annuit, ipsa jussit aratrum duci, valla & muros designari.*

gnari. Concurrentibus ad novam immunitatem plurimis, incredibile est dictu, quam brevi coaluerit. Idem Saxoniae lib. III. cap. XXIV. scribit: Per quæ tempora Editta regina postulavit, & impetravit ab Ottone rege, ut ad Albim fluvium veterem urbem, sed diu desolatam ab incursione Wandalorum, Magdeburgum instauraret, & ipsi regina mansionem ibi permetteret. Designatis autem terminis jussit regina vallum circumduci. Rex forum indixit, & profecit urbs nova veheementer, ut fieret non contemnenda civitas. Sequuntur recentiores magno numero, ex quibus nunc succurrunt Henricus Buntingius & Sethus Calvisius in Operibus Chronologicis, Dresserus de Germania Urbibus, Stephanus Ritterus in Cosmographia Profometrica, Michael Sachs in Chronico Casareo, Petrus Bertius lib. III. Comm. Rer. German. cujus verba non indigna censeo, quæ adscribantur. Ego ad Editham Othonis I. conjugem, filiam Ectmundi Anglorum Regis hoc totum referre malim. Hæc enim locum istum, quod esset dotalitiis, quodque ipsa amœnitate & commoditate ejus delectaretur, dilexit. Precibus ergo contendit ab Imperatore marito, ut sibi urbem illic condere liceret; neque id difficulter impetravit. Mulier ergo in agro dotali urbem conditura, unde potuit nomen commodius petere, quam a suo sexu, & quidem sui sexus flore? Vocavit igitur Magdeburgum, plane ac si dicas μαρτυρόμαχον, & signum urbi dedit virginem in arce stantem cum ferto virginali.

§. XXVI. Quia tamen alii (uti patebit inferius) id ipsi Ottoni marito Casari adscribunt; facile hæc licuerit conciliare, si, quod illo favente ac consentiente ab Editha factum, ipsimet tribuatur. Edithæ sane studium in eo fuisse magnum, vel ex ipso Ditmaro Mersburgensi apparet, cujus

cujus verba postea afferemus. At enim quia jam Caroli Magni ævo Magdeburgi nomen inclaruit, non utique ab Editha primum id licuerit arcessere.

§. XXVII. Rem autem se non habere aliter, ex Caroli Magni Capitularibus demonstrabimus. Sic enim legas in Capitulari II. anni 1000 v. tit. VII. De negociatoribus quousque procedant. *De negociatoribus, qui partibus Sclavorum & Avarorum pergunt, quousque procedere cum suis negotiis debeant, id est, partibus Saxonie usque ad Bardenwiche, ubi prævideat Hredi, & ad Schesla, ubi prævideat Madalgoz. Ad MAGADOBURG prævideat Hatto. Ad Erpifurt prævideat Madalgaudus.* Eadem repetuntur in Capitulari Carolino ejusdem anni III. tit. IX. in editione novissima Stephani Baluzii. Repetit eadem, sed decurtata paulum, Ansegisus lib. III. Capitularium, cap. VI.

§. XXVIII. Minimum igitur ipse ille locus, ubi situm est Magdeburgum, jam id nominis habuit, ac quadamtenus inclaruit Carolino ævo, ineunte sæculo IX. nec id demum sæculo decimo ab Editha Ottonis Magni conjugæ impetravit. Quo autem rerum statu tum temporis fuerit Magdeburgum, nemo fortassis liquido ostenderit. Id scimus, locorum ab Imperatore Carolo designatorum curam certis quibusdam Missis, hoc est, legatis, sed plerumque extra ordinem cum certo imperio missis, commissam esse. Et illorum quidem unus fuit Hatto, cui Magdeburgi & provinciæ finitimæ procuratio, & *provisio* credita.

§. XXIX. Quandoquidem vero tales Missi, si statarum foret, ac diuturnior procuratio, multo magis autem ordinarii Comites, opus haberent certa ac stabili provisione; ac Hattonis quidem, quem ipse nominat Carolus,

tum temporis fuisse Magdeburgi, vero simile sit; parum abest quin quodammodo munitum crediderim hujus loci burgum, idque ob vicinos Slavos Saxonibus & Francis Saxonum dominis infestos. Quo ipso caderet Conringiana conjectura, Exercitatione de Urbibus Germanicis §. LXXXIV. proposita, vicum tantummodo nullis licet mœnibus, sed commerciis celebrem, fuisse Magdeburgum. Enimvero licet ætate Caroli Magni Saxonia vel nullas, vel rarissimas habuerit urbes; burgos tamen, hoc est, castella, præcipue in montibus & collibus munita ibidem non defuisse, certo certius est.

§. XXX. Non igitur mirum, aliquos in eam venisse opinionem, ac si Burggravorum Magdeburgensium origo ad ipsa tempora Carolina possit ac debeat referri. Sane ante Ottonis M. ævum Burggravium ibidem agnoscit Krantzius, in cujus jura successerit Editha regina. Quæ de eo affert Saxonix lib. III. cap. XXIV. subjicio: *Erat in eo loci ab olim arx non contemnenda, cui præerat Burggravius: sed eo tum mortuo pervenit illud præsidium ad reginam, brevique coaluit, ut haberet in donationem ab rege propter nuptias.* Et lib. IV. cap. VII. *Erat etiam Burggravius de Magdeburgo, qui regi permisit, ut eam arcem primæ conjugii donaret titulo propter nuptias.* Item Metropol. lib. III. cap. X. *Antiquissima memoria in Magdeburg erat munitissimum arcis receptaculum, circumpositis casalibus piscatorum in morem vici, aut oppidi non clausi. Arci præerat nobilitas Burggravorum.* Dubitat tamen ibidem Krantzius, an hi Burggravi Saxonix, an Vandalicæ (rectius dixisset *Wendicæ*) fuerint originis. Sic enim pergit: *Qui (Burggravi) origine Saxones an Wandali fuerint, incompertum est.* Magis tamen inclinat in Saxones

nes

nes. Saxones fuisse, ait, libet credere, qui circumpositis Wandalis imperarent. Ceterum de Burggraviis Magdeburgensibus alibi forte paulo accuratius agendi erit locus.

§. XXXI. Jam ubi Missi vel etiam Comites Francorum ordinarii egerunt, dubium non est, quin ibidem sua habuerint oratoria, quæ mox in ædes modicas, postea crescente pietate ac liberalitate Regum, Ducum, Comitum, subjectorum, in magnifica templa surrexerint. Atque hinc forte est, quod aliqui scripserint, a Carolo Magno Magdeburgi fundatam ædem S. Stephano sacram, quæ anno MCCCLXXXII. a Wendis, Hunis & Bohemis excisa: ac cum restaurata esset paululum, sæculi sequentis anno XXIII. ab Hunis denuo fuerit vastata. Reperias hac de re nonnulla apud Dresserum, item Auctorem *Topographiæ inferioris Saxonie*, qui sua procul dubio debent antiquioribus.

§. XXXII. Verum quia ante annum quintum supra octingentesimum nulla Magdeburgi certa exstat memoria, sive de ædicula, sive de templo sæculo VII. ibidem condito, certi nihil affirmaveris. Ac multo minorem verisimilitudinis habet speciem, jam a Carolo Magno Magdeburgi Episcopatus cujusdam jacta fuisse fundamenta.

§. XXXIII. Reperias quidem aliquos, qui non in ipso oppido Magdeburgensi, sed Schidræ in Westphalia (hodie *Schier*, in Comitatu Lippiensi inter Steinhemium & Ludam) a Carolo Magno conditum tradunt Episcopatum, qui a Brunone & Tanquardo fratribus Saxonie Ducibus Valleryslebiis, deinde ab Henrico Aucupe Frosam (oppidulum Magdeburgensis diocesis) demum ab Ottono Magno Magdeburgum sit translatus. Hujus sententiæ quis primus sit auctor ambigo: eam tamen reperias in

Chronico Mindensi ab Henrico Meibomio edito verbis sequentibus conceptam. *Septimam Sciderensem* (Carolus M. fundavit Ecclesiam) *quæ est villa sub castro Schwalenberg/ in dominio Domini de Lippia.* *Quæ tamen post translata est in Basserleve/ post in Bredse/ tandem in Magdeburg per Ottonem Magnum, anno Domini DCCCCLXVII. transfertur, & Parthenopolis S. Mauricii nuncupatur.* Idem asserunt Wernerus Rolevinck *de Westphalorum situ, moribus, virtutibus & laudibus parte II. cap. VIII.* Krantzius *Metropol. lib. III. cap. XXVIII. & Saxonia lib. IV. cap. VII.* & plures alii a Celsissimo Auctore Monumentorum Paderbornensium laudati pag. CCII. Verum quia apud antiquiores hac de re nihil certi definitur, de hac toties repetita translatione merito dubitamus.

§. XXXIV. Quoniam autem ex iis, quæ jam paulo ante in medium sunt allata, satis patet, jam sub auspicia sæculi a nato Servatore noni non modo nomen habuisse, sed quodammodo floruisse Magdeburgum, revertimur ad quæstionem pristinam de nominis hujus origine.

§. XXXV. Et primo quidem hic certi nihil licuerit definire in tanta antiquitatum Saxoniarum caligine. Si quid tamen dandum conjecturis, a vero non adeo aberraverimus, si Krantzii sententiam a fabulis, quibus involuta ac incrustata, vindicantes, idolum quoddam fœmineum, sub Veneris imagine ibidem cultum Magdeburgo nomen dedisse asseruerimus. Enimvero Saxones, & geminæ cum iisdem originis, Angli Deam quandam *Astar*, seu *Ostar* summa veneratione coluerunt, sub Veneris, ut existimo, nomine. Manent certe ejus rei in præsentem diem vestigia, sed pluribus ignota, cur Aprilis mensis Carolo Magno Germanisque omnibus *Dostermonat* sit dictus: & quid causæ

causæ sit, ut festum Paschatos Ostern dicamus. Nam quod multi patriarum antiquitatum periti eandem vocem a resurrectione Domini, hoc est, Urstand / derivare nituntur, nimis longe videtur petitum. Rem omnem Venerabilis Bedæ absolvam verbis, qui libro *de Temporum ratione* cap. XIII. *Aprilis Eosturmonath*, inquit, *qui nunc Paschalis mensis interpretatur, quondam a Dea illorum, quæ Eostre vocabatur, & cui in illo festa celebrant, nomen habuit, a cujus nomine nunc Paschale tempus cognominatur, consveto antiquæ observationis vocabulo gaudia novæ solennitatis vocantes.*

§. XXXVI. Si quis tamen in Eliæ Schedii sententiam, Magdeburgum ab Amazonibus, bellicosis Germanorum foeminis ita dictam, concesserit; equidem non multum repugnaverim. Videatur ejus Syngramma *de DIs Germanis quartum cap. VI.*

§. XXXVII. At de ipsius urbis originibus si quisquam est sollicitus, is sibi persvadeat velim, jam Carolino illo ævo sive a Saxonibus conditum, & a Carolo Magno aut ejus Ducum aliquo occupatum, vel recenter a Francis constructum, fuisse castrum; quod procedente tempore auctis circa illud domibus & vicis in justam creverit civitatem. Hoc tamen quia quam maxime factum temporibus Ottonis Magni, eidem cum instauratio vel amplificatio debeat, mirum non est ipsam quoque urbis structuram tribui.

§. XXXVIII. Neque heri aut nudius tertius opinio de condita ab Ottone M. Magdeburgo urbe nata est; sed jam ipso illo, quo Otto Magnus vixit, tempore, id testatus est Johannes XIII. Papa in aliquot bullis inferius adducendis: deinde sæculo XI. auctorem habet Ditmarum Mersburgensem Episcopum, cujus verba ex lib. II. *Chronico-*
rum

rum quæ adscribantur, sunt dignissima. Cujus (Edithæ contectalis) instinctu Magdeburgensem edificare cepit civitatem, ad quam reliquias Christi Martyris Innocentii cum magno adduxit honore. Nam hanc urbem ob æternæ remunerationis gratiam, patriæque communis salutem & acquisivit atque construxit. Nec alia sub finem ejusdem sæculi mens est Adamo Bremensi Canonico, lib. II. *Historiæ Ecclesiasticæ* cap. VII. scribenti: *Ipsò tempore Magnus Otto, subjugatis Christianæque fidei copulatis Slavorum gentibus, inclytam urbem Magdeburg super ripas Albiæ fluminis condidit.* Adamum hunc sequuntur & exscribunt Helmoldus *Chronici Slavorum lib. I. cap. XI.* & Albertus Abbas Stadenfis in *Chronico ad annum MCCCLXXI.*

§. XXXIX. Quid? quod Sigebertus Gemblacensis, qui itidem sæculo XI. ac parte duodecimi floruit, ipsum annum conditi Magdeburgi numeret nongentesimum nonum & trigesimum (939): ad quem inter alia hæc annotavit in *Chronographia* sua: *Rex Otto construit urbem Magdeburg, quæ & Parthenopolis, id est, virginum civitas dicitur.* Pro hoc tamen anno aliis placet rotundus sequentis anni quadragesimi (940) numerus: ex quibus nunc habemus laudare Paulum Constantinum Phrygionem in *Chronico Regum rerumque*, Basileæ edito anno *MCCCLXXXIV.* & Abrahamum Bucholcerum in *Isagoge Chronologica.*

§. XL. Forte igitur circa hunc annum præcipue inclauit novus, aut potius renovatus Magdeburgi splendor, ut ob id ipsa urbis structura in tempus illud referatur.

§. XLI. De renovato Magdeburgensis civitatis splendore dixi. Nimirum eo ipso fateor, me illorum accedere opinioni, qui Magdeburgum nequaquam ab Ottone conditam, sed tantum instauratam volunt. Et sic diserte

Kran-

Krantzius *Wandalie* lib. II. cap. XXX. *Subactis autem & Christianæ fidei adactis Wandalorum gentibus, Magnus Otto inclytam urbem Magdeburgum super ripam Albis fluminis instauravit.* Quo forte referas, quod Otto Frisingensis scribit, Ottonem Magnum metropolin Magdeburgensem pluribus ornamentis decorasse.

§. XLII. Quandoquidem autem ab aliquibus ad Editham conjugem Ottonis id referri, supra ostenderimus, sciendum est, recte Krantzius ac juniores alios scribere, Magdeburgum hujus Edithæ fuisse dotalitium. Hoc enim designant verba sequentia in pluribus Ottonis Magni privilegiis: *Ob remedium animæ --- conjugis nostræ, cujus & predictus locus dos fuit.*

§. XLIII. Paulo ante diximus, circa annum nongentesimum quadragesimum Magdeburgum videri ab Ottone restauratum. At pugnant cum hac sententia versiculi in *Chronico Mindensi*, quod una cum Hermannii Lerbecii *Chronico Comitum Schauenburgensium* edidit Henricus Meibomius: utpote qui Magdeburgensi structuræ annum assignant Ottoniani regni secundum, qui in annum hujus sæculi septimum & trigesimum (937) incidit. Sic autem habent illi:

*Dum nongentenus ter denus ducitur annus
Extitit a Christo tunc Rex Magnus pius Otto
Magdeburg anno fuit hujus structa secundo.*

§. XLIV. Hoc quidem negari nequit, Ottoni Magdeburgum suum jam a primis regni initiis curæ cordique fuisse: siquidem ibidem Ecclesiam novam in honorem S. Petri Apostoli, & sanctorum Martyrum Mauritii & Innocentii sociorumque Ecclesiam construxit, eandemque miris modis auxit, ac ornavit. Testantur hoc varia Otto-

C

nis

nis diplomata: quorum quæ sunt ab Henrico Meibomio in calce *Annalium Witichindi Corbejensis*, & a Benjamine Leubero in *Disquisitione planaria de Stapula Magdeburgensi* edita, summam, alia vero quæ nondum in publicam lucem prodierunt, integra cum benevolo lectore communicabimus.

937. §. XLV. Sic igitur Otto Rex diplomate anno MCCCXXXVII. mense Septembri conscripto testatur, *qualiter ob amorem Dei omniumque sanctorum in loco Magdeburg nominato Ecclesiam construere studuerit, sanctorum martyrum Mauricii, Innocentii sociorumque eorum patrocinis interesse, illorumque obsequia, quantum suppetit humanitas, inibi ut agantur cupiens; ad eosdem vero sanctos & ad usum nutrimentumque congregationis illic eis servientis, ob memoriam Patris sui, & pro remedio anime ipsius, venerandeque matris suæ sui que & conjugis suæ, cujus & predictus locus dos fuerit, & prolis suæ, omniumque debitorum suorum, nec non & Rudolphi Regis, qui ipsi Sanctum tradiderit Innocentium, consiliantibus ipsi Episcopis, qui tunc in presenti fuerint, Friderico videlicet (Moguntino) & Adaldago (Hamburgensi) Archiepiscopis, itemq; Baldarico, Thietbar-do, Ebergiso, Amalrico, Burchardo, Bernardo & Amelungo (hi forte Comites fuere) sequentia suæ proprietatis bona in proprium dederit. In pago Northuringia in Comitatu Thietmari in Magdeburg curtem suam cum edificio, & territorium illuc pertinens, cum omnibus locis ex Occidentali parte Albæ fluminis, ad eandem Civitatem pertinentibus vel servientibus, cujuscunque sint beneficia, hoc est: Fridemaresleba, Pretalize, Buchavi, Frose, Rothardesdorp, Lie-mindesdorp, Tiettherisdorp, Otteresleba, Osterwettinga, Suldorp, Imenwettinga, Istatesdorp, Dudulon, Watenesweg, Man-*

Mantesleba, Wytherichedorp, Vnundiscumburg, Bizzunci,
 Lieboldesdorp, Trumfitze. Quatuor hobas in Valcdorp,
 & quicquid ad prefatum locum pertinens habuerit ex aqui-
 lonari parte Horaba fluminis in locis ita nominatis, Mosano,
 (Mose) Pelnusi, (Pelnitz) Dudisi, Zuobaro, (Wizoboro)
 Welbuchi, Zelici, & in Comitatu Geronis in Biger tres fami-
 lias litonum, & in Comitatu Christiani in Grimberesleba
 XV. familias Slavorum, & omnem censum ac venationis ac-
 quisitionisque decimam in Mort sani & Ligzice & Helveldui
 prefata congregationi concedit, & liceat ut in eis ligna &
 herba in usus sint, & porci saginentur: præterea omnes præ-
 fatorum locorum familias cum cunctis ad hæc jure pertinen-
 tibus, mancipiis, edificiis, agris, pratis, pascuis, silvis, aquis
 aquarumve discursibus, molendinis, piscationibus, exitibus
 & redditibus, quæsitis & inquirendis, jure perhenni in pro-
 prium dat: & condonat eidem congregationi, ut familia
 eorum coram nullo nisi Advocato eorum iustitiam
 secularem cogantur exercere, & nulli nisi eidem
 congregationi servire, & illa, nisi Deo & sanctis
 ejus, nisi tantum singulis annis unum cavallum, scu-
 tumque & lanceam, vel duas crusinas (pallii seu vestis ge-
 nus; forte eine Krause) dent, ut sciant in mundiburdio (tu-
 tela) Regis se esse. Electionem quoque eis concessit Abba-
 tem inter se eligendi, & Advocatum, quemcunque velint,
 Abbatem tamen dignum. Et ut hæc suæ traditionis aucto-
 ritas plena vigeat firmitate, jussit hoc præceptum conscribi,
 per quod sanxerit, ut nullus successorum vel heredum suo-
 rum temere illud præsumat infringere. Et si ullus homo
 in iisdem rebus aliquid injuriæ facere præsumserit, summi
 Judicis vindicta subjaceat, iramque prædictorum Marty-
 rum incurrat. Et ut hoc a fidelibus suis verius credatur,

mann sua subtus illud firmavit, & annulo suo signari præcepit. Data XI. Kalend. Octobr. anno (uti dixi) Dominice incarnationis DCCCCXXXVII. Indiēt. XI. anno vero Ottonis piissimi Regis II. Actum in Magdeburg civitate in Dei nomine feliciter Amen. Poppo Cancellarius ad vicem Friderici recognovit.

§. XLVI. Atque hoc primum est illorum diplomatum, quod Ecclesiæ in Magdeburg in honorem sanctorum Martyrum Mauritii & Innocentii structæ meminit. Primus cum Witichindi Annalibus id edidit Henricus Meibomius, (pag. 117. 118.) ac habetur quoq; in ejusdem Meibomii *Chronico Bergensi* ab Henrico Meibomio Henrici nepote *τὸ πρῶτον* edito. Meibomianum exemplar secutus est Leuborius: (num. 1182.) sed apud utrumque mensis excidit, quem ex ms. perinde ac nonnulla alia restituimus. Et semel hic necessum habeo monere, quod locorum nomina in excusis & mss. non raro variant: quas varietates nonnunquam, annotavero.

§. XLVII. Summam autem hujus diplomatis, ipsis illis, quibus conscriptum verbis, paulo fusius visum est repetere; quod non modo amplissimam exhibeat Ecclesiæ Magdeburgensi factam donationem, sed & de aliis illorum temporum, ac laudatæ Ecclesiæ antiquitatibus nos certiores faciat. Inter has omnino meretur observari, quod Otto Rex tam electionem ipsius Abbatis, quam Advocati (id quod forte suæ antea servarat potestati) per hoc privilegium collegio monastico resignaverit. Habetur quidem hoc ipsum diploma pro institutione sive fundatione Cœnobii Bergensis. Verum quia non alius ecclesiæ, quam de qua in aliis egit scripturis, mentionem facit, & diserte inter sanctos locum occupat Mauritius, merito hac de re dubito; certe amplius inquirendum existimo.

§. XLVIII. Paucis diebus post, nempe V. Kalend. Octobris, Otto Rex Magdeburgensi Ecclesie telonium, omne, quod in Magdeburg constitutum est, vel constituetur, in proprium dat, & concedit eidem congregationi, quod familia eorum coram nullo, nisi Advocato eorum, iustitiam secularem cogatur agere. Integrum diploma iterum habent Meibomius (pag. 117.) & Leuberus. (num. 1181.)

§. XLIX. Mense Octobri ejusdem anni complures familias tam libertinorum (sic enim liceat interpretari *litos*, quorum præ servis potior erat conditio) quam colonorum, ut & servorum seu Slavorum in variis pagis & villis eidem Magdeburgensi Ecclesie donavit ac dicavit. Integrum diploma Dorenburgi datum ita habet.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Rex. Noverint omnes fideles nostri, præsentis & futuri, qualiter nos ad Ecclesiam, quam in Magdeburg construximus, & ad nutrimentum plebis inibi Deo servientis res, quæ subnotantur, in proprium damus, h. e. in pago Norturinga in comitatu Cristani in Germersleve XII. familias colonorum & in Wolmersleve LXIII. familias inter servos & litos, & occidentalem simul cum ista orientali Wilmesleve. Damus in eod. pago in Comitatu Dithmari XII. familias Sclavorum, in villa Buchow & in Magdeburg una curtis & territorium, & tres familias colonorum & curtem nostram cum ædificio in ea stante, & in Knobartesdorp familias litorum II. & in Ottersleve familias III. & in Suldorp IIII. familias colonorum, & in Magdeb. IV. familias servorum, & quicquid in australi Tudulon habuimus, & totam marcam in altera Tudulon & in pago Vnimoti in comitatu Wigmaru in duo loca Vrlaba & Ottingha, cum omnibus ad hæc pertinentibus, & decimam de eisdem locis ab

Adaldago nobis Archiepiscopo datam, & omnis census & ve-
 nundationis & acquisitionis decimam, qua nobis in Murt-
 sam & Ligzitz & Heveldün debent, & liceat in eis præ-
 fata congregationis, ut & ligna & herba in usum sint, &
 porci saginentur, omnes præfatas familias simul cum terri-
 toriis, in quibus sedent, damus, & nulli nisi eidem congre-
 gationi serviant, & illa nisi Deo & sanctis, scilicet singulis an-
 nis tantum Regi unum caballum, scutum & lanceam vel du-
 as crusinas dent, ut sciant in mundiburdio Regis se esse. Ele-
 ctionem eis concessimus Abbatem inter se eligendi & Advo-
 catum quemcunque velint, Abbatem tamen dignum. Quod
 scripto roboravimus, manu nostra firmavimus, annulo nostro
 sigillari iussimus. Dat. V. Id. Oct. Anno Dominice Incarn.
 DCCCCXXXVII. Indict. XI. Anno Ottonis piissimi Regis se-
 cundo. Actum in Toremburg, amen. Signum Domini Ot-
 tonis invictissimi regis. Poppo Cancellarius ad vicem Fri-
 derici recognovi.

939. §. L. Anno DCCCCXXXIX. iterum perquamplures
 familias litorum, servorum & colonorum Magdeburgensi
 Ecclesiæ adscripsit. Nimirum in pago Nordduringa in
 Comitatu Dietmari in locis ita nominatis: In Magdeburg
 familias litorum VII. col. I. Otteresleba familias litorum
 XIX. & colonorum II. Harteratesdorp, famil. litorum III.
 Suldorp familias colonorum IV. litum I. In Intesleba lito-
 rum XXIV. col. XV. In Frofa familias litorum
 XI. Sclavorum XXVI. Prætulitse famil. Sclavorum
 VIII. Trumlitse Sclavorum XX. Witrihhesdorp famil.
 Sclavorum XXIII. Pizzenitse Sclavorum VII. Fridumeres-
 leba famil. Sclavorum LVI. In eodem pago in comitatu Ge-
 ronis in locis ita dictis: Biere litos III. In Vnesburg famil.
 II. Svanuburgon litos & colonos XX. Integrum diploma
 VII, Idus Junii Magdeburgi perscriptum exhibet Leube-
 rus

tus, (num. 1590.) & in eodem repetitur concessio de electione digni Abbatis, ut & Advocati.

§. LI. Anno 10000XLI, Magdeburgensi Ecclesiæ 941.
non modo jam pridem dicatos vectigalium reditus confirmavit, sed & quæ ex censu monetæ ad Regis commoda spectabant, eidem addixit. Verba diplomatis huc pertinentia apud Meibomium (pag. 119.) & Leuberum (num. 1184.) ita sunt concepta. *Pro Dei amore ac pro salute animæ Domini genitoris nostri Heinrichi Regis cæterorumque nobis junctorum affinitate consanguinitatis, regni que nostri statu, & conjugis prolisque nostræ incolumitate fratribus in loco Magdeburg nominato, ad servitium Dei sanctorumque Martyrum Mauritii atque Innocentii a nobis congregatis, totum quod a Vectigali & telonio, vel moneta ejusdem loci venire potuit, ex hoc in antea ad usus illorum hoc Imperiali regia autoritatis præscripto, jure perenni proprium concessimus.* Per scriptum hoc est diploma Magdeburgi V. Kalend. April.

§. LII. Porro eodem anno, præcipue in usum pauperiorum hospitem in monasterio liberalius tractandorum donavit eidem Ecclesiæ propria sua bona in villis Vplingen, Roresheim & Nottorp. Diploma hac de re confectum, subjicimus. 941.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Rex. Si quibuslibet donis loca Deo dicata ditaverimus, non solum ad temporalem vitam feliciter transigendam, verum & ad æterni tripudii palmam promerendam nobis profuturum veraciter credamus. Quocirca noverit omnium fidelium nostrorum tam præsentium, quam & futurorum industria, qualiter nos pro Dei amore animæque nostræ remedio, nostri etiam sospitate regni que stabilitate, ad monasterium, quod Deo sanctisque martyribus Mauritio atque

atque Innocentio construximus, quicquid infra marcam hic nominatarum villarum Vplingi, Roresheim & Nethitorp proprietatis habuimus in pago Hardaga in comitatu Ditmari in hospitales recipiendorum usus pauperum jure perbenni in proprium donavimus, cum omnibus adjacentiis & appenditiis suis illuc legaliter aspicientibus, quantum nostri inde fuit, mancipiis, agris, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumve decursibus, molendinis, piscationibus, viis & inviis, mobilibus, & immobilibus, omnia ad cœnobium Deo pro veneratione prælibatorum Martyrum Mauritii videlicet & Innocentii, in loco qui dicitur Magdeburg a nobis fundatum, in prædictos usus hospitalitatis pauperum contulimus. Jussimus quoque hoc præceptum inde conscribi, per quod regia potestate sancimus, ut nullus successorum nostrorum ullam habeat potestatem nostrum donum infringendi. Et ut inviolabilis hæc traditio per succedentium temporum curricula, observetur, manu nostra subtus illud firmavimus, & annuli nostri impressione corroborari præcepimus. Dat. VIII. Idus Augusti Anno Incarnationis Dominicæ DCCCCXLI. Indictione XIV. Anno Domini Ottonis Serenissimi Regis VI. Actum in Magdeburg in Dei nomine, amen. Signum Domini Ottonis invictissimi Regis. Brun Cancellarius ad vicem Frederici Archicapellani recognovi.

§. LIII. In iisdem villis Eberhardus quidam Ottonis vasallus certa habebat bona. His quoque ut Magdeburgensis ornaretur Ecclesia, Rex per cambium effecit, actum donationem suam sequenti scriptura confirmavit anno 944. IOCCCCXLIV.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto Dei gratia Rex. Noverit omnium fidelium nostrorum tam præsentium, quam & futurorum industria, quod nos pro salute anime

anima nostra, fratribus monasterii in honorem Sancti Petri
Apostolorum Principis, beati quoque Innocentii Martyris in
civitate Magdeburg nuncupata a nobis constructa pradium
omne quod ab Eberhardo quondam nostro Vasallo concambii
jure obtinuimus, videlicet quicquid idem ipse in subnotatis
hactenus villis habebat proprietatis, Nethitorp (Nebedorff)
Roreshem, Vppelinga, hoc regali precepto donamus in pro-
prium cum omnibus suis illuc jure pertinentibus edificiis,
mancipiis, agris, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque
decursibus, molendinis, piscationibus, exitibus & redditibus,
quesitis & inquirendis, manu nostra signata annuli nostri
impressione roborato. Acta II. Idus Febr. Anno Incarna-
tionis Domini DCCCCXLIV. Indictione II. Anno Domini Ot-
tonis VIII. in loco qui dicitur Botfelda. Signum Domini
Ottonis Serenissimi Regis. Brun Cancellarius ad vicem,
Friderici Archicappellani recognovi.

Inter diplomata a Cl. Oleario mecum commu- 946.
nicata aliud itidem habetur de iisdem villis, anno
DCCCCXLII. datum: sed quia cum hoc ipso in plerisque
convenit, nisi quod matris Eberhardi Helmburg in eo fiat
mentio, a descriptione ejus abstinui.

§. LIV. Anno DCCCCXLVI. quicquid proprii in vil-
lis Hundesburg, Brunnen, Bischofitorp, Macksted, Trut-
lingen, & Adestanstede Rex Otto habuit, monasterio Ma-
gdeburgensi resignavit per sequens diploma.

In Nomine Sancta & Individua Trinitatis. Otto di-
vina favente Clementia Rex. Quae locis Dei dedicatis no-
mini religionis gratia contulerimus, nobis nostrisque pro
quibus hoc agitur debitoribus aeterna recompensari palma
incunctanter confidemus. Proinde in elemosina Domini ac
genitoris nostri Heigrici Regis & nostra, nec non pro anima

D

dile-

dilectissime conjugis nostre Edgidis, usui fratrum Magde-
 cœnobii, quod in honorem Beati Petri principis Apostolorum,
 sanctorum Martyrum Mauritii atque Innocentii construxi-
 mus, quidque hactenus nostra proprietatis in subtus nomi-
 natis habuimus locis, *Vnnesburg, Brunnen, Biscopstorp,*
Mackstede, Trullinge, Adestanstede, in pago Northuringi
 nuncupato, in comitatu Geronis, sancientes anniversarium
 ejus venientibus inde redditibus jugiter elemosinis agi perpe-
 tualiter in proprium donavimus cum mancipiis omnibusque
 appendiciis suis, hoc præcepto manu nostra signato & annu-
 li nostri impressione roborato. Dat. IV. Kal. Februarii,
 Anno Incarnationis Dominicæ DCCCCXLVI. Indictione
 IV. Anno X. regni Ottonis Serenissimi Regis. Actum in
 Godeburg, (forte Madeburg) palatio regio in Dei nomine
 feliciter amen. Signum Domini Ottonis indictissimi Regis.
 Bruno Cancellarius ad vicem Friderici Archicapellani re-
 cognovi.

§. LV. Eodem anno Otto Rex a Bernhardo Halber-
 stadensi Episcopo bona quædam impetrat aliis bonis re-
 demta, quæ mox adscribit Magdeburgensi suo monasterio.
 De eo docemur ex privilegio Leuberiano: (num. 1593.) ex
 quo scilicet patet, quod Otto Ecclesiæ Magdeburgensi do-
 naverit *infra scripta bona, quæ a Bernhardo Episcopo Hal-
 berstadenſi cum consensu cleri, & advocati ejus traditione,*
consentiente etiam Friderico Archiepiscopo (Moguntino)
pro decem mansis in Widenebuseno marco (Winedehuseno
marcho) & VII. in Westerwalinga, quos restituerit Eccle-
siæ Halberstadenſi, acceperit. Videlicet in pago Northuringia
in Comitatu Geronis quicquid in Magdaburgara-marco
pertinens habuit ecclesia ad S. Stephanum in Halverstad in
territoriis, & mancipiis, omnique re, & deciman de homi-
nibus

quibus ejusdem Magdeburgensis ecclesie in locis sic nominatis
 Magdeburg, Frosa, Mantesleba (forte *Wantesleba*) Harta-
 radesdorp, Dudulon: item (aliud) Dudulon, Istatesdorp,
 Imewattinga, Osterwattinga, Suldorp, Ottoresleba, Apen-
 dorp, item (aliud) Apendorp, Ruodhardesdorp, Buchwi,
 Predalize, Fridumaresleba, Trumsice, Witirichesdorp, Lio-
 boltesdorp, in super & popularem Ecclesiam in Magdeburg.
 Sequitur subscriptio: Brun Cancellarius ad vicem Fridu-
 rici Archicappellani recognovi. Data IV. Kl. Aug. Anno in-
 carnat. Domini DCCCCXLVI. Indict. III. Anno Domini
 Ottonis X. Actum in Magdeburg. Sed apud Meibomium
 pag. 119. & in codice ms. Olearii longe aliter habet illa sub-
 scriptio: nempe hoc modo: Dat. IX. Kal. Maji. Anno
 Dominice Incarnationis DCCCCXLI. Indict. XIV. Anno
 Ottonis Regis V. Actum in Magdeburg amen. Signum Do-
 mini Ottonis Invicissimi Regis. Poppo ad vicem Friderici
 recognovi. Quia igitur duo diversa diplomata de eadem
 donatione sunt concepta, forte jam anno primo & quadra-
 gesimo ea de re actum, sed demum quinquennio post
 confectum fuit negotium. Singulariter quoque est no-
 tandum, hic ab Ottone Rege laudari *popularem Ecclesiam*
in Magdeburg: quæ quo loco fuerit sita, ac quibus dicata
 Sanctis, mallet ab aliquo antiquitatum Magdeburgica-
 rum gnaro doceri.

§. LVI. Succedit annus MCCCCXLVII. quo Edi-
 tha conjux Ottonis supremum diem obiit, ac Magdeburgi
 sepulta est. De eo Auctor continuati Chronici Reginonis:
Domina Edgid regina obiit, quæ maximo Regis omniumque
suorum planctu Magdeburg sepelitur. Et Ditmarus Episco-
 pus Mersburgensis lib. II. *Fuit hæc (Edith beatæ memoria)*
cum viro suo X. & IX. annos, & ordinationis suæ obiit XI.

D 2

anno,

947.

anno, VII. Kal. Febr. unicum relinquens filium nomine Luidulfum, cunctis virtutibus fulgentem: sepultaque est in civitate prefata (Magdeburgensi) in majori Ecclesia in oratorio aquilonari.

948.

§. VII. Sequenti anno Otto Rex bona quædam hætenus ad monasterium Herolvesfeldense (Hirschfeldense postea nominari cœpit) pertinentia, ab Haganone Abbate per cambium accepta Magdeburgensi monasterio attribuit. Scilicet (ut habent ipsa diplomatis verba in Leuberianis num. 1594.) *Omne prædium hætenus ad monasterium beati Wicherti confessoris Christi in loco Herolvesfeld dicto pertinens, in villa Vurmaresleva, ecclesiamque inibi constructam in pago Hosgowe: aliam quoque in villa Widerstet inuncupata cum omnibus ad eas pertinentibus decimis, que sunt in septentrionali parte rivuli, qui dicitur Vulderbach, concambii jure ab Haganone venerabili ejusdem monasterii Abbate pro prædio ei collato: In orientali Francia in villis Buochweride, Rizestat, Karoldesbach, Swarzaha, Stillaha, nominatis: Et in occidentali Francia Erlibach, Bommaresheim, Suliburg, Furbach, Hurnaffa: In Thuringia Huochtricheshus (procul dubio est Ichtershusium,) Anglendorph, Amalungesdorpb, Stubesfurst, ad Sanctum Petrum principem Apostolorum & ad Sanctum Innocentium atque Mauritium, ad stipendia fratrum in loco Magideburg Deo illisque sanctis servientium concessit. Facta est hæc scriptura Magdeburgi III. Kl. Aprilis. In Leuberianis quidem & ms. nostro hoc diploma ad annum præcedentem refertur: sed perperam id fieri, ex adscripta *Indictione VI. & anno regni Ottoniani XIII.* apparet.*

§. LVIII. Ex eo quod Otto in Italica expeditione externis potissimum rebus distentus esset, in augenda Magde-

de-

Magdeburgensi Ecclesia aliquamdiu nobis videtur quievisse. Certe ad annum 1000 nullum ab eo in gratiam 953. Magdeburgensium per scriptum reperio privilegium. Ceterum quod hoc ipso anno prodiit, quo varias villas Slavicis & Thuringicas monasterio Magdeburgico assignat, quia Meibomius & Leuberus valde multum ediderunt, nos ex ms. cod. dabimus integrum.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente gratia Rex. Noverint omnes fideles nostri, presentes sicut & futuri, quod nos pro remedio anime nostræ, nec non dilectæ conjugis Adelheide, prædium, quod Bilingus quidam noster miles nobis tradidit proprietate nostra, quam illi donavimus in patria Sclavorum, & in Thuringia, ad monasterium nominatum, Magdeburg, quod construximus in honorem Domini nostri Iesu Christi, & Sancti Petri principis Apostolorum, nec non & sanctorum Martyrum Mauricii atque Innocentii, ad usum monachorum inibi Deo famulantium in locis subnominatis, id est, Hildeshusen cum tota marca & Helisungen, Herisle (Ms. & L. Herisci) Dasingaroth, Gelethe, (Gelrichi) Winlibenhusen (Willenhusum) Agestorp, Guttingi, cum omnibus ad eandem proprietatem pertinentibus, pratis, pascuis, agris, sylvis, aquis, piscationibus, molendinis, viis & inviis, exitibus & redivibus, cultis & incultis, mancipiis, ædificiis, curtibus, jure perenni donavimus. Quæ omnia hoc scripto ad præfatum monasterium firmavimus, & manu propria corroboravimus, ac annulo signari iussimus. Acta anno Incarnationis Dominicæ DCCCCLIII. Anno Domini Ottonis Serenissimi Regis XVIII. Actum Kbidilingaburg. (Quedlinburg) Signum Domini Ottonis Serenissimi Regis. Brun Cancellarius ad vicem Friderici Archicapellani recognovi. D 3 §. LIX.

§. LIX. Amita Ottoni erat nomine (nisi nos fallit librarius) *Vota*. Hæc circa Daventriam, non ignobilem, hodie Belgii foederati urbem, & in ipsa urbe possessiones quasdam habuit non contemnendas: quas cum Ottoni Regi traderet, is Magdeburgensi monasterio, pro remedio animæ suæ, conjugis Edithæ, omniumque parentum (majorum) suorum, nec non pro stabilitate & incolumitate regni anno 1000 C C L I V. dedicavit. Sic igitur, ut ipsa habent diplomatis a Lenbero (num. 1595.) repetiti verba; *Omne prædium cum cunctis ad hoc jure pertinentibus, situm in loco Davindre & infra urbem & extra, in pago qui dicitur Hamalant, in comitatu Wigmanni, quod ipsi sua amita mulier Deo sibi que devota, nomine Vota tradidit, ad monasterium Magdeburg constructum, donavit: quatenus cœnobitæ in præfato Magdeburg commorantes, omni curarum molestia destituti, Deo placiti existant famulatores, sui, omnisque Christiani instantes ad Regem regum sint deprecatores.* Donatio hæc scripta est in Francofurtensi palatio III. Kal. Januarii feria V.

955. §. LX. Qui sequitur annus nongentesimus quintus & quinquagesimus summe memorabilis est, ob faustum illud Ottonis Magni cum Vngaris in Bojariæ campis Lechfeldensibus habitum prælium; quo *in tantum illi* (ut loquitur Sigebertus) *victi sunt & attenuati, ut ultra jam nec mutire ausi fuerint.* Legendi hoc de prælio Witichindus *Annalium lib. II.* Ditmarus Mersburgensis *lib. II.* Hermannus Contractus, Lambertus Schafnaburgensis, Marianus Scotus, Auctor Appendicis ad Chronicon Reginonis, Otto Frisingensis *Chronic. lib. VI. cap. XX.* Andreas Presbyter Ratisbonensis in *Chronico de Ducibus Bavaria*, Theodoricus a Niem in *Nemore Vnionis Tract. VI. cap. XXXIII.* Aven-

Aventinus *Annal. Bojorum lib. V.* Andreas Brunnerus *Historia Bavarica lib. VIII.*

§. LXI. Neque vero fas erat in antiqua Magdeburgensi historia prætermittere hoc ipsum prælium: siquidem multorum mentibus inhæret opinio, ac si demum post hanc pugnam Magdeburgensis Abbatia ab Ottone fuerit fundata. Et sane præluxit huic sententiæ illustris, ac istis temporibus vicinus scriptor Ditmarus Mersburgensis Præsul, qui historiæ illius prælii illico ista subjicit: *Interim Rex Saxoniam revisens letus patriam, a cunctis Principibus a longe sibi obviantibus summis excipitur studiis, diuque expectatus a venerabili suimet genetrice profusus præ gaudio lacrymis, amplectitur. Quibus suum illico aperiens promissum, qualiter hoc ad unguem perduceret, eorundem ad hoc consilium enixe petiit & suffragium. His tandem id colaudantibus, pieque petitioni adspirantibus, statuit Rex Abbatiam in Magdeburgensi civitate, incipiens Ecclesiam mirum in modum in loco, ubi sancta requiescit Edith, & juxta quam post obitum suimet pausare desideraverat ipse. Ditmarum sequuntur recentiorum nonnulli, adduntque Ottonem cum Vngaris congressurum Deo & S. Mauritio vovisse, si victor evaderet, Ecclesiam se conditurum Magdeburgi, sanctoque Mauritio consecraturum, utpote quem milites, absente Imperatore, in Italia offendissent, violata quadam æde S. Mauritii. Videatur Dresserus *Isagoges Historica parte IV.* Atque idem *parte V. de præcipuis Germania Urbibus* sic scribit: *Anno 950. (repono annum 955.) ante conflictum cum Vngaris ad Lechum sponsione sese Deo obligavit Ottho, se post victoriam templum splendidissimum Magdeburgi conditurum esse S. Mauritio. Cujus quidem**

dem voti compos factus animum statim ad erigendum templum cathedrale in urbe Magdeburga appulit.

§. LXII. At enim si demum post acerrimum cum Vngaris conflictum hanc Abbatiam Magdeburgicam fundavit Otto, quid facies tot diplomatis antea in medium allatis, in quibus jam fundatæ ac constructæ Abbatia fit mentio? ut taceam diu ante inter alios Sanctos Mauritio dicatam hanc fuisse Ecclesiam, quam vel de hoc prælio Otto cogitaverit, ne dum illud confecerit.

§. LXIII. Discrepantes igitur scriptorum sententiæ conciliari non incommode posse videntur Meibomio in *Monasterii Bergensis Chronicis*, si credamus, Ottonem Augustum mature de condendo monasterio consilium cepisse, aliquid etiam conatum, sed bellis civilibus, aliisque impedimentis intervenientibus ante victoriam contra Vngaros pium negocium conficere non potuisse. Quam viri celeberrimi conjecturam uti non plane improbo; ita una cum æde sacra monasterio & Abbatia locum jam fuisse, sed post hanc pugnam novis accessionibus aucta, imo novæ prisca longa præstantioris atque splendidioris ædis fundamenta fuisse collocata censeo.

§. LXIV. Quid? quod non Abbatia modo pridem fuerit Magdeburgi, sed & Abbas ipse nominetur Anno, honesta apud Cattos familia natus, vir spectatæ doctrinæ atq; integritatis. Hunc enim ex antiquissimo S. Maximini ad pervetustam Trevirorum urbem familiæ Benedictinæ cœnobio cum illustribus quibusdam sodalibus in Saxoniam vocatum comiter Otto Cæsar excepit, benigne tractavit, multisque affecit beneficiis, traditis ei regiae stirpis procerū filiis, moribus & pietate instruendis. Sequimur iterum hac in re Meibomii *Bergense Chronicon*, ubi etiam Tritthemium
secta-

sed Rex non potuit ejus consensum obtinere. Ut & Pauli Langii chronicon Citizense: Videns (Otto Imp.) diocesim sive Ecclesiam Halberstadensem valde amplam & opulentam, ita ut in quatuor competenter partiri posset episcopatus, consilio prudentum & religiosorum, aliquot episcopatus in ea decrevit proposuitque instituere. Ast resistente ei ac contradicente Bernharo Halberstatensi episcopo, venerabili valde viro & sancto, cujus in diocesi locus ipse situs erat, perficere eo vivente non potuit, quandoquidem eo tempore tota erga Magdeburg pariter & Merseburg vicinia ad Halberstadensem pertinuit diocesim. Videns ergo Imperator constantiam presulis, quod nec minis, neque blandimentis in divisionem sui induci potuit episcopi, patienter & longanimiter tempus prestolabatur opportunum. Quin imo tanta hujus Episcopi fuit pervicacia, ut nec propositis praemiis, nec precibus, nec minis a sententia potuerit revocari. Neque carcerem propterea reformidavit subire Quedlinburgi, ac in ipsis vinculis non modo restitit Ottoni, sed & pontificali habitu indutus non dubitavit anathemate ferire Regem: qui primum cachinno virum excipiens, re amplius pensitata, libertatem ei indulgens, suo uti permisit ingenio.

§. LXVI. Tetiginus hoc jam pridem in *Episcoporum Halberstadiensium historia*: nunc vero Krantzianam hac de re narrationem afferemus ex Metropol. lib. III. cap. X. *Tum Rex prosperatum videns novae molitionis opus, de religione cogitavit: episcopum ibi, imo metropolim designare constituit, Vandalis ad finem Christi multiplicatis. Deerat territorium, quod e vicino totum Halberstadiensis episcopatus implevit. Egit Rex primum placide cum Bernharo Episcopo, ut cederet partem ditionis novo episcopatu. Ille renititur, ecclesiam suam multiplicare, non attenuare, sibi esse*

esse præceptum impositum. Quid multa? ubi non svasionibus, non precibus profecit, vi pro more regum agere contendit: jussit captum episcopum incarcerari. Ille patienter omnia suffert, priusquam jura sua attenuari patiatur ecclesie. Rex moram interponit, ut mansvescat ex tempore: sed in eo nihil mutatur. Aderat sacra Jovis Dominicæ cœna: quasi chrisma consecraturus, jussit in carcerem dari pontificalia ornamenta; quibus indutus regem jubet acciri. Credens jam emollitum & malis perdomitum venit. Vbi astitit, episcopus inchoat. In nomine, inquit, supremæ Trinitatis, anathematizo te Rex, cum omnibus, qui te non deserendum putant, quod manum injeceris, & detines Christum Domini. Rex cachinno excipiens, digreditur: altius tamen deinde descendit in pectus ejus pontificalis imprecatio. Et intra se reversus, misit qui episcopum laxarent, impetrata venia. Ita obtinuit episcopalis severitas, ne se vivo aliquid ecclesie detraheretur. Eandem historiam graphice describit *Saxonia lib. IV. cap. VII.*

§. LXVII. Quandoquidem igitur ipse Otto constitutionem Episcopæ Magdeburgensis necessum habuit differre; nostrum quoque erit hanc tractationem in sequentia differre tempora; contemplaturi interim alia privilegia, quibus Otto Rex Magdeb. Ecclesiam beavit. 956. Iphis igitur anni 1000. Kl. Jan. (sic habuit codex noster ms. nam apud Leuberum num. 1605. reperias annum sextum & sexagesimum) Schartau, Grabau & Buchau (*Sirtawa, Grabawa, Buchoe*) cum omnibus ad eas pertinentibus familiis earundemq; possessionibus perenni jure Magd. monasterio dicavit. Diploma exaratum est *Dalabemii*: loco forsitan eo tempore sive in Magdeburgensi, sive Brunswicensi terra non ignobili. Non indigna lectu est Leuberiana de hujus donationis præcepto-censura.

§. LXVIII. Hanc mense Junio excepit alia donatio, triginta scilicet *casarum*, sive domuum in urbe Daventria, & undecim mansorum circa urbem in comitatu Wiemanni sitorum, & aliorum octo in villa Tongern (*in villa quae vocatur Tunegurum*) in comitatu Eberhardi. Privilegium Daventriae scriptum exhibet Leuberus. (num. 1596.) Extrema computum annorum exhibentia subjicio. *Data, VII. (reponere VI.) Non. Julii. Anno incarnationis Domini DCCCCLVI. Indictione XIII. regnante pio rege Ottone anno XXI. Actum in Daventria feliciter.*

959. §. LXIX. Anno *IOCCCCLIX.* ab Ottone aucta, est Magdeburgensis Ecclesia diversis bonis, in pagis Helingen & Mosde (forte *Mortzan*: de quo videatur Meibomius in *de Pagis Saxoniae*) sitis. Ipsum diploma hac conceptum est formula.

In nomine Sanctae & individuae Trinitatis. Otto divina favente clementia Rex. Noverint omnes fideles nostri, praesentes scilicet & futuri, qualiter nos ad Ecclesiam, quam in Magdeburg construximus, in honorem sancti Mauritii & ad nutrimentum plebis inibi Deo famulantis, quasdam res nostrae proprietatis, hoc est, in pago qui vocatur Helinge & Mosde, in locis sic nominatis Buckstadin & Rinckhurst, in comitatu & legatione Henrici Comitis, omnem justitiam accensum, qui Saxonice Mal vocatur, nec non & omnibus appenditiis, ibidem jure pertinentibus, edificiis, curtibus, campis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, piscationibus, molendinis, viis & inviis, quae sitis & inquirendis, cultis & incultis, mancipiis utriusque sexus, in proprium damus, & perpetuo jure possidendos: & hoc praesens indicium jussimus exinde conscribi, annulique nostri impressione muniri, subtusque manu propria firmavi-

mus

mus, ut fidelibus nostris traditio nostra largitatis firma & immutabilis crederetur. Data Anno Incarnationis Domini DCCCCLVIII. Indictione II. Regnante Ottone piissimo Rege XXIV. anno, VI. Non. Julii. Actum Magdeburg. Signum Domini Ottonis Invictissimi Regis. Ludolfus Cancellarius ad vicem Wilhelmi Archicapellani recognovi.

§. LXX. In eundem annum referri deberet Leuberianum diploma XI. (num. 1597.) quo Otto quasdam res suæ proprietatis, quæ ipsi tradiderunt pro concambio quidam fideles ejus Reding & Duodicho nominati, hoc est, omne prædium quod habere videbantur in locis sic nominatis, Brunon & Vnunesburg, Rodunfuordi & Butbunesdorp (Buchsdorph) cum curtibus, ædificiis, & terris salericis (pro salicto hoc verbum procul dubio positum) campis, pratis &c. Præterea quandam villulam, quæ vocatur Gramaningerod cum omnibus appendiciis ad prædictam villulam pertinentibus, & in foveis, in quibus solebant fodere operimentum ferri, inconvulsam arbitrium quicquid ejusdem monasterii (Magdeburgensis) rectoribus libuerit fodiendi atque operiendi, seu in ipso heremo porcos saginandi. Enim vero tam apud laudatum Leuberum, quam in ms. cod. Cl. Olearii hoc diploma præfert annum jamjam laudatum. At huic anno neque convenit, quæ additur, Indictio III. multo minus annus regni Ottoniani XXVI. Sicuti enim Indictioni III. respondet annus sequens sexagesimus, ita regiminis Ottoniani annus XXVI. anno Christi primo & sexagesimo.

§. LXXI. Anno DCCCCLXI. octavo Kl. Maji Otto Rex Magdeburgensi monasterio donavit decimas a Slavis quotannis Mageburgi solvendas, nec non alias Slavorum decimas ad civitates Frosa, Barby & Calba pertinentes. Vide diploma Leuberianum XII. Walahusæ (Wolohusin.)

perscriptum: (num. 1598.) ex cujus capite ac calce colligit Leuberus, laudato anno conscriptum, sed demum post plures annos confirmatum esse.

§. LXXII. Et sane miror, sequenti statim die aliud diploma fuisse conscriptum, quo eadem Slavorum, sed & indigenarum decimæ in proxime laudatis civitatibus solvendæ, exceptis tamen illis, quæ Halberstadenſi Episcopo debentur, cryptæ Martyrum noviter fundatæ addicuntur. Integrum diploma ex Ms. afferemus.

In Nomine sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto Dei gratia Rex. Noverint omnes sanctæ Dei Ecclesiæ fideles nostrique præsentis & futuri, qualiter nos ob amorem Dei, regnique æterni mansionem, insuper etiam pro salute nostra, ac stabilitate regni nostri remedioque animæ nostræ dilectæq; conjugis nostræ Adalheide, atque amantissimæ prolis & æquivoci nostri Ottonis, ad dotem criptæ Magdeb. in honorem sanctorum Mauriti martiris, Valentini, Agapiti & Abundii sacratæ, donavimus atq; tradidimus, illa decimatione excepta, quæ Episcopo Halberstad. usque huc data est, omnem alteram decimationem, quam Theutoni vel Sclavi ad eandem urbem Magdeburg pertinentem persolvere debent, nec non etiam omnium Theutonicorum vel Sclavorum decimam ad civitatem Frosa pertinentium, & illam quam Teutonici & Sclavi persolvere debent ad civitatem Barbie pertinentem, & illam decimationem Teutonicorum & Sclavorum ad illam civitatem quæ dicitur Calva pertinentium, illa decima excepta, quæ usque huc in præfatis locis finibusque illorum, Magdeburgo burgowarde & Froseri burgowarde, Barburgeri burgowarde, Calveri burgowarde, reliquam omnem decimationem præfatorum locorum, sicut Wilhelmus Moguntinensis Ecclesiæ venerabilis Archiepiscopus in nostri præsentis

*tia nostrorumque fidelium ad prefatam criptam determinavit, eidem cripta in perpetuam dotem concessimus. Et ut hæc nostræ auctoritatis traditio per succedentium curricula temporum inconvulsa permaneat, jussimus hoc præsens præceptum conscribi, annuli nostri impressione roborari, manuq; propria subtus firmavimus. Datum IX. Kl. Maji, Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI. Indictione IV. Anno vero Regni Serenissimi Domini Ottonis XXVI. Actum Wala-
busen in Dei nomine, amen. Signum Domini Ottonis invictissimi Regis. Ludolphus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani recognovi.*

§. LXIII. Paulo post Otto Magnus ad res Italiae ordinandas Romam profecturus, urbem Sputinesburg (nunc Rodenburg: sic habet inscriptio) in pago Nusicensi sitam monasterio Magdeburgensi dedicavit. Ipsum diploma hujus donationis insigne testimonium subjicimus: in quo tamen nondum me capere fateor, quod Otto memorat se monasterium in Magdeburg construere velle: quod tamen post pugnam Vngaricam constructum diximus. Sed forte jam coeptum opus non multum invaluit, adeoque hæc verba non tam ad initia, quam complementum ædificii referenda.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Noverit omnium fidelium nostrorum presentium & futurorum industria, qualiter nos modo ituri in Italiam cogitantes, pro statu & incolumitate Regni nostri dilectæque conjugis Adelheidis Reginae, nostrique dilectissimi filii Ottonis, instinctu quoque & monitu Wilhelmi sanctæ Moguntinensis Ecclesie venerabilis Archiepiscopi, urbem Sputinesburg sitam in pago Nudiczi, quam Wichart in beneficium habet, ex integro cum omnibus appendiciis ad eandem urbem pertinentibus,

man-

mancipiis utriusque sexus, edificiis, campis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, exitibus & reditibus, quasitis & inquirendis, & quicquid beneficii ceteris fideles nostri in eodem burgiwardo habere visi sunt, ad monasterium, quod nos construere volumus, in civitate que dicitur Magdeburg, in honorem sancti Petri Apostolorum Principis, nec non sanctorum Martyrum Mauricii & Innocentii, jure perenni in proprium donamus. Et ut hac nostrae traditionis autoritas plena vigeat firmitate, jussimus hoc preceptum conscribi, & annuli nostri impressione roborari: quam & subtus firmavimus manu propria. Datum VIII. Kal. Augusti Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXI. Indictione IV. Anno Regni Domini Ottonis Serenissimi Regis XXVI. Actum Ordorff feliciter. Signum Domini Ottonis Magni & Invictissimi Regis. Ludolfus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani notavit.

§. LXXIV. Hoc privilegium ab Ottone Ordorpii datum esse, commonstrat subscriptio. Eodem loco uti ex Leuberiano apographo apparet, (num. 1599.) IV. Kal. Augusti aliud perscribi fecit de variis variarum civitatum decimis Magdeburgensi monasterio dicandis. In regionibus videlicet & urbibus ita nominatis: Netelici in qua est civitas que Guncanston (in Ms. habetur: que Givikenstein:) nuncupatur: altera regio Netelici, ubi est Vurcine civitas; (Wurben) Queszici, in qua est civitas Ilburg: Siusile, in qua est civitas Holm nominata: Zitiei, que habet civitatem Zurbici: Nudzici (in Leubero conjunctim scribitur: Zurbicinudzici:) ubi est Wittin civitas, & civitas Liububum, (Ms. Liubichün) vocata, & Sputinesburg, Lophon civitas, & Trebonizi, & civitas que dicitur Brandunburg; donavit atque tradidit omnem decimam in prænominatis regionibus

ac urbibus, de fructibus ac omnibus utilitatibus, ex quibus Christiani decimam dare videntur, & ipsi persolvere debent, quandocumque per Dei gratiam Christiani effecti fuerint. Insuper hac videlicet donavit atque tradidit ad pramemoratos martyres Mauritium & Innocentium in prænominato loco (Magdeburg) in terra Kusici, Selpoli, Chozimi (ms. Thozim) decimam de omni censu & acquisitione vel sua vel Comitum, vel cujuscunq; ex sua regia potestate acquisitum fiat.

§. LXXV. Eodem anno & die præter Gibichensteinium & Sputinesburg, plures alias ac luculentas possessiones Magdeburgensi monasterio liberaliter attribuit diplomate sequenti. Nam integrum adscribemus, quod apud Meibonium (pag. 121. 121.) & Leuberum (num. 1187.) valde est mutilum.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto Dei gratia Rex. Noverint omnes fideles Dei nostrique, presentes scilicet & futuri, qualiter nos pro remedio animæ beatæ memoriæ Domini patris nostri Henrici Regis, & pro incolumitate Domine matris nostræ Machtildæ Regina, nec non pro statu & incolumitate regni nostri, nostrique, dilectæque conjugis nostræ Adalbeide reginæ, nostrique dilecti filii Ottonis, jam primo anno Regis, instinctu & monitu Wilhelmi sanctæ Moguntinæ sedis venerabilis Archiepiscopi, omnem regionem pagumque vocatum Neletice, omnemque utilitatem in eo manentem, urbem scilicet Givickanstein cum falsugine ejus, ceterasque urbes cum omnibus ad eas pertinentibus, aquis falsis & insulsis, terris cultis & incultis, mancipiis Teuthonicis & Sclavanicis, taleque prædium quale Winchart in beneficium habet, urbem Spitnesburg sitam in pago Nudisici, cum omnibus quæ ipse in beneficium habet, & per petitionem Domine matris nostræ Machtildæ Regina, taleque prædium quale

F

Huodo

Huodo in beneficium habet in pago Helmingowe in Comitatu
 Wilbelmi Comitis in loco Breitinga & Bernbadesrotha, cum
 omnibus ad ea pertinentibus, taleque pradium, quale Adal-
 bertus Comes in beneficium habet in Comitatu ipsius, in pago
 Northuringorum, in locis sic nominatis Tunnisteti, (in alio
 dipl. Nunstede) Flagitungen (Flechtingen) Wasserdal, A-
 dinga, cum omnibus ad ea pertinentibus ad victum Clerico-
 rum monachorumque Magdeburg Deo servientium ad Eccle-
 siam sancti Petri Principis Apostolorum, Sanctorum Marty-
 rum Mauriti, Innocentii, reliquorum Sanctorum inibi con-
 gregatorum in perpetuum proprium donavimus. Et ut
 predictus Abbas illius monasterii sui que successores &
 Clerici & monachi inibi Deo servientes liberam potestatem
 omnium prenominatorum locorum habeant utendi, recte,
 commutandi, in beneficium dandi, cum omnibus ad ea perti-
 nentibus mancipiis, terris, cultis & incultis, aquis, aqua-
 rumque decursibus, silvis, pratis, pascuis, agris, molendinis,
 piscationibus, edificiis, urbibus, Ecclesiis, exitibus & rediti-
 bus. Iussimus hoc presens preceptum conscribi, annulique
 nostri impressione corroborari. Signum Domini Ottonis in-
 victissimi Regis. Ludolfus Cancellarius ad vicem Brunonis
 Archicapellani recognovit & subscripsit. Data III. Kal. Au-
 gusti, Anno Domini & Incarnationis DCCCCLXI. Indictione
 IV. Anno videlicet regni Serenissimi Regis Ottonis XXVI. A-
 tum in Christi nomine feliciter. amen.

962. §. LXXVI. Anno 1000CLXII. Otto Magnus a Io-
 hanne XII. Pontifice Romae coronatus mansit in Italia in
 965. annum 1000CLXV. quo ordinatis Italiae rebus in Germa-
 niam revertitur, & pascha Ingelhemii prope Moguntiam
 celebrat. In hoc palatio Ingelhemiano V. Kal. April. Ec-
 clesiae Magdeburgensi donat Calbam, quod est oppidulum

in

in diœcesi Magdeburgensi, & Rosburgum in Comitatu
Barbyensi. Summa verborum hæc est in diplomate, quod
Leuberus (num. 1600.) integrum, Meibomius (pag. 124.)
mutilatum attulit. *Donavimus sancto Mauritio Martyri
in Magdeburg duas curtes juris regni nostri, unam quæ vo-
catur Calva in pago Northuringorum sitam; alteram quæ
vocatur Rosburg ultra Salam fluvium sitam in pago Sirimunti
cum omnibus appendiciis tam in Ecclesiis, quam in ceteris
adificiis. Et digna porro sunt quæ observentur verba:
Ex integro sancto Mauritio Martyri donamus, atq; ex nostro
jure & dominio in jus sancti Martyris Mauriti atque Vene-
rabilium Archiepiscoporum qui pro tempore fuerint rectores
ejusdem sanctæ Ecclesiæ almi Martyris Mauriti largimur
atque transfundimus, ut eidem sanctissimo loco in perpetu-
um firmiter permaneat omnium hominum contradictione re-
mota.* Hæc enim verba satis superque arguunt, firmiter
jam decrevisse Ottonem, Ecclesiam Magdeburgensem in-
metropolitanam & archiepiscopalem efferre. Id quod
mox ex alio quoque diplomatis patebit excerptis.

§. LXXVII. Exin Aprili mense in Wisbaden com-
moratus Otto repetiit donationem illam de Gibichensteino
& Sputinesburg ante paucos annos factam, & paulo ante,
a nobis recensitam. Subscriptio ita habet: *Datum II. Id
Aprilis Anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXV. Indictione
IV. Anno Imperii Magni Ottonis Augusti IV. Regni scilicet
XXX. Actum Wisibadin (Wisibadun) in Christi nomine. amen.
Liudolphus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani
recognovi.*

§. LXXVIII. Eodem die Rosbach in pago Hasso-
rum cum locis illuc pertinentibus Magdeburgensi Ecclesiæ
donatur. Sic enim inquit Imperator in charta privilegii a

Leubero allata (num. 1606.) Per hujus nostri praecepti paginam nostra imperiali auctoritate donavimus sancto Mauricio Martyri in Magadaburg quandam curiē juris regni nostri, quae vocatur Rosbach, sitam in pago Hassonum, in Comitatu Elli Comitis, & alia loca ad praefatam curtem pertinentia, ita nominata, Vfloum, & altera Vfloum, Horineshusum, Medriki, Elisungum, Goteredesbusum, Bunnangheim, una cum ecclesiis omnibusque eorum pertinentiis, quae dici vel nominari possunt, ex integro sancto Mauritio Martyri in Magdeburg donavimus, atque ex nostro jure & dominio in jus sancti Mauricii Martyris, atque venerabilium Archiepiscoporum, qui pro tempore fuerint rectores ejusdem sanctae ecclesiae almi Martyris Mauricii largimur atque transfundimus. Ac iterum eodem die, ob amorem Dei regnique aeterni mansionem, ob remedium animae Patris sui Henrici Regis, ac pro incolumitate matris suae Mathildis, ac pro statu & incolumitate regni vel Imperii, conjugisq. suae Adelheidis, ac filii sui Ottonis, instinctu & monitu Wilhelmi Archiepiscopi Moguntinae sedis, dedit ecclesiae S. Mauricii martyris in Magdeburg omnem rem pagumq. nominatum Neledice, omnemq. utilitatem cum omnibus ad eam pertinentibus, aquis salis & insulis, terris cultis & incultis, mancipiis Teutonicis & Slavonicis, munitiōnem etiam vel burgwardiam urbis Sputineburg in pago Nudhice sitae, cum omnibus pertinentiis, taleque praedium, quale Huodo in beneficio habet in Comitatu ipsius, in pago Northuringorum in locis Cunusteti, Flahtungen, Wabbaredal, Adinge. Habet hoc diploma Meibomius in collectione toties laudata, (pag. 124.) ac jam ante in de pagis Saxoniae ejusdem dederat excerpta.

§. LXXIX. Deinceps mense Junio Dornburgi subsistens, toties laudato Magdeburgensi monasterio duas civita-

vita-

vitates Loburg & Tuchim (sic habet inscriptio apud Leube-
rum num. 1601. & in Ms. codice: quamvis in ipso textu sit
Luborn) donavit. Ita enim loquitur privilegium: *Ob
spem divina remunerationis, nostrorumque criminum pro ab-
solutione in futuro magni iudicii die, pro statu quoque & in-
columitate regni vel imperii nostri, pro sanitate etiam nostra
dilectaque conjugis nostrae Athelheidis, vel filii & equivoci
nostri carissimi Regis videlicet Ottonis, nec non & interven-
tu ac petitione ejusdem Adelheidis nostrae conjugis, cetero-
rumque nostrorum fidelium, consilio Popponis etiam Wirce-
burgensis ecclesiae episcopi atque Geronis Marchionis, duas ci-
vitates nostrae regiae vel Imperatoriae proprietatis, Luborn &
Tuchime nominatas, in occidentali parte Albis fluminis, &
in pago Moroszanorum (Meibomius in de Pagis Saxoniae
habet Morasavorum) sitas, atque in Comitatu praedicti Mar-
chionis Geronis cum omnibus appendiciis suis tam in manci-
piis utriusque sexus, quam aedificiis — Deo sanctoque Mar-
tyri Mauritio nostro scilicet Patrono in Magdeburg liberali-
ter in perpetuam proprietatem transfundimus & donamus.
Subscriptio haec est: Data XV. Kal. Iulii anno dominicae in-
carnationis DCCCCLXV. Indict. VIII. Anno Imperii Domni
Ottonis III. regni autem XXX. Actum vero Thornburch feli-
citer, amen. Ludolphus Cancellarius ad vicem Brunonis
Archicapellani notavi & recognovi.*

§. LXX. Eodem mense exeunte, quicquid Otto
Rex & Imp. in castellis Pechou & Gummeren habuit pro-
prij, monasterio Magdeburgensi legavit. Scripturam de
eo confectam affero.

*In Nomine Sanctae & Individuae Trinitatis. Otto di-
vina favente clementia Imperator Augustus. Cum Impera-
toria largitatis munere loca Deo & Sanctis ejusdem data per*

omnes Imperii nostri partes prædiis & possessionibus ampliatæ sive stabilitæ esse noscuntur, & Sanctorum amplificatio Ecclesiarum salus & prosperitas creditur esse regnorum. Idcirco nos pro statu & incolumitate regni vel Imperii nostri, ob spem retributionis æternæ, pro remedio quoque & absolutio-
ne nostra in futuro magni iudicii die dilectæque conjugis nostræ Adelbeidis, vel filii nostri Ottonis, quicquid proprietatis in locis vel castellis subnotatis, videlicet Pechouve & Gumbere ad jus regium sive Imperatorium pertinere videbatur, cum omni integritate universisque appendiciis aut utilitatibus vel acquisitis vel acquirendis Deo Sanctoque Mauritio in Magdeb. transfundimus atque donamus, & ad usum vel opus fratrum ibidem Deo servientium deputamus. Et ut hoc autoritatis nostræ præceptum firmum & stabile permaneat, hanc cartam conscribi, & annuli nostri impressione signari iussimus, quam & propria manu subtus firmavimus. Data V. Kl. Julii Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. Indictione VIII. Anno Imperii Domini Ottonis IV. regni autem XXX. Actum Magdeburg feliciter. amen. Signum Domini Ottonis Magni & invictissimi Imperatoris Augusti. Ludolfus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani recognovi.

§. LXXXI. Mense Julio Magdeburgum regressus, jus mercatus, monetæ, & telonii Magdeburgici transcribit Magdeburgensi monasterio, iis, quæ sequuntur, verbis: Mercatum Magdeburg & monetam, omnesque telonia fructus vel usuras, quoquomodo vel a navigiis advectis, plaustris, vel carrucis, vel quibuscunque vehiculis adductis, sive ab equitibus vel peditibus vel cujuscunque modi aut conditionis hominibus supervenientibus allatis mercibus acquirendas, vel accipiendas, seu quicquid hætenus utilitatis ad nostrum publi-

CUM

tum jus pertinere videbatur, totum ex integro Deo Sanctoq[ue]
Mauritio in Magdeburg transfundimus, offerimus atque do-
namus, ut servi Dei die noctuque ipsi sancto Mauritio ibidem
famulaturi pro nostra quoque Dominum salute deprecaturi,
absque illius semper contradictione teneant & possideant, &
suis, ut libuerit, usibus adjungant. Subscriptio talis est:
Data VII. Idus Iulii, anno Dom. Incarnat. DCCCCLXV. In-
dictione VIII. anno regni Domini Ottonis XXX. Imperii au-
tem IV. Actum Magdeburg Palatio in Domino feliciter. amen.
Et ita quidem recte apud Meibomium (pag. 125. seq.) &
Leuberum: (num. 1190.) sed in apographo meo numeri ali-
quoties fallunt.

§. LXXXII. Eopse die bannum regium in urbe Mag-
deburg & jus recipiendi Judæos Ecclesiæ Magdeburgensi
dono data sunt. Diplomatis quod apud Meibomium (pag.
126.) & Leuberum (num. 1191.) exstat, summa his fere ver-
bis absolvitur. *Bannum nostræ regis vel Imperatoris di-
gnitatis in urbe ac circumjacentibus illarum partium incolis
nostro regio vel Imperatorio juri debitum, Ecclesiæ in eadem
civitate constructa, sanctoque Mauritio in jus perpetuum li-
beraliter offerimus. Et ne vel Judæi, vel ceteri ibi manen-
tes negotiatores ullam aliunde, nisi ab illo qui eidem Ecclesiæ
præsuerit, districtiois aut disciplina sententiam vel regu-
lam sustineant, volumus & firmiter jubemus. Præscripti vero
banni, Deo sanctoque Mauritio a nobis oblatis, nullus vel Co-
mes, vel Vicarius, vel Judex, vel Tribunus, vel Exactor,
vel aliqua persona, in eadem civitate sibi usurpandi, aliquam
aliam in scriptis legem aut disciplinam exercendi potestatem
habeat, nisi ipse qui eidem loco vel Ecclesiæ præfuerit Advoca-
tus, quem nostro consensu sibi & eidem Ecclesiæ præficiendum
elegerit.*

§. LXXXIII

§. LXXXIII. Eodem mense Iulio munificentiam suam erga Magdeburgensem Ecclesiam testatus est, eidem dicendo varios mellis census atque decimas in pagis ac villis diversis. *Donavimus* (sic habetur in Diplomate Leuberiano num. 1604.) *ad ecclesiam S. Mauritii & cœnobio fratrum in eodem loco Deo sanctoque Mauritio devote famulantibus omnem censum mellis nostræ imperiali auctoritate pertinentem in pago Neletici in Comitatu Bilingi Comitis, & in pagis qui dicuntur Siusilli & Plonim, totam decimam mellis, seu ad nostram manum illam habuissimus, sive alicui in beneficium concessum fuisset, similiter in pagis ita nuncupatis Nicciti & Spreva, ex utraq. fluminis parte, qui dicitur Spreva, nec non & in Lusici atque Morcini, & ex utraque parte fluminis, quod dicitur Milda omnem decimam mellis nostræ Imperiali auctoritate pertinentem, seu ad nostram manum illam habuissimus, sive alicui in beneficium concessum fuisset, excepto quam nos pro remedio anime nostræ sanctis, qui sunt in Brandenburg concessimus: insuper etiam de urbibus ita nuncupatis, Bridrrici, Mocornic, Lirtuva, Burg, Grabowa, Tuchem, Bucounici. --- Data V. Kal. Aug. --- Actum Walubuson.*

§. LXXXIV. Anno hujus sæculi quinto & sexagesimo ad finem vergente, Otto Imperator jus monetæ & mercatus indulgit villæ Getlide in Comitatu Lisgo, sed ea lege, ut omnes redditus Ecclesiæ Magdeburgensi reddantur. Meretur sane integrum diploma Magdeburgensibus Antiquitatibus inferi.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium nostrorum tam presentium, quam futurorum industria qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adel-

Adalheidis, ob spem divinæ remunerationis, pro statu Regni
 vel Imperii nostri, pro sanitate quoque nostra dilectique filii
 nostri Ottonis, prædictæque nostræ carissimæ conjugis Adal-
 heidis, in villa Getlide, in Comitatu Liso, cui Burchardus
 Comes præesse videtur, publicam monetam esse concedimus,
 omnesque ex eadem moneta redditus vel utilitates, quoquo ac-
 quirendas ad Ecclesiam sancti Mauritii Magdeb. tradimus
 & donamus: teloneum vero de mercatu, quod ibi fieri con-
 cessimus in quibuscunque rebus vel mercimoniis accipien-
 dum, prælibatæ Ecclesiæ Sancti Mauritii munifica lar-
 gitate offerimus, & quicquid inde fructuum utilita-
 tum ad nostrum jus pertinere posse videbatur, totum &
 ex integro eidem Ecclesiæ vel fratribus Deo sanctoque Mau-
 ritio famulantibus Magdeburg perpetualiter utendum con-
 cedimus, ut teneant & possideant, & suis, ut libuerit,
 usibus adjungant. Et ut hoc nostræ auctoritatis præceptum
 firmum & stabile permaneat, cartam hanc conscribi, & an-
 nuli nostri impressione signari jussimus, quam & manu pro-
 pria subtus firmavimus. Dat. II. Idus Decembris, Anno
 Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. Indictione IX. Impe-
 rii vero IV. Actum Bruggheim in Dei nomine, amen. Signum
 Domini Ottonis Magni & invictissimi Imperatoris Augusti.
 Rudolphus Cancellarius ad vicem Wilhelmi Archicapellani
 recognovi.

§. LXXXV. Succedit annus hujus sæculi sextus & 969.
 sexagesimus: quo iterum variis accessionibus ab Ottone
 Imp. aucta & ornata est Ecclesia Magdeburgensis. Et ve-
 ro quia ante annos aliquot inter Ottonem Regem & Bilin-
 gum Comitem bona quædam per cambium in pago Nele-
 tice erant commutata, jam sublato illo cambio hæc bona
 monasterio Magdeburgico sunt donata atque dedicata.

G

For-

Formula hac de re conscripta in hunc modum est concepta.

In Nomine sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Romanorum ac Francorum. Quoniam Regiæ vel Imperatorie dignitatis officium esse constat Deo Sanctisque ejus monasteria vel loca construere, & semper auctoritatibus augeri & roborari: idcirco notum esse volumus omnium Sanctæ Dei Ecclesiæ nostrorumque fidelium tam presentium scilicet quam & futurorum industria, qualiter nos monitu & interventu dilectæ conjugis nostræ Adalheidis, pro statu etiam regni vel Imperii nostri, filiique nostri Regis scilicet Ottonis, quicquid prædii vel hereditatis aliquando Bilingo nostro Comiti jure concambii in Neletici concessimus, ipse vero e contra quicquid conjux sua hereditarii juris habere videbatur, nobis donat, jam rupto concambio fratribus diu noctuque Deo sanctoq. Mauritio in Magdeburg servientibus in proprium tradimus in locis subnotatis, videlicet Nova urbs & Brogora, Vppineng, & Brochstad, & omnia, quæ istis suprædictis urbibus juste & legaliter subjacere videntur, tam in villis, quam in curtilibus, Ecclesiis, mancipiis, terris cultis & incultis, viis & in viis, exitibus & reditibus, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumve decursibus, piscationibus, molendinis, questis & inquirendis, & cum omni integritate seu cujuscunque modi utilitatem ad nostrum jus habere videbatur, prædictis fratribus die noctuque Deo sanctoque Mauritio in Magdeburg famulantibus concessimus, & sub perpetua immunitatis nostræ tuitione esse volumus, ita ut nullus noster Comes vel Judex aut Vicarius, vel publicus fisci exactor audeat se intromittere ad exigendas vel paratas faciendas, aut hominibus inibi habitantibus ullam molestiam ingerendi potestatem habeant,

beant, sed tantummodo illi idem concessum sit, quem Abbas
 & fratres voluerunt præesse, ea videlicet ratione tradimus,
 ut predicti fratres ~~possideant~~ & possideant, & suis, ut libue-
 rit, usibus adjungant. Et ut hoc præsens præceptum fixum &
 immobile permaneat, cartam hanc conscribi & annuli nostræ
 impressione iussimus insigniri, quam & manu propria subtus
 firmavimus. Dat. V. Kal. Augusti Anno Dominicæ Incarna-
 tionis DCCCCLXVI. Indictione IX. Anno Regni Domini Ot-
 tonis XXXI. Imperii vero V. Actum Walabusen in Dei nomi-
 ne feliciter. amen. Signum Domini Ottonis Magni & Invi-
 ctissimi Imperatoris Augusti. Ludolphus Cancellarius ad vi-
 cem Wilhelmi Archicapellani recognovi.

§. LXXXVI. Atque hic Bilingus Comes idem forte
 est cum Hermanno Bilingo, qui postea Dux Saxonie ab Ot-
 tone creatus, per hujus absentiam in Italia, vicibus regiis
 paulo insolentius Magdeburgi functus est. Luculentam hac
 de re habemus narrationem Ditmari lib. II. quam, quod an-
 tiquam historiam Magdeburgensem quodammodo illu-
 stret, repetimus. Interim Herimannus Dux Saxoniam
 regebat, positaque ad Magdeburg concione susceptus est ab
 Archiepiscopo (Adelberto: de quo postea agemus:) ma-
 nuque deducitur ad Ecclesiam, accensis luminaribus, cun-
 ctisque sonantibus campanis. Ibi adum meimet Henricum,
 tanta resistantem superbia, dolo capere Dux nisus, non po-
 tuit: quia hunc militum magna caterva vallavit, præcepit
 tamen ei, ut Romam post Imperatorem pergeret. Quod li-
 bentissime complens, transscensis Alpibus, ut primum ad Im-
 peratorem venit, videns eum a longe, solotenus se prostravit,
 interrogatusque quid cause hoc esset, quod accusatus apud
 eum, gratiam suam pietatemque solitam perdidisse timeret, la-
 chrymabiliter respondit. Quem protinus elevatum Impe-
 rator

rator osculatur, singulaque sagaciter perquirens, & de susceptione Ducis, quomodoque in medio Episcoporum ad mensam loco Imperatoris sederet lectaque daretur, perdidit. Ob hoc Caesar Augustus mascule succensens Alberto per epistolam mandavit Episcopo, ut tot sibi equos mitteret, quot Duci campanas sonare, vel quot lucernas accendi præceperat. Imperatoria Archipræsul peragens edicta quibuscunque valuit modis se per legatos suimet excusare contendit.

§. LXXXVII. Eodem anno, mense Augusto Otto Imp. privilegio Strasburgi dato Ecclesiam Magdeburgensem auget dominio monasterii Kesselheimensis in Meinfeldensi pago siti. Habetur id in opere Leuberiano, (num. 1607.) ex quo præcipua excerpemus: *Noverit omnium fidelium nostrorum tam præsentium quam futurorum industria, qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adalbeidis, & fidelis archiepiscopi nostri Willibelmi, monasterium puellarum Kescelenheim nominatum, in pago & comitatu Meinesfeldt situm, quod iudicio optimatum Francorum, in nostrum Imperiale jus devenit, quum Conradus & Eberhardus, qui illud hætenus possidere visi sint, exheredes & illegales sunt adjudicati, pro remedio & absolutione delictorum nostrorum --- cum omnibus suis apperditis, vel utilitatibus --- Deo Sanctoque Mauritio Magadeburg perpetualiter servituum nostra imperiali munificentia, liberaliter offerimus, & a nostro jure in perpetuum illius ecclesiæ jus transfundimus, & donavimus, ut Archiepiscopis ibi a nobis instituendis sui que successores omni contradictione remota inoffense teneant & possideant, & suis ut res ecclesiasticas juxta libitum usibus adjungant &c. Sequitur subscriptio: Signum Domini Ottonis Magni & invictissimi Imperatoris augusti. Lindolfus Cancellarius ad vicem Willibelmi archicapellani*
nota.

notari. Data VIII. Kal. Septemb. Anno Dom. incarnat. DCCCCLXVI. Indict. VIII. anno vero Imperii domni Ottonis Imp. Aug. V. regni autem XXXI. actum Strasburgo in Dei nomine. amen.

§. LXXXVIII. Ecce Conradum & Eberhardum parthenone exutos Kesselnheimiano. Nec minus iidem sunt privati civitate Wisila, quam itidem accepit Magdeburgensis Ecclesia. Diploma hujus donationis testimonium adscribo integrum.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Notum sit omnibus fidelibus, tam presentibus, quam futuris, qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adelheidis, & fidelis Archiepiscopi nostri Wilhelmi civitatem Wisila nominatam, quæ judicio Optimatum Francorum in nostrum Imperiale jus devenit, quam Conradus & Eberhardus, qui illam attentus possidere visi sunt, exheredes & illegales sunt adjudicati, pro remedio & absolutione delictorum nostrorum, pro statu quoque & incolumitate regni vel Imperii nostri filiique & cognominis nostri carissimi Regis Ottonis, cum omnibus appenditiis seu pertinentiis vel utilitatibus, tam in mancipiis, quam in edificis, vineis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumve decursibus, aucupis, piscationibus, molendinis, mobilibus & immobilibus, terris cultis & incultis, viis & inviis, exitibus & redditibus, questis & inquirendis, Deo Sanctoque Mauritio Magdeburg perpetualiter servituum, Imperiali nostra munificentia liberaliter offerimus, & nostro jure in perpetuum illius Ecclesiæ jus transfundimus & donamus, ut Archiepiscopus ibi a nobis instituendus sui que successores omni contradictione remotâ inoffense teneant, & possideant, & suis, ut res Ecclesiasticas juxta libitum usibus ad-

jungant. Et ut hoc auctoritatis nostrae donum eidem Ecclesia per successura tempora firmum & stabile permaneat, & a nostris sanctisque Dei Ecclesiis verius credatur fidelibus, chartam hanc conscribi & annuli nostri impressione signari iussimus, quam & manu propria subtus firmavimus. Data VIII. Calend. Septembris Anno Dominicae Incarnationis DCCCCLXVI. Indictione IX. Anno vero Imperii Domini Ottonis Imperatoris Augusti V. Regni autem XXXI. Actum Straburgo in Dei nomine feliciter, amen. Signum Domini Ottonis Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Rudolphus notarius in vicem Wilhelmi Archicapellani recognovi.

§. LXXXIX. Biduo post Ecclesia Magdeburgensis accepit dominium monasterii Hagemunster, quod itidem Conrado & Eberhardo in Wormaciensi procerum Germanicorum conventu abjudicatum fuit.

In Nomine Sanctae & Individuae Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Noverint omnes fideles & futuri, qualiter nos pro statu regni nostri, & pro remedio anime nostrae, dilectaeque conjugis nostrae Adelbeide, dilectique filii nostri Regis Ottonis, tale praedium, quale in nostrum jus iudicio procerum nostrorum Wormacie adjudicatum est, idcirco quia hic videlicet Conradus & Euerhardus, qui idem praedium habuerint antea, iudicio omnium Primatum Francorum non legitime esse probati sunt, sicque fisco nostro legaliter addictum demum per admonitionem filii nostri Willelmi Mogontiacensis Ecclesiae venerabilis Archiepiscopi partem illius praedii totum questum est in pago Nabgewe, scil. infra urbem Magontiae monasterium, quod vocatur Hagemunster, cum omnibus ad id iure pertinentibus, Ecclesiis, territoriis, edificiis, arvis, possessis & possidendis, servis regis, servis censualibus, servis cotidie servientibus, terris cul-

*pultis & incultis, aquis, aquarumq; decursibus, navigiis, mo-
 endinis, viis & inviis, exitibus & reditibus, pratis, pascuis,
 silvis, piscationibus, similiter in prefato pago Nabgewe in
 Comitatu Emichonis Comitis, in loco qui dicitur Gogenheim,
 quicquid idem ibi insistit, visus habere, cum omnibus ad eun-
 dem locum pertinentibus. Item in pago Spirichgeuu in
 Comitatu Gerungi Comitis, omne prædium, quod iidem fra-
 tres in villa, quæ dicitur Spirdorff, visi sunt habere, ad Ec-
 clesiam, quam nos in honorem beati Petri Principis Aposto-
 lorum & Sancti Mauriti Martyris in Magdeburg construxi-
 mus in perpetuum proprium donamus. Et ut hoc nostra autho-
 ritatis præceptum firmum stabileque permaneat, hanc car-
 tam conscribi, & annuli nostri impressione signari iussimus,
 quam & propria manu subtus firmavimus. Data VI. Kal.
 Septembris Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXVI. In-
 dictione IX. Anno vero Regni piissimi Ottonis XXXI. Imperii
 vero V. Actum Rinchach in Domino feliciter. amen. Si-
 gnum Domini Ottonis Imperatoris Augusti. Ludolff notarius
 ad vicem Willelmi Archicapellani recognovi.*

*§. XC. Anno DCCCCLXVII. Romæ commora-
 tus Otto, tantum abest, ut Ecclesiæ Magdeburgensis fuerit
 oblitus, ut potius proprium suum prædium Wulferstede in
 pago Hardegou situm eidem dono dederit. Ipsum diplo-
 ma sic habet.*

*In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto di-
 vina favente clementia Imperator Augustus. Si Sanctis Dei
 & venerabilibus locis Ecclesiæ quoque ibidem in Dei nomine
 constructis & consecratis aliquid nostræque proprietatis regia
 vel Imperiali nostra maiestate conferimus, id procul dubio
 ad præsentis vitæ statum æternæque quietis emolumentum
 capessendum nobis prodesse confidimus. Quapropter omnibus
 fide.*

*fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ nostrisque tam presentibus
 quam & futuris notum esse volumus, qualiter nos ob amorem
 Dei regni que æterni mansionem, insuper etiam pro salute no-
 stri remedioque animæ nostræ atque amantissimæ prolis &
 æquivoci nostri Ottonis, ob interventum ac petitionem caræ
 dilectissimæque conjugis nostræ Adelheidis Imperatricis Au-
 gusta, atque fidelis Wilhelmi, sanctæ Moguntinæ sedis vide-
 licet Archiepiscopi ad sanctum Mauritium in Magdeburg do-
 navimus atque tradidimus quoddam nostræ proprietatis præ-
 dium Wulferstede nominatum, in pago Hardegowe, & in co-
 mitatu Titmari Comitum situm cum omnibus ad hoc rite per-
 tinentibus, hoc est, arcibus, ædificiis, mancipiis utriusque se-
 xus, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, aquis aquarumve
 decursibus, molendinis, mobilibus & immobilibus, viis & in-
 viis, exitibus & redditibus, quasitis & inquirendis, cun-
 ctisque aliis omnibus rebus, quæ ad hoc aliquatenus dici, no-
 minari, aut accomodari possunt, Deo, sanctoque Martyri
 Mauritio in Magdeburg quam a fundamento in ejus hono-
 rem construximus, nostro jure in ejus jus ac dominium perpe-
 tualiter ibi manendum regia vel Imperiali donatione tradi-
 mus, atq; ad opus vel usum cœnobarum ejusdem almi Mar-
 tyris Mauriti deputamus. Ea vero ratione, ut nullus hæ-
 redum vel successorum nostrorum de prænominato prædio ali-
 quam deinceps potestatem habeat exercendi, quod velit, aut
 tradendi vel commutandi, sive aliud aliquid faciendi: at-
 tamen si quis eorum hæc facere præsumat, omnipotentis Dei
 vindictam, ejusdemque sanctissimi Martyris Mauriti, ad
 cujus honorem hoc idem prædium contulimus, in extremo die
 judicii incurrat. Et ut hæc nostræ donationis traditio a
 cunctis fidelibus nostris omnibus succedentibus temporibus
 firma stabilisque & incorrupta habeatur, hoc nostræ regie
 vel*

vel Imperialis Majestatis preceptum inde conscribi jussimus, manuque propria, ut infra videtur, corroboravimus, annulique nostri impressione sigillari precepimus. Datum IX. Kl. Octobr. Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXVII. Indictione XI. Anno vero regni Domini Ottonis XXVII. Imperii vero VI. Actum Romæ in Dei nomine. Amen. Signum Domini Ottonis Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Luidulphus Cancellarius ad vicem Brunonis Archicapellani notavit.

§. XCI. Commodum jam fatis concesserat Bernhardus Episcopus Halberstadensis, Ottoni in constituenda Magdeburgi Ecclesia cathedrali tam adversus, ac successor designatus erat Hildewardus, quem alii Hillibardum vel Hilliwardum vocant. Hunc igitur Otto Imp. Romam venire precepit. Cumque eodem, quod diu latebat, secretum, tum mentis revolvit, scilicet facturum se urbe Parthenopolitana Archiepiscopatum semper studuisse, ob spem remunerationis eterne, defensionemque communis patriæ, seque ad omnia, quæcunque unquam ab eo expetiisset, promisit paratum, si consentiret sibi hoc perficere votum. Hic autem, ut erat sapiens, pia connivebat petitioni, partemque parochiæ, quæ sita est inter Oram & Albim & Bodam fluvios, & insuper viam quæ Frederici dicitur, Domino concessit, Sanctoque Mauritio ac Imperatori. Insuper idem charitative rogatus a Cesare Augusto dedit Domino sanctoque Laurentio parochiam jacentem inter fluvius Willerbizi & Salsummare, & Vnstrom, & Helmana & foveam, quæ est juxta Valenbusum. Tali munere Imperator arridens, per manus suscepit eundem, curamque ei baculo committens pastoralem, Accipe insit, precium patris tui. Verba hæc sunt Ditmari Præsulis Mersburgensis lib. II. in Historia Halber-

Annalista Saxo

H

staden-

Stadensi jam pridem a nobis explicata. Quod ad fines archidioceseos, post verba *Albim & Bodam fluvios*, ex Chronico veteri Latino Magdeburgensi adde: *Vsque ad ea loca, ubi castra Vnsburg, Wansleve, Ottersleve, cum omnibus pertinentiis & villis, quæ Burgwardt appellantur, versus occidentem longius protenso sine terminantur, cum omni decimatione, banno, subjectione, obedientiis, & omni ecclesiastico ordine, prout Halberstadenſis ecclesia visa est eatenus possedisse.* Ceterum ultima Ditmari verba liquido com-
monstrant, non prius Ottonem Imp. voluisse novum Episcopum confirmare, quam is Magdeburgensia ex sua diocesi manu quasi mittens resignaverit. Merito igitur Gobelinus Cosmodromii ætate XII. cap. XLVIII. hunc Hildewardi consensum in erigenda hac metropolitana Ecclesia, prædicat, verbis quantumvis paucis: *Mortuo Bernhar- do Episcopo, inquit, successit ei Hildewardus Capellanus Regis qui Regi (in erectione Archiepiscopatus Magdeburgensis) consensit.* Ipse quoque Pontifex Johannes XIII. ad hunc consensum provocat in bulla sua de erectione Archiepiscopatus in Synodo Ravennatensi concepta, ac postea in literas relata.

967. §. XCII. Nimirum in hac ipsa Synodo auctoritate Imp. Ottonis anno 1000CLXVII. celebrata inter alia quoq; actum fuit de constitutione novæ sedis Archiepiscopalis Magdeburgensis: Imperatore id ob vicinorum Slavorum conversionem modis omnibus urgente. Hanc enim præcipuam Ottoni fuisse causam laudata bulla sequentibus testatur verbis: *Cujus, quia is locus quasi ad Sclavos respiciens erat, ob loci congruentiam & vicinitatem Saxonum, ut novæ Christianitatis & catholice fidei, quam multo sudore paraverat, caput, fundamentum, & reparatio esset, Sancta*
inten-

intentio erat. Item Ms. Chron. Magdeburgense, cujus Excerpta debemus Henrico Meibomio: Quo (Bernhar- do) defuncto cum venerabili Hildewardo pro ipso sacerdotii officio functo, ipse voti non immemor, ut in bonis repleretur desiderium suum, Romam profectus in suburbio Ravenna in ecclesia S. Severi Episcopi & confessoris adunavit Synodum, in qua presidente Dn. Ioanne, sancta & universalis ecclesia summo Pontifice, astantibusque quam plurimis Italia, Ger- manie & Gallie Episcopis & Principibus, tantique negotii exordium arreeta aure & mente prestolantibus, multo labo- re magnis perculis se multas Slavorum nationum cis flumen, Albia, in confinio Saxonie ad catholicam fidem convertisse, coram cunctis exposuit, quique adhuc rudes in fide, ne ad vomitum redirent, qualiter corroborari possent, consuluit. Cujus dignam relationem tantamque fidei confessionem san- cta Synodus benigna devotione suscipiens, & bonorum omni- um largitori gratias agens, in singulis provinciis secundum loci situm & populi quantitatem Episcopos censuit consecra- ri: quorum predicatione & cura pervigili nutantes possent in fide stabiliri & adhuc idololatrie dediti ad cultum justitie revocari. Ut vero ad id agendum major firmitas & tutior in Episcopis esset opportunitas, Archiepiscopum, ad quem ne- gocium suum & controversiam, si qua orta fuerit, referre valeant, eis communi deliberatione preponi statuit. Quam videlicet archiepiscopalem cathedram apud Magdeburg ci- vitatem potissimum fieri placuit, quod hac in confinio Slavo- rum loco videretur oportunior, & in ejus propagatione vo- luntas Imperatoris esset amplior.

§. XCIII. Verumtamen ut omnia pateant clarius, ipsam illam Papalem bullam, quam Meibomius sub titulo *Erectionis Ecclesie Magdeburgensis in Archiepiscopalem* cum

Witichindi monachi Corbejensis *Annalibus* edidit, integram afferemus.

Dum in Nomine Sanctæ & individue Trinitatis habitæ esset Synodus Ravennæ, in ecclesia scilicet B. Severi Episcopi & confessoris, residentibus Dn. Ioanne summo & universali Pontifice, & pluribus Italia, Germaniæ & Galliæ præsulibus, de statu quidem ecclesiæ tractantibus: adstante etiam innumerabili clero & populo, sanctissimus Imperator Cesar Augustus, qui eandem sanctam Synodum ob communem Imperii sui salutem congregaverat, plurimas Sclavorum nationes ultra fluvium Albiæ in consinio Saxonie multo labore & maximis sepe periculis ad Christum convertisse coram omnibus retulit. Et quia rudes & nec dum stabiles erant, qui tuitione & custodia & cotidiana sollicitatione in fide corroborari deberent, sanctam Synodum consuluit rogans, ut quos ipse summo studio Deo mancipaverat, pastoris negligentia ad vomitum redire non sineret. Hujus dignam relationem Sancta Synodus benigna aure suscipiens, Deo in his omnibus gratias agens, tot Sclavorum populos ad Deum noviter adductos non nisi per Episcopos, in convenientibus locis in unaquaque provincia eorum secundum populi quantitatem & rationabilem terræ divisionem constituendos, ad hoc animari & erudiri posse censuit & ratum æstimavit. Ad quod agendum, ut major firmitas & tutior in Episcopis ordinandis sit oportunitas, archiepiscopum, ad quem negocium suum & controversiam, si quæ orta fuerit, quasi ad caput referre & discutere valeant, eis constitui atque proponi communi deliberatione statuit. Et hoc ejus iudicio & discretioni, in quo maxima reparanda & confirmanda religionis post Deum fiducia erat, fieri debere omnino iudicavit. Est præterea locus in parochia Alberstadersis Episcopi, quem Magdeburg dicunt,

in confinio Saxonum & Sclavorum, in ripa prædicti fluminis
 Albia: ubi idem serenissimus Cesar civitatem mirifice fun-
 davit: populi multitudinem adunavit: ecclesias construxit:
 plurimorumque martyrum, beatorum scilicet Mauriti &
 Innocentii aliorumque corpora transtulit: canonicos quoque
 ibi Deo famulantes constituit, ad quorum victum & ecclesie
 utilitatem castra, villas, prædia, decimas, cum universis adia-
 centiis affluenter ex proprio cõcessit. Cujus, quia is locus quasi
 ad Sclavos respiciens erat, ob loci congruentiam & vicinitatẽ
 Saxonum, ut novæ Christianitatis & Catholice fidei, quam
 multo sudore paraverat, caput, fundamentum, & reparatio
 esset, sancta intentio erat. Quæ res quia omnibus cogni-
 ta erat, sancta Synodus eundem piissimum Imperato-
 rem summa devotione petiit, ut ejus auctoritate, quia
 Canonicum & acceptabile erat, illic archiepiscopalem
 sedem statui canonica auctoritate annueret, in qua ar-
 chiepiscopus ordinatus ultra flumen Albia Episcopos, quò
 ordinati sunt & ordinandi futuris post temporibus erunt,
 subjectos habeat. Ipse quoque ab eis, qui pro tem-
 pore fuerint, post primum qui a Romana sede Archiepiscopa-
 lem benedictionem & pallium suscepturus est, consecretur.
 Ad hæc Imperator precibus & Dei voluntate commotus san-
 ctæ congregationis voluntati paruit, & hoc privilegio Aposto-
 lica sedis corroborari dignum dixit, quod & actum est a sum-
 mo Pontifice, omnibus præsulibus, Italia, Gallia & Germaniæ
 qui aderant propriis manibus corroboratum. Igitur quia
 civitas, ubi Magdeburgensis archiepiscopatus sedes est, sita
 est infra parochiam Alberstadiensis Episcopi rejacet, sine con-
 sensu Episcopi sedis illius, archiepiscopi Magonciensis, cui sub-
 jectionem exhibet, commutationem parochiæ fieri non posse,
 sancta Synodus decrevit. Eo ergo revoluto anno & altero

dimidio transacto, cum Hattonem archiepiscopum Magun-
ciensem & Hildiwardum Episcopum Alberstadensem Raven-
nam convenire contingeret, sanctissimus Imperator si bona
voluntate commutationem parochie Alberstadenensis ecclesie ad
Magdeburgensem fieri vel coram archiepiscopo Ravennate
& Episcopis comprovincialibus eos omni dilectione convenit.
Tunc venerabilis Hildiwardus episcopus in presenti omnium
& predicti presulis Hattonis hoc se pro Deo nullo modo nega-
re & contradicere posse, quia utriusque ecclesie & sue ma-
xime augmentum erat, clara voce respondit, & quod ad in-
numerum populi salutem pertinet ob alicujus decime cupidita-
tem cassari absurdum esse professus est. Supradictis ergo
auditoribus placuit, ut utraque parte ab eis, quibus res co-
gnita erat, commutatio sub exterminatione fieret. Placuit
ergo communis voluntatis consensum inter Dn. Othonem,
piissimum Casarem Augustum & Hildiwardum Alberstaden-
sis ecclesie Episcopum, ut in Dei nomine daret, sicut in pre-
senti dedit ipse Hildiwardus Magdeburgensi ecclesie hujus
scripti nexu suo jure habendum, id est, parochiam omnem,
qua rejacet inter fluvios Albeam scilicet, Salam, Horam &
Bodam, usque ad ea loca, ubi castra Vnnesburg, Wantzleva,
Hoeldesleva, cum omnibus pertinentiis & villis, quas Burg-
wart vocant, occidentem versus longius finem protendunt
& terminantur, cum omni decimatione & obedientiis, omni-
que ecclesiastico ordine, sicut ecclesia Alberstadenensis hactenus
possidere visa est, & de dominio & jure sue ecclesie in ejus
jus & dominium transfudit atque delegavit. Unde ad vi-
cem recepit pro decimatione ipse Hildewardus Episcopus ad
partem sue ecclesie omnem decimationem in Hosgowe, sicut
terminatur in fluviiis Sala, Willerbeck & Wipperra, & ut eam
abbatia in honore Beati Wipperti in territorio Herolvesfelt
in.

instructa in integrum possedit, quam predictus Dn. Otto serenissimus Caesar ab eadem abbacia ex proprio legali concambio commutavit & ecclesie Magdeburgensi proprietario jure concessit, & quia jam dictus Dn. Caesar ejus fundator & constructor erat, ut omnem in posterum occasionem quod in precio & metu fieret, removeret, secundum Deum timendum, hominum estimationem & ipsius Alberstadensis Episcopi liberam arbitrii voluntatem hanc commutationem colligari voluit, & eo modo finita est causa. Vnde presentem notitiam pro securitate, ne unquam in tempore legalis commutatio hac posset solui, jussione Domini Caesaris & petitione Dn. Hildiwardi Episcopi Alberstadensis, Ego Ambrosius Palatinus Cancellarius subscripsi, complevi & dedi. Petrus Archiepiscopus sancte Ravennatis ecclesie interfui & subscripsi. Hatto Mogontinus archiepiscopus interfui & subscripsi. Ego Hildiwardus Alberstadensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Vngfridus sancte Virdinensis ecclesie Episcopus & pastor libens subscripsi. Ego Reginoldus Rubilocensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Ego Ewerardus sancte Leodicensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Ego Adelbertus Lunensis Episcopus interfui & subscripsi. Ego Rupertus sancte Feltrensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Ego Albertus sancte Tarvisianensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Ego Ganslinus sancte Pataviensis ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Abraham sancte Frisingensis ecclesie Episcopus interfui. Martinus Episcopus sancte Fr. episcopus interfui & subscripsi. Vintb Episcopus sancte Mutinensis ecclesie consensi & subscripsi. Rudolfus Episcopus *** consensi & subscripsi. Elberich consensi & subscripsi. Ioannes Episcopus Eugubienensis Ecclesie consensi & subscripsi. Ego Lirgiso episcopus sancte ordinata ecclesie

con-

consensi & subscripsi. Ioannes Episcopus Calliensis ecclesie
 consensi & subscripsi. Luto episcopus sancte Clusensis eccle-
 sie consensi & subscripsi. Albertus Episcopus sancte Pisen-
 sis ecclesie consensi & subscripsi. Ludini Episcopus consensit &
 subscripsit. Hubertus Episcopus subscripsit. Sichelm sancte Flo-
 rentinae ecclesie Episcopus interfui & subscripsi. Adalbertus
 sancte Bononiensis ecclesie Episcopus consensi. Arnolfus Episco-
 pus subscripsi. Ioannes Imolensis ecclesie Episcopus interfui &
 subscripsi. Liutprandus sancte Cremonensis episcopus ec-
 clesie interfui & subscripsi. his iuste peractis Constantinopo-
 lin rediens. Odelricus Pergamensis Episcopus interfui &
 subscripsi. Grimoaldus sancte Rbegiensis ecclesie Episcopus
 interfui & subscripsi. Antonius Prisciensis ecclesie Episco-
 pus consensi & subscripsi. Sigulfus Episcopus consensi & sub-
 scripsi. Sigulfus S. Placentinae ecclesie Episcopus consensi
 & subscripsi. Petrus Episcopus subscripsit.

§. XCIV. Ex hac autem bulla inter alia docemur,
 in Ravennatensi quidem Synodo de institutione novi Ar-
 chiepiscopatus serio fuisse disceptatum, nec minus etiam
 Papam cum pluribus Italiae, Germaniae atque Galliae Prae-
 sulibus iustis & aequis Ottonis desideriiis ad surrexisse; rei
 tamen ipsius plenam definitionem in ipsius Hildewardi
 Praesulis Halberstadensis, sed & Archiepiscopi Moguntini
 Hattonis, qui Wilhelmo Ottonis filio anno 10000CLXVIII.
 successit, adventum fuisse dilatam. Ut adeo quae ex Dit-
 maro de adventu Episcopi Halberstadensis Romano repe-
 tivimus, non ante Ravennatensem Synodum, sed post illam
 sint gesta. Et consentit plane Chronicon Magdeburgen-
 se: Caterum quia Praesul Halberstadensis Synodo huic non
 adfuit, causa clausulam in ejus adventum differre placuit,
 ut civitatem ipse a debito subjectionis absolveret, & tunc de-

mm

num privilegium & subscriptio illibata fieret. Anno igitur integro & dimidio evoluto, cum Hatto archiepiscopus Magontien-
 sis cum prefato Hildivardo, suo videlicet suffraganeo, eo de-
 venisset, & Imperator illos pro predicta causa blanda petiti-
 one convenisset, Hildivardus Episcopus tam Archiepiscopi con-
 sensu, quam omnium, qui aderant, consultu, prompta & hi-
 lari mente pie eius petitioni annuit. Ne tamen id faceret si-
 ne ulla remuneratione, recepit ad vicem ab Imperatore in
 partem & utilitatem sue ecclesie omnem decimationem in
 Hosgowe, ut terminantur in fluviiis Sala, Willerbeke & Wip-
 pera, cum omni possessione, quam de Abbatia in honorem
 beati Wigberti in territorio Herovelfelt constructa, idem
 Imperator equa commutatione acquisierat, cujus etiam ab-
 batia ipse fundator erat: quæ denuo verba sunt laudati
 Magdeb. Chronici.

§. XCV. Præterea ex hac bulla patet, quod novo
 huic Archiepiscopatu non alii primum subditi fuerunt E-
 piscopi, quam qui ultra Albim jam erant constituti: sed
 quia plures Episcopatus condere volebat Otto, ejusdem
 conditionis esse iussi, qui impofterum constituerentur.
 Id enim volunt verba illa: Sancta Synodus eundem piissi-
 mum Imperatorem summa devotione petiit, ut ejus auctori-
 tate --- illic archiepiscopalem sedem statui canonica auctori-
 tate annueret, in qua Archiepiscopus ordinatus ultra flumen
 Albia Episcopos, qui ordinati sunt, & ordinandi futuris post
 temporibus erunt, subjectos habeat. Per illos ultra Albim
 Episcopos quin intelligendi Brandeburgensis & Havelber-
 gensis, dubium mihi relinquitur nullum, ac perspicue id
 docent Excerpta vetusti Chronici Magdeburgensis: Impe-
 rator Otto Magnus (sic habent verba:) civitatem Magdeburg
 ad honorem & defensionem dilectæ sue Saxonie Metropolitim

¶ Archiepiscopium facere, cui prefatos duos Episcopatus (Brandenburgensem & Havelbergensem) a se constructos, & alios quos adhuc construere desideravit, subjacere, ibique Deo & S. Mauritio se suaque omnia dare cogitavit.

§. XCVI. Brevi tamen post alii accesserunt Episcopi sic ut Adamus Bremensis lib. II. suffraganeos quinque numeret, Mersburgensem scilicet, Cizensem, Misnensem, Brandenburgensem & Havelbergensem. Magdaburgensi autem Archiepiscopatu subjecta est, inquit Adamus, tota Slavonia, usque ad Penem fluvium. Episcopatus suffraganei quinque, quorum Mersburg & Cizia super Salam flumen condita, Misna vero super Albiam, Brandenburg & Havelberg interius vadunt. Adamum, more suo, exscribit Helmodus lib. I. cap. XI. & Albertus Stadenfis ad an. 10000 LXXI. Posnaniensem Episcopum addit ex Ditmaro Gobelinus Persona Cosmodromii ætate VI. cap. XLVIII. Non contemnendus quoque hac de re locus est in fragmento Chronici Magdeb. Latini: Præterea statuit eum esse Metropolitanum totius ultra Salam & Albiam Slavorum gentis, tunc ad Deum conversæ, vel convertendæ, & ut secundum desiderium Imperatoris in his civitatibus, in quibus olim barbari ritus maxima vigeat superstitione, id est, Cizi, Misni, Mersburg, Brandenburg, Havelberg, Pornam (Posna) in honorem Domini, Episcopi fundarentur, quorum pastores secundum canonicam auctoritatem Magdaburgensi Episcopo fidem & subjectionem debendo sociarentur.

§. XCVII. Præter illud Ravennatensis Synodi decretum Iohannes XIII. Papa singularem de Archiepiscopalis Magdaburgensis, nec non aliarum eidem subjectarum Ecclesiarum erectione, conscribi fecit bullam, quæ nondum hætenus edita nunc primum in lucem prodit publicam.

Johannes Episcopus servus servorum Dei, Episcopus ur-
 bis Roma, Archiepiscopis, Episcopis, & cunctis timentibus
 Deum, omnique cœtui Christianorum notum esse volumus,
 qualiter inspirante sancto Spiritu, meritisque Apostolorum,
 principis Petri, & vasis electionis sanctissimi Pauli, ac
 millia millium martyrum Christi, Roma caput totius mundi
 & ecclesia universalis ab iniquis pene pessumdata a Domino
 Ottone Augusto Imperatore a Deo coronato, Casare & magno
 & ter benedicto, anno Apostolicatus nostri secundo, ipsiusque
 prænominati nostri spiritualis filii sanctissimi Imperii sexto
 erepta est, & in pristinum honorem omni reverentia red-
 cta. Ipso namque anno una nobiscum favente & consen-
 tiente invictissimo prædicto Imperatore, acta est magna Syno-
 dus Ravenna XII. Kalend. Maji, convenientibus Archiepi-
 scopis & Episcopis circumquaque ex omni Italia, residentibus
 nobis in Ecclesia B. Severi Confessoris Christi, & ibi statutis
 omnibus rebus Ecclesiasticis, secundum statuta Canonum &
 decreta antecessorum nostrorum. Idem sanctissimus Impe-
 rator ardentissimo cœpit amore perquirere, quomodo nostra
 Apostolica auctoritate a primordio nomen Christianitatis in
 aquilonaribus partibus dilataretur. Nos vero ejus animum
 in Dei servitio ita mirifice detentum mirantes, connivere ei
 dignum duximus, statuentes presente & consentiente sancta
 Synodo & ipso Imperatore, ut Magdeburg sita juxta Albiam
 fluvium, ubi ipso a Deo benedictus Imperator corpus S. Mau-
 ritii cum multis Martyribus collocaverat, & mira magnitu-
 dinis Ecclesiam construxerat, deinceps metropolis sit & nomi-
 netur auctoritate B. Petri Apostolorum Principis, & ea qua
 prædecessores nostri Constantinopolim statuerunt. Ideo quia
 filius noster sepe jam nominatus Otto omnium Augustorum
 augustissimus tertius post Constantinum maxime Romanam

Eccle-

Ecclesiam exaltavit, concessimus, ut non posterior sit ceteris urbibus Metropolitanis, sed cum primis prima, & cum antiquis antiqua incondulsa permaneant. Suffraganeos vero eidem metropoli omnes unanimiter præordinavimus Brandenburgensem Episcopum & Havelbergensem, iis cunctis, quibuscunque Imperator voluit in urbe Magdeburg Archiepiscopus consecratur. Postea vero idem Archiepiscopus & successores ejus habeant potestatem per congrua loca, ubi per illorum prædicationem Christianitas creverit, Episcopos ordinare nominatim, nunc & presentiter Merseburg, Cici & Misni, a presenti decima Indictione perpetualiter confirmamus permanendum. Statuentes Apostolica censura, sub divini judicii obtestatione & anathematis interdictionibus, nulli licere nostrorum successorum atque Pontificum vel alii cuilibet persona, hæc, quæ a nobis pia intentione statuta sunt, in quocunque convellere, sed potius firma stabilitate incondulsa manere definimus. Si quis autem, quod non credimus, temerario ausu contra hoc nostrum Apostolicum agere præsumpserit decretum, sciat se anathematis vinculis innodatum, & a regno Dei alienum, & cum impiis æterno supplicio deputatum. At vero qui pio amore observator hujus nostri privilegii exstiterit, benedictionem a misericordissimo Domino Deo nostro consequi mereatur, & vitæ æternæ particeps atque cum sanctis omnibus sine fine letetur. Scriptum per manum Stephani Notarii, regionarii & scriniarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Aprili & Indict. X. Johannes sanctæ Catholice & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ præsul huic decreto a nobis factò pro confirmatione subscripsi. Signum Domini Ottonis piissimi Imperatoris. Ego Rudoaldus Patriarcha sanctæ Aquilegensis Ecclesiæ interfui, consensi & subscripsi.

§. XCVIII. Veruntamen tum hanc ipsam bullam, tum
 ipsius

ipſius Ravennatenſis ſynodi decretum præceſſit ejuſdem
Papæ ſcriptum de erectione tam Magdeburgenſis Eccleſiæ
in Archiepiſcopalem, quam Merſeburgenſis in Epiſcopa-
lem: in quo quia non pauca ſunt Antiquitatum Archiepi-
ſcopatus Magdeburgenſis notitiam illuſtrantia, dignum
utique cenſemus, quod integrum afferamus.

*Johannes Episcopus ſervus ſervorum Dei Reverendis-
ſimis Conſratribus Archiepiſcopis, Episcopis, Abbatibus, Mo-
nachis, Primatibus, cuncto clero & populo in Saxonia, Gal-
lia, Germania, Bavaria conſtitutis. Quotiens ad prove-
ctum novæ Chriſtianitatis conſeſſionis firmitatisque privile-
gium a ſancta Romana Eccleſia, cui Deo auctore deſervimus,
expoſcitur, totiens omni diligentia omnique amore impertiri
opera pretium duximus, ne quod erga pia deſideria propen-
ſius impendi convenit, callidi hoſtis invidia ob deſidiam in-
deſinenter ſubripiat. Totis ergo viribus, chariſſimi conſra-
tres, certandum eſt, ut Chriſtianitatem, quam Deus omni-
potens per ſervos ſuos cœleſti trophæo quotidie extendit &
provehit, noſtro quoque per eum adjutorio in eodem ſolidetur
& maneat. Nunc vero Dei operante clementia, Chariſſimus
& Chriſtianiſſimus filius noſter Rex Otto, devictis barbaris
gentibus, Avaribus ſcilicet cæterisque quam pluribus, ut ad
deſenſionem Sanctæ Dei Eccleſiæ triumphalem victorem in
Imperii culmen per nos a B. Petro Apoſtolorum principe ſuſci-
peret coronam, ſummam & univerſalem, cui Deo auctore
preſidemus, adiit ſedem, quam paterno affectu ſuſcipientes
ad deſenſionem Sanctæ Dei Eccleſiæ in Imperatorem cum B.
Petri Apoſtoli benedictione unximus. Cumque in Eccleſia
B. Petri Apoſtoli de ſtatu & regimine totius Chriſtianitatis
tractantes, quæ utilia ſunt, utiliter ſecundum Deum tracta-
rentur, præſatus piſſimus Imperator Otto, qualiter Sclavos,*

quos ipse devicit, in catholica fide noviter fundaverat, nostra paternitati innotuit, deprecans & obnixè postulans, ne oves, quas ipse Christo acquisiverat, ob pastoris defectionem, antiqui serpentis versutia damnarentur. Ad hanc itaque petitionem assensum, fratres charissimi, merito præbuimus. Totis ergo medullis cordis, prout dignum est, ut novella plantatio super verticem montis in petra, quæ Christus est, fundetur, intendamus. Dabit vires, qui neminem vult perire, cujus annuente clementia volumus & per hanc privilegii paginam jubemus, ut Magdeb. Monasterium in regno Saxonum juxta Albiam constructum, quod prælibatus sanctissimus Imperator ob novam Christianitatem construxit, quia vicinius id locorum gentibus est, in Episcopalem (procul dubio leg. Archiepiscopalem) transferatur sedem, quæ per subditos suffraganeos totum Dei gregem regere & gubernare valeat. Volumus, & per hanc privilegii paginam jubemus ut Merseburgense Monasterium, quod ipse piissimus Imperator, quæ Ungros prostravit, futurum Dei devovit, in Episcopalem debeat (et tollatur) sedem, quæ Magd. sit subdita sedi. Et quia tot gentes sub uno pastore regi minime possunt, volumus & per nostræ auctoritatis privilegium censemus, ut censum & decimationem omnium gentium, quas prædictus piissimus Imperator baptizavit, vel per eum suumque filium æquivoicum regem, successoresque eorum, Deo annuente, baptizanda sunt, ipsi successoresque eorum potestatem habeant distribuendi, subdendi Magdeburgensi, Merseburgensi, vel cuicumque velint future unicuique sedi. Volumus etiam, charissimi Confratres, & ex B. Petri jussione Apostoli præcipimus, ut Mogunciens. Treverens. Colonienf. Salsaburgens. Hamaburgensis Ecclesiæ Archipræsules Magdeb. Monasterii in Archiepiscopalem & Merseburgensis in Episcopalem translationis

nis sedem, totis cordis corporisque viribus consentanei fautoresque persistant. Cum vero omnipotens Deus per prætaxatum servum suum invictissimum Imperatorem suumque filium regem successoresque eorum vicinam Sclavorum gentem ad cultum Christianæ fidei perduxerit, per eosdem in convenientibus locis secundum oportunitatem Episcopatus constitui & in eisdem per consensum prædictorum quinque Archipræsulum successorumque eorum ab Archiepiscopo Magdeb. Episcopos consecrari volumus suffraganeos. Sic tamen si præfati filii nostri piissimi Imperatoris sui que filii æquivoci regis successores eorum statuta frangere tentaverint, aut prædictarum Ecclesiarum cæterosque Præsules successoresque eorum Magdeb. Archiepiscopo suisque suffraganeis successoribusque eorum adjutores, consentaneique non fuerint, anathematis mucrone feriantur, summoque retributore damnationem sine fine recipiant. Omnipotens itaque Deus Serenissimo Imperatori Ottoni suoque Nato, regi æquivoco spiritualibus filiis nostris longævam tribuat vitam, quatenus in hoc seculo tranquille viventes in futuro immarcescibili gloria percipiant palmam. Scriptum per manum Leonis scriniarii Sanctæ sedis Apostolicæ in mense Febr. Indictione quinta.

§. XCIX. Jam quæras hoc loco non immerito,antum temporis, quando Magdeburgum archiepiscopali sede ornatum, simul & dignitatem illam ac *Primatus* elogium acceperit. Quod autem ad Primatum illum attinet, eundem tam prærogativam sessionis, quam supremam inspectionem ac facram jurisdictionem in alios Germaniæ Archiepiscopos comprehendisse volunt.

§. C. Non mihi nunc ignotum est, quid recentiores nonnulli scribant, rerum monumenta non prodere, an Magdeburgensis Archiepiscopus in ullum unquam Archiepiscopum potestatem habuerit: imo jam tum Krantziū Primatus

tus

tus hujus splendorem in dubium vocasse; eo quod nonnulli Archiepiscopi in honore non cedant Magdeburgensi: nec item Archiepiscopi Electores illi cedant locum. Sic enim scribit Metropol. lib. III. cap. XXVIII. *Quomodo vero, & unde consecuta sit hac ecclesia, ut Primas dicatur Germania Archiepiscopus ejus, nec dum comperi: sciens tamen nonnullos Archiepiscopos illi non cedere in honore. Nam Saltzburgergensis cum eo contendit de paritate, nec Archiepiscopi electores illi cedunt locum.*

§. CI. Quod itaque ad trigam illam Archiepiscoporum, qui postea Electores facti, attinet, in Excerpto Chronici vetusti Magdeburgensis iidem nominatim excipiuntur, iisque Magdeburgensis Archiepiscopus non præferatur, sed exæquatur. Salisburgensis autem Archiepiscopi cum Magdeburgico controversia (quam tangit Krantzius) tantum abest, ut hujus Primatum tollat, ut potius olim, quoque Salisburgensem in Ecclesiastica Magdeburgensi ditione fuisse, donec de eo orta controversia, demonstret. Atque id etiam pridem vidit, ac luculenter comprobavit antiquitatum Germanicarum callentissimus ac nobilissimus scriptor Bernhardus a Mallincrot: ex cujus eruditissimo de *Archicancellaris S. Rom. Imperii libro II. cap. IV.* nonnulla afferemus. *Potius arbitror, inquit, cum hætenus, quod meminerim, mihi repertum non sit quicquam de speciali expressa Salisburgensis æque ac Rhenanorum exceptione, si statuatur, Magdeburgensem Patriarchatum, supra Iuvaviensem istum, jam inde a primæva erectione se extendisse, nec minus hodieque se extendere: ac contentionem illam de sessione & præcedentia, de qua Krantzius scribit, quæque in hodiernum usque diem indecisa permanet, eo primum exortam esse tempore, quo Salisburgensis perpetuo & here-*

hereditario jure sedis Apostolica Legatus Natus fuit creatus ;
quod contigit sub Gregorio VII. in persona S. Gebehardi, ejus
loci Archiepiscopi. Ut enim Krantzii objectionem effugia-
mus, necesse est aliquot Archi-Episcopos & duos ad mini-
mum novo isti Primati subjectos fuisse ; Salisburgensem ni-
mirum, & Bremensem ; quibus postea temporis Rigensis &
Pragensis accesserunt. Quo pacto Archiepiscopus Magde-
burgensis pro Primatu suo primum quidem duobus, post
quatuor Archiepiscopis præfuisset.

§. CII. Et vero ne quis putet, Primatum illum Mag-
deburgicum veris nullis literarum monumentis nixum ; ut
contrariæ sententiæ appareat veritas, ipsius Iohannis XIII.
privilegium ad Adelbertum primum Archiepiscopum
Magdeb. hoc ipso nomine perscriptum afferemus.

Johannes Episcopus servus servorum Dei, dilecto nobis
in Christo confratri Adalberto S. Magdeburg. Ecclesia Ar-
chiepiscopo in Domino eternam salutem. Si ea loca, quæ ad
salutem maxime populi & gentis ad Deum conversionis fun-
data sunt, privilegio nostræ auctoritatis munimus & decora-
mus, hoc ad profectum & divinæ religionis cultum pertinere
nullo modo dubitamus. Igitur quia sedem Magdeb. cui Deo
auctore præsides, nostra tuorumque comprovincialium au-
thoritate Archiepiscopalem esse decrevimus, quem inter cæ-
teras Ecclesias ordinem, vigorem, Primatum & æquitatem
habere in posterum debeat, Apostolicæ sedis privilegio muniri
sanximus. Dei igitur omnipotentis auctoritate, & B. Petri
Apostolorum Principis, & nostra, te tuosque successores in-
perpetuum & Ecclesiam tuam omnium Ecclesiarum Archie-
piscoporum & Episcoporum, qui in Germania sunt ordinati,
in sedendo, in judicando, in confirmando, in subscribendo,
in sententiis dandis, omnique Ecclesiastico ordine Primatum
K habe-

habere volumus. Eorum vero qui sunt in Gallia, item Mogonciens. Trevirens. & Coloniens. Ecclesia, in omnibus partem honorem & similem vigorem presenti privilegio confirmamus. Caterum more Romanae Ecclesiae Ecclesiam tuam, duodecim Presbyteros & septem diaconos, & viginti quatuor subdiaconos Cardinales, qui sandaliis & lisis utantur, habere volumus. Super hoc vero eisdem Presbyteris & Abbatibus Ecclesiae Sancti Johannis Baptistae in suburbio ejusdem civitatis constructae tunicis uti concedimus. Quibus exceptis & Episcopis super altare in honorem B. Mauricii dedicatum missam celebrare aliquis nullo modo praesumat, quod non ad superbiam, sed ad loci sanctitatem speciali reverentia, presenti privilegio munimus & decoramus. Quapropter frater fraterrime, Dominicorum salubriter reminiscens mandatorum ita in commissa plebis regimine lucrandisque animabus indigila, ut Redemptori nostro fructum bonae operationis, in quo letari possis, exhibeas. Scriptum per manum Stephani scrinariarii sanctae sedis Apostolicae in mense Octobri Indiēt. XII.

§. CIII. Superpondii loco addamus & alia de hoc Primatu testimonia. Et primo quidem huc referas, quod Benedictus VI. Pontifex ad Archiepiscopos Germaniae scribens, Adelbertum primum Magdeburgensem Archiepiscopum singulariter non modo salutarit Germaniae Patriarcham, sed etiam Coloniensi Archiepiscopo praeposuerit. Verba Pontificis ita habent: *Dilectissimis in Christo filiis, Ruperto Mogontino, Theodorico Trevirensi, Alberto Magdeburgensi, Patriarchae Germaniae, Gerioni Agrippinensi, Frederico Iuvavensi, Adaldago Bremensi Archiepiscopis --- Benedictus divina gratia Apostolicae sedis Pontifex, servus autem servorum Dei, in Domino salutem.* Repetit hoc epistolae
 initi-

initium Aventinus Annalium Bojorum lib. I. ac porro ad illud provocat Vitæ Norberti Archiepiscopi Magdeburgensis scriptor cap. XXXIX. ubi ait: *Vt ex literis Benedicti Papæ VI. ad Germania Episcopos de S. Pilgrino & Passaviensi Ecclesia an. 973. liquet; ubi Albertus Ecclesiæ metropolitanæ Magdeburgensis Archiepiscopus, primus Patriarcha Germania nominatur.* Idem facit David Chytraeus Saxonæ lib. XXXI. (pag. 944.) Deinde vetus illa de fundatione hujus Archiepiscopatus narratio in Ms. Chronico Magdeb. Primatum illum Magdeburgensi Ecclesiæ tributum ita memorat: *Jobannes Papæ privilegio apostolicæ auctoritatis sanxit ac confirmavit, cum in omni ordine ecclesiastico Primatum habere omnium ecclesiarum archiepiscoporum qui in Germania sunt ordinati, in Gallia quoque Coloniensi, Mogontinensi, Trevirensi archiepiscopis per omnia honore similem esse, crucis signaculum ante se ferre, & inter Cardinales Episcopos Romanæ sedis consortium habere.* Huc porro spectant verba Wernerii Rolevinckii in Fasciculo Temporum: *Ecclesia Magdeburgensis gloriose extruitur, & dotatur per Othonem primum, & Archiepiscopus ejus fit Primas Almania.* Vt & Theodorici de Niem libro de Privilegiis & Juribus Imperii: *Imperator Otto Archiepiscopum Magdeburgensem, qui esset pro tempore, per Papam ejus ætatis, Primatem Germania fieri procuravit.* Item laudatus Scriptor vitæ Norbertinæ, qui extat lib. II. Bibliothecæ Præmonstratensis d.l. *Eo quippe Primatu, seu suprema inspectione in omnes Germania Archiepiscopos, olim Otho Imp. nomine primus, de assensu & consilio Pontificis summi & Ravennatis Concilii, Magdeburgensem Ecclesiam ornari fecerat.* Rectissime igitur ô naïvo Schilterus in aureo opere *de libertate Ecclesiarum Germa-*

nia lib. III. cap. VII. §. I. scripsit : *Otto Imp. Archiepiscopatum Magdeburgensem ordinavit, & concurrente auctoritate Pontificis Romani Primatus Germaniæ Archiepiscopatu huic tanquam apex quidam superadditus fuit.*

§. CIV. Jam quia potissima ad origines Archiepiscopatus Magdeburgensis pertinentia absolvimus, nunc etiam de primo Archiepiscopo dispiciemus. Animus autem erat Ottoni ad hanc dignitatem evehere *Richarium* Magdeburgensis Ecclesiæ Abbatem tertium, *Othwini* Episcopali Hildesheimensi dignitate aucti successorem : quem propter singularem eruditionem ac prudentiam itineris Romani comitem habuerat. Sed quod litteris clanculum ad Imperatorem scriptis acerbius corripere, Imperator animum ab eo prorsus avertit. Atque hoc est, quod ait *Ditmarus* lib. II. *Imperator vocavit ad se Richarium Magdeburgensis Ecclesiæ Abbatem tertium. Nam Anno & Otwinus, tunc Episcopi, præfuerunt. Et volens hunc dignitate sacerdotali decorare, visa quadam epistola, quæ clanculum sibi deferebatur, omisit.* Et pluribus explicant *Annales Magdeburgici* his verbis. *Quibus peractis Cæsar letatus, nec minus pro ad huc peragendis secundum Deum sollicitus, accersito Richario, Magdeburgensis cœnobii Abbate tertio, coram Annone Wormaciensi & Othwino Hildesheimensi Episcopis secum tunc forte commorantibus, volebat illum officio Episcopatus fungi in ipsa sedis suæ mutatione : sed impediunt quidam occulto consilio, & Imperatori pro secreto hoc delatæ literæ. Confer Meibomii Chronicon monasterii Bergensis.*

§. CV. Iniquo Richarius hanc repulsam tulit animo, deque ignominia, sibi, ut putabat, illata vindicanda totus cogitavit. Verum divina factum est providentia, ut non
mul-

multo post de vita decederet, ne forte per imprudentiam ultione doloris religiosa persona admodum indigna se pollueret. *Qui dum se tanto honore privatum intelligens* (hæc verba sunt Annalium Magdeburg.) *minus equo animo ferret, ac impediendo tam sancto proposito Imperatori quoquo pacto obviare proponeret, brevi pulsatus valetudine terrena mutavit cælestibus, successitque in ipsa sedis mutatione Herdigus.*

§. CVI. Sic igitur rejecto Richario, Otto Imp. ADELBERTVM, Trevirensē ad S. Maximinum cœnobia, Ruffiæ jam præfectum Episcopum, sed a paganis pulsum, & in Weissenburgensi Abbatia interea commorantem, virum doctrina ac moribus præbatissimis ad hoc evexit fastigium. Sic enim Ditmarus lib. II. *Adelbertum Trevirensē, professione monachum, sed Ruffiæ prius ordinatum Præsulem, & hinc a gentilibus expulsū, ad Archiepiscopatus apicem, inclitū patrem, & per omnia probatum anno Dominicæ incarnationis DCCCCLXX.* (vel ipsum Ditmarum, vel librarium in hoc anno fallere, bulla Johannis XIII. quæ mox sequetur, docebit.) *XV. Kal. Novemb. Apostolica autoritate promovit.* Fragmentum Annalium Magdeb. *Erat tunc quidam magni nominis & meriti Adelbertus, qui dudum Treveris de cœnobio S. Maximini monachus abstractus, & Episcopus consecratus ad prædicandum Rugis fuerat destinatus; sed populus exasperatus dura fronte & indomabili corde expulit illum de finibus suis, contemnens evangelizantem evangelium pacis, quia Dei providentia in terra nostra illi populus committendus erat novæ acquisitionis.* Hunc ergo de Wissenburgensi abbatia, quam interim regebat, assumptum per omnia dignum & probatum Casar prædictæ Ecclesiæ Magdeburgensis sacerdotio promovit.

§. CVII. Quod autem consuetudo inoleverat, ne prius defungerentur Archiepiscopali munere, quam singulare pallium a Romano Pontifice consecratum accepissent Præsules, pro eo impetrando Romam missus est Adelbertus; idque non difficulter a Johanne Pontifice impetravit. Sic enim pergit laudatus Annalium conditor: *Illumque Romam pro pallio ab apostolica sede suscipiendo cum literis suæ auctoritatis direxit. Sedit eo tempore in clavigeri cœlestis cathedra gratia & nomine Ioannes, Papa nominis illius tredecimus, in ordine vero Romanorum Pontificum centesimus tricesimus sextus. Hic igitur benignissime illum suscipiens proprio studio gloriosissimi Imperatoris, quod in amplificatione divini cultus habebat, gaudens, ideoque justis ejus petitionibus annuens illum apostolica auctoritate Episcopum fore, ejusque successores decrevit: cui & pallium ad missarum solemnias celebranda dedit, & ipse nimia dilectione commonitus XV. Kal. Novembr. id est in festo S. Luca Evangelistæ ordinavit.*

§. CVIII. Ipsa bulla papalis, qua Adelberto prærogativa pallii credita, inter ceteras antiquitates Magdeburgenses a clarissimo Oleario nobiscum communicatas superat, quam lectori minime invidemus.

Johannes Episcopus Servus servorum Dei reverendissimo confratri nostro Adelberto sanctæ Magdeburgensis Ecclesiæ Archiepiscopo æternam in Domino salutem. Si pastores ovium solem geluque pro gregis sui custodia die ac nocte ferre contenti sint, ne qua ex eis aut errando pereat, aut ferinis laniata morsibus rapiatur, oculis semper vigilantibus circumspectant: Quanto sudore quantoque cura debemus semper pervigilare nos, qui pastores animarum dicimur? Attendamus, & susceptum officium exhibere erga custodiam
Do.

*Dominicarum ovium non cessemus, ne in die divini examinis
 propterea desideria nostra ante summum pastorem negligenti-
 a reatus excruciet, unde modo honoris reverentia sublimio-
 res inter ceteros judicamur. Igitur quia gloriosissimus
 spiritualis Otto Imperator Augustus civitatem, quam Magde-
 burg dicunt, in confinio Saxonum & Sclavorum in ripa flu-
 minis Albie, in parochia scilicet Halberstadensis Episcopi
 fundavit, & Ecclesiam inibi construxit, Canonicosque con-
 stituit, ad quorum subsidium satis contulit, & innumeram
 multitudinem Sclavorum ad divina regionis cultum condu-
 xit, Confratres Hatto sancte Magunciensis Ecclesie Archie-
 piscopus & Hildwardus Halberstadensis Ecclesie Episcopus
 & comprovinciales Episcopi, sicut per consentaneas & peti-
 torias literas ab ipsis propriis manibus roboratas, que in pra-
 sentia nostra ante corpus B. Petri Apostoli relecta sunt, didi-
 cimus, in praedicta Magdeb. civitate Archiepiscopalem sedem
 privilegio Apostolicae sedis statui ordinaverunt, quae ultra Al-
 biam & Salam in congruentibus locis subjectos Episcopos,
 qui non ordinati sunt, & ordinandi futuris post temporibus
 erunt, habeat, nostram post Deum iudicio, qualiter eadem Ar-
 chiepiscopalis sedes ordinari debeat, deliberandum precan-
 tes, ne per invidiam fidei tanta Sclavorum plebs Deo noviter
 acquisita callidi hostis, quod absit, rapiatur insidiis. Unde
 quia confrater, & coepiscopus noster, clerus & populus sanctae
 Magdeb. Ecclesie de te olim ad gentes missum ad Archiepisco-
 palem sedem promoveri, & eidem sedi inthronizari querit,
 sicut bonae memoriae praedecessorem nostrum Zachariam Pa-
 pam, beatum Bonifacium ad gentes destinatum Ecclesie Mo-
 gonciensi inthronizasse sciunt, religiosi desiderii nihil tar-
 ditatis impendo, sed privilegio nostrae auctoritatis dignum
 te eis esse Archiepiscopum iudico. Unde quia ob hoc agen-
 dum*

dum ad Apostolicam sedem ipse venisti, pro amore beatorum
 Mauricii & Innocentii Martyrum & aliorum sanctorum,
 qui Magdeb. requiescunt, & predicti spiritualis filii nostri
 Ottonis Imperatoris Augusti petitione, qui ejusdem Ecclesie
 auctor & fundator est, & quia ad perfectum Christiane re-
 ligionis & innumeris populi salutem valere scimus, ipsi pal-
 lium tibi ad missarum solemnias celebranda damus, ipsi nimia
 dilectione commoti circa te ponimus, & eo te, sicut Archiepi-
 scopum Mogunciensis & Trevirensis, uti concedimus.
 Præterea statutis his diebus, Natalis Domini, Epiphania,
 Resurrectionis Domini, Ascensionis, Pentecostes, Natalitiis
 Apostolorum, S. Laurentii, & festivitate S. Virginis Mariæ
 & eorum Sanctorum, qui Magdeb. requiescunt, & in conse-
 cratione suffraganeorum tuorum Episcoporum, & dedicatio-
 nibus Ecclesiarum, in die Natalitii tui, & ita tuis imposteriorum
 successoribus ex auctoritate Apostolicæ sedis presenti privi-
 legio concedimus, & confirmamus, ita tamen ut unusquisque,
 qui pro tempore fuerit, ab Apostolica sede, secundum morem
 illud recipiat. Itaque vita tua filiis tuis sit regula, in ipsa si
 qua tortitudo illis injecta est, dirigantur, in ea, quod imiten-
 tur, aspiciant, in ipsa se semper considerando perficiant, ut
 tuum præter Deum judicatur esse bene, quod vixerint. Cor
 ergo neque prospera, quæ temporaliter blandiuntur, extollant,
 neque adversa dejiciant, sed quicquid illud fuerit, virtute
 patientiæ devincatur, nullum favor indiscretus inveniat,
 districtum mali cognoscant, in fontem apud te culpabilem
 suggestio mala non faciat, nocentem gratia non excuset. San-
 cta Trinitas fraternitatem nostram gratia sua protectione
 circumdet, atque ita in timoris sui via nos dirigat, ut post vi-
 tæ hujus amaritudinem ad æternam simul pervenire merea-
 mur dulcedinem. Scriptum per manum Stephani Regionarii
 &

Et scriniarii sancte sedis Apostolicae, in mense Octobri, Et
 Indictione XII. Bene vale. Dat. XV. Kal. Nov. per manum
 Widonis Episcopi sancte Sylve Candidae Ecclesie, Et Bibliote-
 carii sancte sedis Apostolicae, anno, Deo propitio, Pontifica-
 tus nostri Domini summi Pontificis Et Universalis XIII. Pa-
 pe in sanctissima sede B. Petri, quarto, Domino nostro
 Augusto Ottone a Deo coronato magno Imperatore, anno
 VII. filioq; ejus anno primo, Indict. XII. Dominica In-
 carn. DCCCCLXVIII. anno.

Quae quidem subscriptio si se habet recte, Adalber-
 tus Archiepiscopalem cum pallio dignitatem non impetra-
 vit anno demum hujus saeculi septuagesimo, ut est in Ma-
 deriana Ditmari editione, sed anno octavo & sexagesi-
 mo, non diu post Ravennatensem synodum.

§. CIX. Ab eodem Pontifice Johanne XIII. Adal-
 bertus noster certam accepit bullam de potestate ordinan-
 di suos suffraganeos: qua, quod ad illustrandas Archiepisco-
 patus Magdeburgici origines pertineat, itidem integram
 afferemus.

Jobannes Episcopus servus servorum Dei, charissimo
 confratri nostro Adalberto sanctae Magdeburgensis Ecclesia
 Archipresuli in Domino aeternam salutem. Ita te, frater
 charissime, Et Coepiscope noster, vita moresq; tui haecenus
 idoneum reddidere, ut multa tibi credere, plura etiam com-
 mittere, sicut bono dispensatori, non haesitemus. Igitur
 quia ad pastorale culmen plebis tuae Et comprovincialium
 tuorum Et nostra post Deum te auctoritas promovit, Et quia
 tanta Sclavorum plebs ultra fluvios Albiam Et Salam scilicet
 Deo noviter acquisita paucis pastoribus minime tueri potest,
 qualiter Episcopis tuae sedi subiectis parochias rationabiliter
 Et caute divides Et distribuis, tua dispensationis Et discre-
 tionis

tionis examini committo, & hoc Serenissimi spiritualis filii nostri Imperatoris Augusti, qui ejusdem tue Ecclesie fundator & auctor est, cura, diligentia & judicio fieri, per presentis privilegii munimen statuo & confirmo. Sit ergo ab Apostolica sede, cui, Deo auctore, presideo, Ecclesie tue concessum, ut ab ejus Relectoribus Episcopi, qui ultra Albiam & Salam constituti & constituendi sunt, post futuris temporibus consecrentur, & ipsi ejusdem tue scilicet Ecclesie Archiepiscopos, sicut pro tempore fuerint, consecrent, qui pallium secundum morem Romane Ecclesie a nostra sede recipiant. Unde frater charissime, dilectionem tuam admoneo & obtestor, ut animo sis sollicitus, ne aliquid sibi commodi dato aut gratia, quacumlibet supplicatio personarum in sacris ordinibus vendicet, sed ad hoc officium ille perducatur, quem morum gravitas commendet, & vitæ præteritæ actio. Oramus autem omnipotentem Deum, ut sua te munitione circumagat, & sacerdotii susceptum officium operibus implere concedat. Actum per manum Stephani scriniarii & Bibliothecarii sanctæ Romane Ecclesie, in mense Octobri, Indictione statutum duodecima.

§. CX. Quamprimum Adelbertus archiepiscopali pallio ornatus, cum legatis Romane Ecclesie, Widone scilicet Episcopo Bibliothecario & Benedicto Cardinali, qui illum cum Hildiwardo Halberstatensi Episcopo sedi sue inthronisarent, dimissus ad Imperatorem letus remeavit, quem Imperator nihilominus gaudens, utpote beati sui desiderii compos, cum literis commendatitiis Magdeburg destinavit. Illuc ergo ex præcepto Imperatoris Episcopi Marchiones & reliqui Saxonie Principes convenientes, ipsum honorifice susceperunt, & vocum acclamatione, manuumq; elevatione electum cum præfatis Apostolicæ sedis legatis celebri ritu inthronisave-

nifaverunt. Adfuit omnis sexus & etas gaudentium: fuit prorsus generale tripudium. Narratio hæc est Annalium Magdeburgensium non contemnenda, illustrans ista Ditmari Mersburgensis Episcopi: Tunc (Otto Imp.) misit eum ad sedem suam cum magno honore, precipiens universis Saxonie Principibus, ut proximum natale Domini cum eo essent.

§. CXI. Hoc Ottonis Magni ad Principes Saxonie scriptum ex codice MS. integrum representabimus.

In nomine Sancte & Individue Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Omnibus fidelibus nostris Episcopis scilicet & Comitibus, ceterisque provincialibus nostris aternam in Domino salutem & omne bonum. Quoniam augmentum divini cultus salutem & statum esse regni vel imperii nostri credimus, idcirco cunctis, quibus posse suppetit, modis hoc amplificare tendimus & desideramus. Igitur in Magdeburg civitate fratrum omnium nostrorum noverit caritas, Archiepiscopalem sedem fieri desiderantes, oportunum vero & jam temporis ad hoc peragendum tempus invenientes, consilio venerabilis Archiepiscopi Hattonis & Hildewardi Episcopi ceterorumque fidelium nostrorum, virum venerabilem Adalbertum Episcopum olim Rugis predicatorem destinatum & missum, Archiepiscopum & Metropolitanum totius ultra Albiam & Salam Sclavorum gentis modo ad Deum converse vel convertenda fieri decrevimus pariter & elegimus, quem & Romam pro pallio a Domino Papa suscipiendo direximus. Et ut hæc nostra electio firmior & subnixior fiat, eum vestre caritati dirigimus, & ut a vobis omnibus & vocum acclamatione & manuum elevatione electus sua sedi inthronifetur, omnibus modis desideramus. Ne vero hæc ejus electio vel inthroniza-

tio futuris, quod absit, temporibus aliquorum valeat invidiam molestari, tres ab illo Episcopos, unum Merseburgensem, alterum Cica, tertium Misna, in presentia legatorum Domini Papae & vestra volumus ordinari, ut hac eadem presentia vestra ante Deum & Sanctos ejus intentionis nostrae sit testis futura. Et quia vir venerabilis Buso multum in eadem Sclavorum gente ad Deum convertenda sudavit, inter Merseburgensem & Citicensem Ecclesiam, quam velit, electionem habeat. Altera vero secundum convenientiam nostram in dispositionem Archiepiscopi nostri cedat. Vos autem Marchiones nostros Wigbertum scilicet, Wiggerum & Guntberum fidelitate nobis debita obtestamur & admoneamus, ne quid in hac ordinatione Archiepiscopo nostro in vobis obsistat, sed secundum dispositionem nostram & suam, ut vobis direxit, fiat, & quaecumque ab illo audieritis, nos velle, sciatis. Ne vero iidem Episcopi, qui ordinandi erunt, pauperes & villanis similes aestimentur, volumus caveatis, & consilio Archiepiscopi & eorum, qui cum illo in Natali Domini erunt, Episcoporum & Comitum, qualiter sustententur, inveniatis. Quicquid enim illis impenditur, pro nostra Deo salute offertur, vestraque pro hoc merces apud Deum non minorabitur. Super hoc Domini Episcopi Dudo & Dudolinus in Archiepiscopi nostri electione volumus ut subscribant, & fidem subjectionemque illi promittant. Et ut hac nostra, vestraque post Deum electio firma & stabilis perseveret, chartam vel notitiam hanc in Ecclesia Magdeburgensi perpetualiter mansuram, & eorum, quae praediximus, testem jugiter futuram scribi iussimus, quam & manu propria subtus firmavimus, & annuli nostri impressione signari iussimus.

§. CXII. Egregium, memorabile, ac vere cedro dignum hoc est Ottonis M. ad Principes Saxoniae tam sacri, quam

quam civilis ordinis missum præceptum: utpote de variis rebus accurate nos erudiens. Ut enim taceam, hanc scripturam pro genuina primi Magdeburgensis Episcopi Adalberti confirmatione Imperatoria habendam; eadem porro monstrat, quomodo paroeciani per acclamationem & manuum elevationem consensum suum testantes Præsulem recipere consueverint: nec minus quomodo Comitibus & Marchionibus commissa fuerit cura providendi, ne quid in sustentandis deesset Episcopis, eaq; de re consilia singulariter sint agitata. Præterea ex eadem docemur, quo pacto novi Episcopi suis Archiepiscopis fidem ac subjectionem publica voce promiserint. Deniq; nec illud est indignum observatu, Bosoni optionem ab Imperatori esse relictam, in eligenda sive Mersburgensi sive Cizensi episcopali diocesi: cui tamen priorem placuisse, sequens historia monstrabit series. Quæ cum ita se habeant, merito magnas iis debemus gratias, qui hanc quoque scriptionem una cum ceteris diligenter conseruarunt: nec minores ut Cl. Oleario agamus, æquum est, quippe qui singulari cura describi fecit hæc literarum monumenta, ac porro tam benevole nobis eorum fecit copiam.

§. CXIII. Sic igitur in ipsis Christi Natalitiis novus Archiepiscopus novos cathedrali Ecclesiæ suæ subjectos consecravit Episcopos, Merseburgensem, Misnensem, & Cizensem. Ditmarus iterum: *Archiepiscopus autem a clero & omni populo magnifice susceptus, in his festivis diebus consecravit Bosonem Merseburgensis Ecclesiæ pastorem, Burckardum Misnensis Ecclesiæ provisorem, Hugonem Episcopum Cizensem.* In fidem porro suam suorumque successorum suscepit Havelbergensem, Brandeburgensem & Posnaniensem jam ante consecratos Episcopos. *Havelburgensis Ecclesiæ custodem,*

ait Ditmarus, his Tudonem cooptavit prius consecratum. Omnes hos, inquam, consecravit, subjectionem sibi suisq; promittentes successoribus, disposita singulis quibusq; parochia speciali. Additus est his confratribus Brandenburgensis Ecclesie pastor Ditmarus (Dudolinus) ante hos unctus, & Jordanus Episcopus Posnaniensis. Fragmentum Chronici Magdeb. Vbi ad confirmationem sui idem Archiepiscopus in presentia eorundem (Saxonie Principum) Nativitatem Domini secum celebrantium Bosonem monachum Merseburgensi, Burchardum Misnensi, Hugonem Cyzensi, Ecclesiis primos Episcopos ordinavit, Dudo quoq; Havelbergensis & Dudelinus Brandenburgensis Episcopi prius quidem Moguntino Archiepiscopo subiecti, sed tum agente Imperatore, a debita sui obedientia absoluti, Magdeburgensi Ecclesie & ejus Archiepiscopo cum prefatis confratribus fidem & subjectionem promiserunt.

§. CXIV. Quod vero Brandenburgensis & Havelbergensis Episcopi sedi hactenus paruerant Moguntinae, & jam in novam Magdeburgensem transferebantur archidioecesi, opus erat Archiepiscopi Moguntini consensu; quem etiam Hatto sequenti diplomate professus est.

In nomine sancte & individue Trinitatis Hatto divina auxiliante clementia sancte Mogonciacensis Ecclesie Archiepiscopus. Quia sollicitudo pastorum in augmento gregis probatur, nec tantum Ecclesiis nostris praesse, quantum prodesse jubemur, Idcirco nos onus nobis impositum in plura dividendum censuimus, ut dum in plures participatur, ab unoquoq; nostrum, jugum Christi, quod suave, & onus ejus quod leve est, aequius & portabilius portetur. Ad dilatandos quippe fidei Christianae terminos & Sclavorum indomitas gentes ultra Albiam & Salam jugo Christi subdandos in Magdeburg sedem Archiepiscopalem fieri, & in Merseburg Episcopum

scopum Magdeburgensi Ecclesia subjiciendum, & ab ejus
 Archiepiscopo ordinandum Archiepiscopali nostra auctoritate
 censemus & instituimus. Episcopos vero ultra Albiam, Bran-
 denburgensem scilicet & Havelbergensem nostræ hæcenus
 Ecclesie subiectos a debita nobis obedientia absolvimus, &
 præscriptæ Magdeburgensi Ecclesie ejusque Archiepiscopo obe-
 dituros æque permittimus & consentimus. Ne quam vero
 sancta Magdeburgensis Ecclesia futuris, quod absit, tempori-
 bus a nostris successoribus inde molestiam patiantur, Cartam
 hanc consentaneam conscribi jussimus, & in præsentia Sere-
 nissimi Domini Augusti Imperatoris vel venerabilium Episco-
 porum, quorum nomina inferius inserentur, legi vel recita-
 ri, & subscriptionibus corroborari & confirmari rogamus.
 Ego Hatto Sanctæ Moguntinæ Ecclesie Archiepiscopus manu
 propria confirmavi & subscripsi. Ego Everardus Sanctæ
 Leodicensis Ecclesie Episcopus consensi & subscripsi. Ego Re-
 ginoldus Sanctæ Rubilocensis Episcopus consensi ac subscripsi.
 Odelricus Pergami Episcopus interfui & subscripsi. Huber-
 tus Episcopus subscripsi. Milo Episcopus subscripsi.

§. CXV. Atque hæc pro tempore in historia Adel-
 berti sufficient: quibus addideris, quod ab excessu primi
 Mersburgensis Episcopi Bosonis, cum Otto Cæsar successo-
 rem designasset Gisilerum, Adelbertus noster eundem
 Magdeburgi consecraverit. Sic enim scribit Ditmarus
 lib. II. Cum primus Ecclesie pater nostræ expiraret, inter-
 cessione Annonis Episcopi Wormaciensis, Imperator Gisilero
 moribus & natura nobili Episcopatum dedit. Hic consecra-
 tur in Magdeburg ab Alberto Archiantistite, Junio mense.
 Quæ restant alia, alibi, Deo volente, afferemus. Nunc
 denuo ad enarrandam ac celebrandam Ottonis Magni ad-
 versus novum hunc Archiepiscopatum munificentiam,
 postliminio revertimur.

§. CXVI.

§. CXVI. Anno igitur IOCCCCLXVIII. mense Octobri Ravennæ subsistens prædium Bodenhufanum cathedrali Ecclesiæ Magdeburgensi donat sequenti diplomate.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente clementia Imperator Augustus. Noverit omnium nostrorum tam presentium, quam & futurorum industria, qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adelheidis filique & Coimperatoris nostri Ottonis tale nostræ proprietatis prædium, quale nos in Bodenbusen usque ad hanc diem habuimus, cum omnibus appenditiis suis tam in mancipiis, quam in ædificiis, terris cultis & incultis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, in mobilibus & immobilibus, exitibus & redditibus, quæsitis & inquirendis, Sancto Mauritio in Magdeburg liberaliter offerimus, & Archiepiscopis illius Ecclesiæ perpetualiter concedimus, ut teneant & possideant, & suis usibus, sicuti res Ecclesiasticas, juxta libitum adjungant. Et ut hoc nostræ munificentie munus eidem Ecclesiæ fidelibus nostrisque verius credatur, hanc cartam scribi, & annuli nostri impressione signari jussimus, quam & propria manu subter firmavimus. Data VII. Non. Octob. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXVIII. Indictione X. Anno vero regni Domini Ottonis XXXIV. Imperii autem VII. Actum Ravenna in Domno feliciter. amen. Signum Domini Ottonis Magni & Inviçtissimi Imperatoris Augusti. Ludigerus Cancellarius ad vicem Haddonis Archicapellani recognovi.

§. CXVII. Eodem porro die Magdeburgensi Archiepiscopatu offerit dominium monasterii in Bebera a Bilingo Comite exstructi, una cum castello & villa adjacente. Sequitur ipsa diplomatis formula.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divi-

na favente clementia Imperator Augustus. Noverit omnium
 fidelium nostrorum tam presentium, quam & futurorum in-
 dustria, qualiter nos interventu dilectae conjugis nostrae
 Adelbeidis, filiique & Coimperatoris nostri Ottonis, Monaste-
 rium, (hic omissus locus, quem ex inscriptione diplomatis
 restituimus:) quod Bilingus Comes in praedio vel sisco nostro
 Imperatorii juris a fundamento in honorem beati Jobannis
 Baptistae sanctorumque Apostolorum Petri & Pauli constru-
 xit, cum castello & villa, & omnibus appenditiis, vel pro-
 prietatibus, quas praedictus Bilingus de suis eidem monaste-
 rio contulit & tradidit, tam in mancipiis, quam in aedificiis,
 terris cultis & incultis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aqua-
 rumve decursibus, molendinis, mobilibus scilicet & immobili-
 bus, exitibus & redditibus, quasitis & inquirendis Sancto
 Mauritio in Magdeburg liberaliter offerimus, & Archiepi-
 scopis illius Ecclesiae perpetualiter utendum concedimus, ut
 teneant & possideant, & suis usibus illud, sicuti res Ecclesia-
 sticas, juxta libitum adjungant. Et ut hoc nostrae munificen-
 tia munus eidem Ecclesiae firmum & stabile per successura
 tempora permaneat, & a Sanctae Dei Ecclesiae fidelibus no-
 strisque verius credatur, hanc cartam conscribi, & annuli
 nostri impressione signari jussimus, quod & manu propria
 subtus firmavimus. Dat. VII. Non. Octob. Anno Dominicae
 Incarnationis DCCCCLXVIII. Indictione XI. Anno autem
 regni Domini Ottonis XXXIII. Imperii vero VII. Actum Ra-
 venne in Domino feliciter, Amen. Signum Domini Ottonis
 Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Ludigerus
 Cancellarius ad vicem Haddonis Archicapellani notavi.

§. CXVIII. Nec minus Otto Imp. eodem die Abbatiae
 Angeranae a Mechtilde matre sua quondam exstructae do-
 minium Archiepiscopatus Magdeburgensi dedicavit. Nos

M

(sic

(sic habent ipsa verba diplomatis apud Leuberum num. 1609.) *pro monitu Adelheidæ dilectæ conjugis nostræ, Abbatiam, cui nomen est Angerin,, quam beata memoria domina genetrix nostra Mathilt in honorem Sancti Dionysii martyris Christi construxit, ob remedium & absolutionem animarum domini genitoris nostri Heinrici regis, Dominaque genitricis nostræ, pro statu quoque & incolumitate regni vel Imperii nostri, filiique & coimperatoris nostri Ottonis, Sancto Mauritio in Magdeburg liberaliter offerimus, & Archiepiscopis illius Ecclesiæ perpetualiter utendam concedimus. Eandem donationem Ravennæ statim confirmavit Otto II. ac superat in codice Olearii ipsa, qua id fecit, scriptura, ex qua præcipua adscribemus. Notum sit omnibus fidelibus nostris, tam presentibus scilicet, quam & futuris, qualiter nos Antecessorum nostrorum, Imperatorum scilicet & Regum, qui in construendis Ecclesiis Dei studiosius laborabant, easque immunitatibus & privilegiis roborabant, exempla sequentes, sedem Archiepiscopalem vel Ecclesiam S. Mauritii in Magdeb. nostris etiam privilegiis roborari decrevimus. Unde precibus Adelberti Archiepiscopi nostri dilecti permoti, privilegia vel præcepta, seu quæcunque donaria Domini genitoris nostri piissimi Imperatoris Augusti Ottonis sua Ecclesiæ in Magdeburg collata, nostra etiam autoritate roboramus & confirmamus, & liberali munificentia in perpetuum jus Sancto Mauritio transfundimus atq; donamus. Abbatiam quoque in Angern, quam idem Dominus genitor noster Sanctæ Magd. Ecclesiæ pro remedio animæ suæ obtulit, nos etiam Imperiali nostra autoritate eidem Ecclesiæ donamus, concedimus, & privilegii nostri tuitione Archiepiscopis illius Ecclesiæ cum omnibus suis appendentiis perpetualiter servituram confirmamus & roboramus.*

§.CXIX.

§. CXIX. Finiente Octobri Otto Imp. privilegio Anconæ dato Abbatiam Weissenburgensem in pago Spi-
rensi sitam Archiepiscopatus Magdeburgensi conjunxit;
sic quidem ut monachis libera eligendi Abbatis maneret
potestas, non tamen absque voluntate ac consensu Magde-
burgensis Archiepiscopi. Integrum hoc diploma, cujus
excerpta attulerat Meibomius (pag. 130.) excudi fecit Leu-
berus: (num. 1610.) ex quo potiora huc transcribere ope-
ræ pretium censemus. *Cum beatissima memoria Johannes
Papa summus Romanæ sedis Pontifex nostræ serenitatis pro-
posito, virum venerabilem Adalbertum Romæ transpositum
in primi Archiepiscopatus apicem Sanctæ Magdeburgensi Ec-
clesiæ Deo ac gloriosissimo militi ejus sanctoque martyri Mau-
ritio constructæ, promovendo consecrasset, nuntiis ac literis
multimode nobis a se missis rogavit, ac Dei Sanctique Petri
Apostolorum Principis jussu commovit (MS. commonuit)
ut quando id novum Archiepiscopium inter gentiles ac Chri-
stianæ fidei dogmate jam nondum perfecte excultum vi-
deatur, abbatia quadam Wizzenburg vocata, nostro juri
propria, inter veros & Christianæ fidei perfectos sita, eandem
Ecclesiam illuc proprie tradendo sublevaremus. Cujus nos
petitioni, nec non venerando jussui humiliter obsequentes,
jam dictam abbatiam Wizzenburg in pago Spyrensi sitam ad
Ecclesiam in urbe Magdeburg Deo & Sancto Mauritio
constructam nostræ Imperiali potentia firmissime tradimus,
& in proprium & perpetuum usum ex nostro jure in hujus
Ecclesiæ jura largiendo transfundimus, cum omnibus ejus-
dem Abbatie regalibus justisque appertinentiis, eo tenore,
ut a nullo unquam altæ vel humilis personæ inde non retra-
henda perpetuo sub manu Archiepiscopi eidem Ecclesiæ deser-
vitura permaneat. Insuper etiam concessimus, & jure Im-*

peratorio constituimus, ut monachi in hac abbacia Deo sub
regula fervientes liberam inter se habeant Abbates eligendi
potestatem, & semper sub voluntate & consensu Magdebur-
gensis Archiepiscopi hac fiat electio. — Data II. Kal. No-
vemb. Anno Dominice Incarnat. DCCCCLXVIII. Indictio-
ne XII. Anno vero regni Domini Ottonis XXXIII. Imperii
autem VII. Actum Ancone, in Dei nomine feliciter.
amen.

§. CXX. Denique hoc ipso anno DCCCCLXVIII. Im-
peratorem monasterium prope Magdeburgum in monte,
quod exin *Bergense* vulgo audit, S. Johanni sacrum, jam
consummatum, possessionibus etiam & proventibus an-
nuis sufficienter dotatum, Archiepiscopo Magdeburgensi
subjecisse, ut ille inspector collegii, ephorus, & ἐργοδιώκτις
esset perpetuus, in *Chronico* hujus Monasterii annotavit
Henr. Meibomius.

969. §. CXXI. Anno DCCCCLXIX. Otto Imp. prædium
Hunoldeshusanum in Hassia situm Ecclesie Magdebur-
gensi adscripsit. Præceptum hac de re confectum & Pa-
pia signatum affero.

*In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto Dei
gratia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium no-
strorum tam præsentium, quam futurorum industria, quali-
ter nos ob spem divine retributionis, more Antecessorum no-
strorum Regum vel Imperatorum, qui munificentie sue do-
nis Ecclesias ditaverunt, pro statu Regni vel Imperii nostri, &
pro incolumitate nostra dilectæq; conjugis nostræ Adelheidis, fi-
liæq; Coimperatoris nostri Ottonis, instinctu & monitu ve-
nerabilis Episcopi Annonis quoddam prædium Hunoldeshu-
sen nominatum, situm in provincia Hassorum, quod idem
venerabilis Episcopus in beneficium habere videtur, sancto
Mau-*

Mauritio Martyri Christi in opem & supplementum operis Magdeb. incepti cum omnibus appendiciis & utilitatibus suis tam in aedificiis, quam in mancipiis utriusque sexus, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumve decursibus, molen- dinis, mobilibus & immobilibus, viis & inviis, exitibus & re- ditibus, terris cultis & incultis, quæ sitis & inquirendis, Imperiali nostra munificentia in perpetuam proprietatem, transfundimus & donamus, ut Archiepiscopi illius Ecclesiæ secure & inoffense teneant & possideant, & suis, ut Eccle- siasticas res, usibus adjungant. Et ut hoc autoritatis nostræ donum firmum & stabile permaneat, hanc cartam conscribi & annuli nostri impressione signari jussimus, & manu pro- pria subtus firmavimus. Datum VII. Kal. Augusti, Anno Incarnationis Dominicæ DCCCCLXIX. Anno Imperii Domi- ni Ottonis VIII. Filii autem ejus tertio. Actum Papiæ in Dei nomine. amen. Signum Domini Ottonis Junioris invictissi- mi Imperatoris Augusti. Ludigerus Cancellarius ad vicem Hattonis Archicapellani recognovi & subscripsi.

§. CXXII. Initio anni sequentis Otto Imp. adhuc subsistens Papiæ præceptum conscribi fecit de bonis in Guddenstein Archiepiscopatu Magdeburgensi dedican- dis: ac sequitur ejusdem formula.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente Clementia Imperator Augustus. Noverint omnes fideles nostri tam presentes, quam & futuri, qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adelheidis filiique & Coimperatoris nostri Ottonis, pro salute & remedio anima- rum nostrarum, pro statu quoque regni vel Imperii nostri, Deo sanctoque Martyri Mauritio, quicquid hætenus in Guddenstein habere visi sumus, tam in aedificiis, quam in mancipiis utriusque sexus, terris cultis & incultis, pratis,

pascuis, aquis, aquarumve decursibus, piscationibus, molendinis, mobilibus & immobilibus, exitibus & redditibus, quaesitis & inquirendis, cum omni utilitate liberaliter offerimus, & in jus perpetuum transfundimus & donamus, eo scilicet tenore, ut Archiepiscopus sanctae Magdeb. Ecclesiae suique Successores teneant & possideant, & suis juxta libitum, ut res Ecclesiasticas, usibus adjungant. Et ut hoc liberalitatis nostrae munus eidem Ecclesiae per successura tempora firmum & stabile permaneat, & a nostris fidelibus verius credatur, cartam hanc conscribi, & annuli nostri impressione signari jussimus, quam & manu propria subtus firmavimus. Datum X. Kal. Febr. Anno Dominicae Incarnationis DCCCC-LXX. Indictione XIII. Anno regni Serenissimi Regis Ottonis XXXV. Imperii scil. sui in Italia VIII. Actum in civitate Pappia infra Palatium, in Christi nomine, amen. Signum Domini Ottonis Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Luitgerus Cancellarius ad vicem Archiepiscopi & Capellani recognovi & subscripsi.

*§. CXXIII. Sequenti autem die aliud conscriptum est praecipuum de donatione municipii Spurne ad Salam-
 siti: quod itidem cum benevolo lectore communicamus.*

*In Nomine Sanctae & Individuae Trinitatis. Otto divina favente gratia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium nostrorum tam praesentium quam futurorum industria, qualiter nos pro remedio & absolutione animae nostrae, & pro statu & incolumitate regni vel Imperii nostri, dilectaeque conjugis nostrae Adalheidis, filiique & Coimperatoris nostri Ottonis, municipium Spurne dictum in orientali parte Sale fluminis situm, cum omni burgiwardo suo, quicquid nostri juris inibi esse videtur, ex toto & ex integro cum omnibus appenditiis suis, tam in aedificiis, quam in familiis, vel man-
 cipiiis*

cipiis utriusque sexus, terris cultis & incultis, pratis, pascuis,
 aquis, aquarumque decursibus, viis & inviis, exitibus & re-
 ditibus, quasitis & inquirendis, Sancto Mauritio Magdeb.
 in perpetuam possessionem liberali munificentia offerimus &
 donamus. Et ut hoc largitatis nostræ donum eidem Ecclesiæ
 firmum & stabile permaneat, hoc autoritatis nostræ præce-
 ptum conscribi & annuli nostri impressione signari iussimus,
 quod & manu propria subtus firmavimus. Datum IX. Kal.
 Febr. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXX. Indictio-
 ne XIII. Anno Imperii Domini Ottonis IX. Filii autem ejus
 IIII. Actum Papiæ. In Dei nomine amen. Signum Domini
 Ottonis Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Ludi-
 gerus Cancellarius ad vicem Ruperti Archicapellani notavi.

§. CXXIV. Eodem die Imp. Otto quicquid prædii
 habuit in villa Bornsted, toties laudatæ Magdeburgensi Ec-
 clesiæ resignavit sequenti diplomate.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto di-
 vina favente clementia Imperator Augustus. Noverit omni-
 um fidelium nostrorum tam præsentium, quam futurorum,
 industria, qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ
 Adelbeidis filiique carissimi Coimperatoris & coequivoci no-
 stri Ottonis, quidquid prædii habere visi sumus in Brunningi-
 stede, in pago Northuringa, in Comitatu Geronis Comitum,
 quem hæctenus Folcmarus Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopus
 in beneficiū habuit, nostræ ex parte cum omnibus appenditiis
 suis, mobilibus & immobilibus, terris cultis & incultis, viis &
 inviis, exitibus & reditibus, quasitis & inquirendis, vel o-
 mnibus utilitatibus ad idem prædium jure pertinentibus, ad
 opus & servitium sancti Mauriti Martyris liberaliter in per-
 petuam proprietatem in Magdeburg tradimus & donamus,
 ut Archiepiscopi illius Ecclesiæ omni contradictione remota

in

inoffense teneant & possideant, & suis, ut Ecclesiasticas res,
 juxta libitum usibus adjungant. Et ut hoc nostra auctori-
 tatis præceptum vel munificentia nostra donum firmum &
 inconvulsam maneat, per successura temporum curricula,
 cartam hanc conscribi, & annuli nostri impressione signari
 jussumus, quam & manu propria subtus firmavimus. Data
 VIII. Kal. Febr. Anno Domini & Incarnationis DCCCCLXX.
 Indictione XIII. Anno Imperii Domini Ottonis VIII. filii au-
 tem ejus IV. Actum Papiæ in Dei nomine amen. Signum Do-
 mini Ottonis Magni & invictissimi Augusti. Ludigerus ad-
 vicem Ruperti Archicapellani recognovi.

§. CXXV. Ac iterum eodem die conscriptum fuit
 privilegium de prædio Retha, & lito quodam Archiepisco-
 patui Magdeburgensi dedicatis. Illius formula ita se habet.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto di-
 vina providente clementia Imperator Augustus. Notum
 sit omnibus fidelibus nostris tam presentibus quam & futu-
 ris, qualiter nos ob spem divinæ remunerationis, pro statu
 quoque & incolumitate regni vel Imperii nostri, pro sanitate
 etiam nostra dilectæque conjugis nostræ Adelheidis filiique
 & Coimperatoris nostri Ottonis quoddam prædium Retha
 nominatum in consinio Vulde & Wisare situm, quod Erp
 Domino genitori nostro regi Heinricho concambii jure tradidit,
 cum omnibus appendiciis suis, tam in mancipiis, quam in edi-
 ficiis, pratis, pascuis, silvis, venis (forte: venationibus) pesca-
 tionibus, aquis, aquarumve decursibus, molendinis, mobilibus
 & immobilibus, terris cultis & incultis, viis & invias, exitibus
 & reditibus, quasitis & inquirendis, vel omnibus utilitatibus
 illuc jure pertinentibus, & quendam nostræ Imperatoris pro-
 prietatis lidum Opoldum nuncupatum cum omni sua familia,
 petitione & interventu nostri carissimi Episcopi Annonis, qui
 idem

idem pradium in beneficium habere videtur, ad opus & ser-
 vitium sancti Mauritii Martyris liberaliter in perpetuam
 proprietatem tradimus & donamus in Magdeburg, ut Ar-
 chiepiscopi illius Ecclesie omni contradictione remota inoffen-
 se teneant & possideant, & suis, ut res Ecclesiasticas, juxta
 libitum, usibus adjungant. Et ut hoc nostrae autoritatis
 praeceptum vel munificentiae nostrae donum stabile & incon-
 vulsum permaneat, cartam hanc conscribi, & annuli nostri
 impressione signari jussimus, quam & manu propria subtus
 firmavimus. Data VIII. Kal. Febr. Anno Dominicae In-
 carnationis DCCCCLXX. Indictione XIII. Anno Imperato-
 ris Domini Ottonis IX. Filii autem ejus IIII. Actum Papiæ
 in Dei nomine amen. Signum Domini Ottonis Magni
 & Invictissimi Imperatoris Augusti. Ludigerus Cancellarius
 ad vicem Roberti Archicapellani notavi.

§. CXXVI. Venit etiam in manus nostras diploma Pa-
 piæ conscriptum de bonis in villis Wikkere & Norenstede
 monasterio S. Iohannis prope Magdeburgum (id ipsum
 est Bergense) donatis: quod integrum ut afferamus, ope-
 re pretium fuit visum.

In Nomine Sanctæ & individuae Trinitatis. Otto divi-
 na favente clementia Imperator Augustus. Noverint o-
 mnes fideles nostri, tam presentes scilicet, quam & futuri,
 qualiter nos interventu dilectæ conjugis nostræ Adaltheidis,
 filiique & Coimperatoris nostri Ottonis, pro statu vel inco-
 lumitate regni & Imperii nostri, quoddam pradium, quod
 Guntramus fidelis noster ex suo suæque conjugis proprio in
 villis Wikkara & Noranstat nominatis nobis tradidit, ad mo-
 nasterium S. Iohannis Baptista, quod in suburbio Mag-
 deburg situm, & cum omnibus appenditiis & utilitatibus,
 sicut idem Guntramus attenus possidet, tam in mancipiis,
 N. quan

quam edificiis, & tertia parte unius Ecclesie, vineis, praetis, pascuis, sylvis, aquis, aquarumve decursibus, exitibus & redditibus, quæsitis & inquirendis, in pago & Comitatu Kunigesundra, cui Numat Comes præesse videtur, ad opus Monachorum in præfato monasterio Deo sub regula S. Benedicti servientium liberaliter obtulimus, ut teneant & possideant, & suis, ut res monasticas, juxta libitum, usibus adjungant. Et ut hoc munificentie nostræ munus firmum & stabile permaneat, & a nostris sanctæque Ecclesie Dei fidelibus verius credatur, cartam hanc conscribi, & annuli nostri impressione signari jussimus, quam & manu propria subtus firmavimus. Datum XVI. Kal. Febr. Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXX. Indictione XIII. Anno Imperii Domini Ottonis Imperatoris Augusti majoris IX. Flii autem ejus IIII. Actum Papiæ in Dei nomine feliciter. Amen. Signum Domini Ottonis Regis Magni & Invictissimi Imperatoris Augusti. Ludigerus Cancellarius ad vicem Haddonis Archicappellani notavit.

971. §. CXXVII. Exeunte anno DCCCCLXXI. Ravennæ denuo commoratus Otto Imp. ibidem conscribi ac signari fecit præceptum de prædio Koteriz Metropolitanæ Ecclesie Magdeburgensi donato. Diploma integrum his est conceptum verbis.

In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Otto divina favente gratia Imperator Augustus. Noverit omnium fidelium nostrorum tam presentium, quam futurorum industria, qualiter nos ob spem divine remunerationis, pro statu quoque & incolumitate regni vel Imperii nostri, pro sanitate etiam nostra dilectæque conjugis Adelheidis, filique & Coimperatoris nostri Ottonis, quoddam prædium Cbotirodizi nominatum in pago Northuringa, in Comitatu Huodonis Comi-

Comitis situm, cum omnibus appendiciis suis, pratis, pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, mobilibus & immobilibus, terris cultis & incultis, viis & inviis, exitibus & reditibus, quæsitis & inquirendis, vel omnibus utilitatibus illuc pertinentibus, ad opus & servitium Sancti Mauritii Martyris liberaliter in perpetuam proprietatem tradimus & donamus in Magdeburg: ut Archiepiscopi illius Ecclesie omni contradictione remota inoffense teneant & possideant, & suis usibus, ut Ecclesiasticas res, juxta libitum adjungant. Et ut hoc nostræ autoritatis præceptum firmum & stabile permaneat, cartam hanc conscribi, & annuli nostri impressione signari jussimus, quam & manu propria subtus firmavimus. Data Kal. Decembris. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXI. Indictione XIV. Anno Imperii Domini Ottonis XI. Filii autem ejus V. Acta Ravennæ in Dei nomine. Signum Domini Ottonis Magni & invictissimi Imperatoris Augusti. Willigisus Cancellarius ad vicem Roberti Archicapellani notavi.

§. CXXVIII. Atque hæc sunt magnificæ Ottonis I. donationes, quas quidem multo cum labore secundum feriem annorum distinximus. Supererant nonnullæ aliæ; sed quia in annorum nota suos habent scrupulos, earum summam hoc loco separatim annotare volumus.

Et primum quidem quicquid in his quatuor locis Hardestorp, Otterslebe, Suldorp, Immwadinge, in reliquis vero villis infra scriptis, Koboldsdorp, Trumpsicz, Mendesleve, Michamdorp, Winischesconburg, Frosa, Pridelisti, Rodaldsdorp, Limdesdorp, Wedingi, Glinde, Biscatesdorp, Plochwiszi, Thioteresdorp, in usus monachorum cœnobii Magdeburgensis jure perenni in proprium donat.

Deinde instinctu & monitu Friderici Sanctæ Magun-
tinenſis ſedis venerabilis Archiepiſcopi, Adaldagique Ar-
chiepiſcopi, nec non Bernhardi Halberſtadenſis Eccleſiæ Epi-
ſcopi, quandam curtem Hebesheim nominatam, in pago Der-
lingun, in Comitatu Brunonis ſitum, in præſentia ejuſdem
Brunonis Comitis filiique ejuſ Ludolphi, Geronis Marchio-
nis, Chriſtiani Comitis, nec non Lotharii & Friderici Co-
mitum, cum omni integritate, univerſisque appendiciis aut
utilitatibus, vel acquiſitis, vel acquirendis, Deo Sanctoque
Martyri Mauritio in Magdeburg regali ſua munificentia
in perpetuum transfundit, & ad opus vel uſum fratrum
ibidem Deo Sanctoque Mauritio, ſuo videlicet patrono ſer-
vientium deputat.

Porro ob interventum charæ conjugis ſuæ Adelbeidis,
atque fidelis filii Wilhelmi S. Moguntinæ ſedis venerabilis
Archiepiſcopi, ac Geronis Marchionis, quasdam ſuæ pro-
prietatis villas Preſſitz, Moſer, Nedeliz, Puciani nomina-
tas, ultra Albiam fluvium in pago Moritzani dicto, &
in Comitatu prædicti Geronis Marchionis ſitis, cum
omnibus earum appendiciis, — Deo omnipotenti San-
ctoque Martyri Mauritio, ſuo ſcilicet patrono in Mag-
deburg, ac regia ſua vel Imperiali præceptione perpetuali-
ter ibi manendum tradit atque transfundit.

Præterea ob amorem Dei, regni que æterni manſio-
nem, inſuper etiam pro ſtabilitate regni vel imperii ſui,
nec non pro ſalute remedioque animæ ſuæ, dilectæque
conjugis Adalbeidis, atque amantiffimæ proliſ & æquivoci
ſui Ottonis, quandam ſuæ proprietatis villam Muſiſchi no-
minatam, in pago Derlingen, & in Comitatu Ditmari Co-
mitis ſitam cum omnibus utilitatibus banc rite adſpicienti-
bus a ſuo jure in juſ ſanctiſſimi Martyris Mauriti, ſui videli-
cet

cet patroni in Magdeburg perpetualiter ibi manendum, absque ulla heredum vel successorum suorum contradictione transfundit atque donat.

§. CXXIX. Anno 1000 CCLXXII. Ottonem Imp. 972.
 Mechtildæ matris aliorumque Principum nunciata funera ex Italia retrahunt in Germaniam. Quamobrem, subditis sibi cunctis hostium cuneis (Ditnari Mersburg. hæc sunt verbalib. II.) arduam Alpium transcendit viam, Bavariam invisens regionem, ibique cunctis sapienter dispositis, recto itinere ad Magdeburgensem pergens civitatem, palmas ibidem festivo duxit honore. Dominicam Palmarum diem solemni ritu Magdeburgi Ottonem celebrasse, designare voluit Ditmarus: id quod factum est anno 1000 CCLXXIII. Pro remedio autem animæ suæ (sic pergit Ditmarus) tradidit postera luce ineffabilia Domino munera, invictissimoque ejus duci Mauritio, in prædiis, in libris, ceteroque apparatu regio, confirmans omnia legitima advocatorum traditioneque scripturarum, in præsentia & laude Imperatricis & filii, atque sub omnium testimonio Christo fidelium.

§. CXXX. Atque hoc eodem anno nongentesimo 973.
 tertio & septuagesimo, Nonis Maji Imperator Otto Memlebiæ in Thuringia ad Unstrutum fluvium, supremum diem obiit, ac Magdeburgi in templo cathedrali a se constructo splendide sepultus est. Witichindum Annal. lib. III. de hoc excessu & sepultura loquentem audiamus. Tertia feria ante Pentecosten loco devenit, qui dicitur Milmleve. Proxima nocte juxta morem diluculo de lecto consurgens, nocturnis & matutinis laudibus intererat. Post hæc paululum requievit. Missarum deinde officiis celebratis, pauperibus juxta morem manus porrexit, paululum

N 3

gusta-

gustavit, iterumque in lecto requievit. Cum autem hora esset, processit letus, & hilarius ad mensam resedit. Peracto ministerio vespertinis laudibus interfuit. Peracto cantico Evangelii astuare atque fatigari cepit. Quod cum intellexissent Principes circumstantes, sedili eum imposuerunt. Inclinantem autem caput, quasi jam defecisset, refocillaverunt, expetitoque sacramento divini corporis & sanguinis, & accepto, sine gemitu cum magna tranquillitate ultimum spiritum cum divinis officiis pietati creatoris omnium tradidit. Transportatur inde in cubiculum: & cum esset jam sero, nunciatur populo mors ejus. Populus autem pro ejus laude & gratiarum actione multa locutus, memoravit eum paterna subjectos rexisse pietate, ab hostibus eos liberasse, superbos hostes Avaros, Saracenos, Danos, Sclavos armis vicisse, Italiam subjugasse, delubra Deorum in vicinis gentibus destruxisse, templa ministrorumque ordines constituisse, multaque alia bona invicem conferentes regali funeri insistebant. Mane autem jam facto, licet jam olim inunctus esset in Rogem, & a beato Apostolico designatus in Imperatorem, spei unicae totius Ecclesiae, Imperatoris filio, ut initio, certatim manus dabant, fidem pollicentes, & contra omnes adversarios sacramentis militaribus confirmantes. Igitur ab integro ab omni populo electus in Principem, transtulit corpus patris in civitatem, quam ipse magnifice construxit, vocabulo Magdeburg. Itaque defunctus est Nonis Maji, quarta feria ante Pentecosten, Imperator Romanorum, Rex gentium, divinarum humanarumque rerum multa ac religiosa seculis relinquens monumenta. Paulo brevius Ditzmarus lib. II. Tertia feria ante Pentecosten ad Mimmleben veniens, postero die ad mensam letus sedebat.

Qua

Qua finita cum jam vespera cantaretur, infirmari cepit
 & inclinari. Quem qui astabant proxime suscipientes,
 deposuerunt, refocillatusque divino celeriter viatico, oran-
 tibus pro exitu cunctis, debitum persolvit natura Nonis
 Maji IV. feria. Sequenti vero nocte viscera ejus soluta
 in Ecclesia Sanctæ Mariæ sunt tumultu: corpus autem
 ejusdem aromatibus conditum ad Parthenopolin transla-
 tum, ibique honorabiliter atque lachrymabiliter susce-
 ptum, marmoreoque impositum sarcophago sepultum est
 ab Archiepiscopis Gerone atque Adelberto, ceterorumque
 auxilio Episcoporum clerique totius. Errasset igitur Her-
 mannus Contractus, si Imperatorem non modo Magde-
 burgi sepultum, sed etiam mortuum tradidisset. Sane
 in Pistoriana editione hæc legas: *Otho Imperator Nonis
 Majis subitanea morte apud Parthenopolim obiit & se-
 pelitur.* At vero in Vrstisiana quæ reperiuntur, rectius
 ita habent: *Otto Imp. Nonis Maji subito mortuus, apud
 Parthenopolim, id est, Megedeburc, ubi ipse Archiepiscopium
 fecerat, sepultus est.* Porro sepulturæ Ottonis Magde-
 burgicæ meminerunt Adamus Bremensis lib. II. Helmoldus
Chron. Sclavor. lib. I. cap. XIV. Marianus Scotus, Got-
 fridus Vdterbiensis, Otto Frisingensis, Conradus Abbas
 Vrspergensis, Albertus Stadenensis, Gobelinus Persona,
 Theodoricus Engelhusius in *Chronicis Universalibus*,
 Tritthemius in *Chronico Hirsaugiensi*, Krantzius Metro-
 pol. lib. III. cap. XXXI. ubi addit: *Magdeburgensis me-
 mores conditoris sui, statuam ei insignem cum geminis
 exoribus, grata animi signa, usque in hodiernum conser-
 vant in foro publico suæ civitatis.* Denique afferam quæ
 idem habet Saxonæ lib. IV. *Ottonis corpus magnis lu-
 gentium exequiis a filio Rege translatum est in civitatem,*
 quam

quam ipse extruxit, Magdeburgum, ibique honorifice tumu-
latur. Extat hodie sepulcrum ejus in crypta. Ajunt, qui
atate nostra viderant, corpus ejus post annos supra quin-
gentos ita balsamo stare firmatum, ut velut in sella consti-
deat illasum. Cujus tumulus ut magnifice renovetur, expo-
scunt egregia illius Principis in Saxoniam primum patriam,
deinde in omnem Germaniam, demum in omne Imperium &
universam Ecclesiam catholicam merita. Romanum enim
imperium ab illo magnifice propagatum, exquisitum honorem
& perenne memoriale suo jure deposcit, ut ejus in terris me-
moria permaneat diuturna, & (si fieri possit) sempiterna:
quem ad meliora regna Rex transtulit immortalis. Monu-

mento Imperatorio sequentes versiculos ferunt o-
lim fuisse inscriptos:

TRES LVCTVS CAVSÆ SVNT HOC SVB MAR-
MORE CLAVSÆ
REX, DECVS ECCLESIAE, SVMMVS HONOR
PATRIÆ.

F I N I S.

Pou Ka. 1905

ULB Halle

3

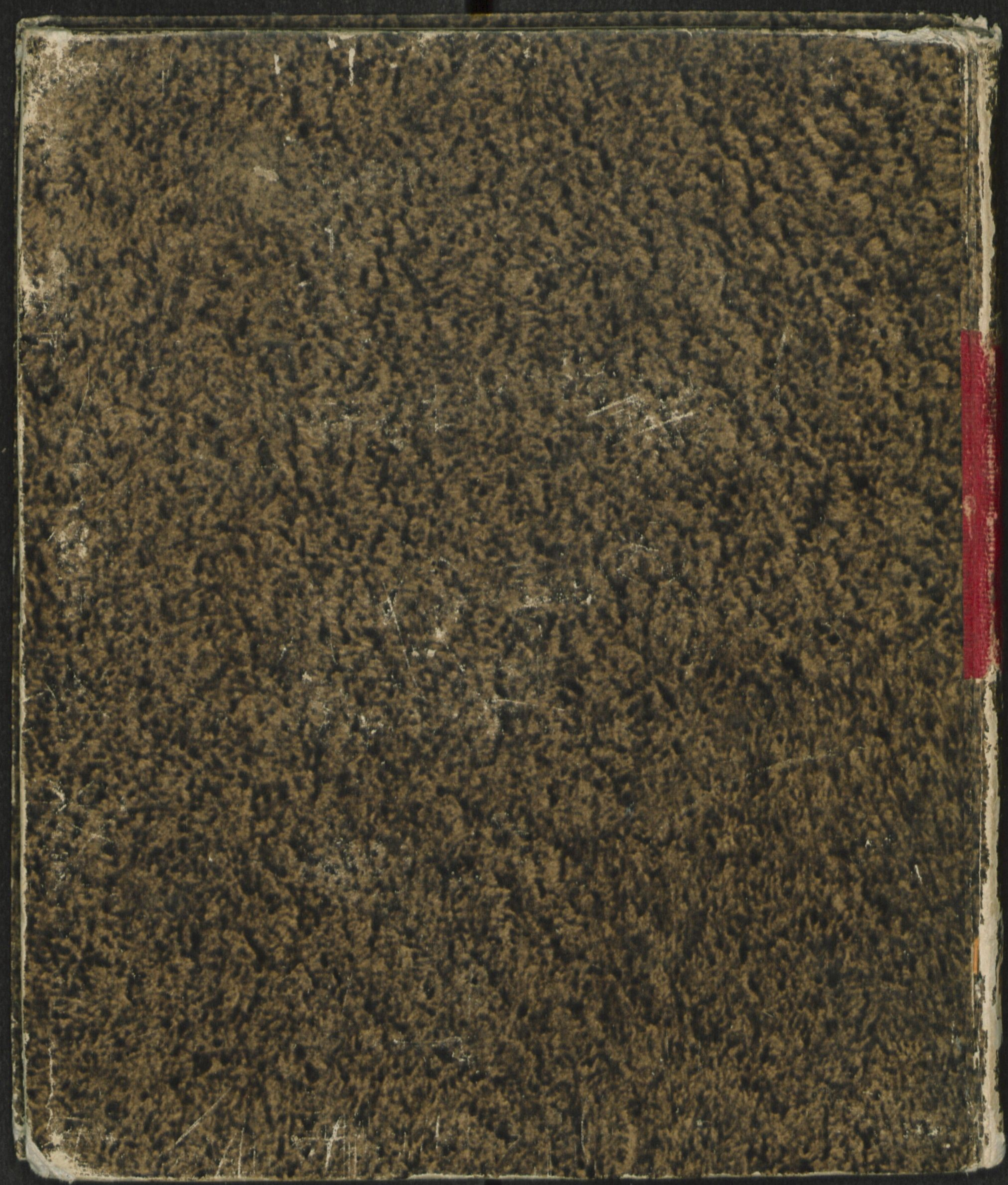
004 568 931

VD 77

M. 51

PERILL
GVSTA
A S
Hæredita
Bez
SERENIS
ELECTOR
*a Consiliis in
burgicæ Præ*

MAECE

Has Archi

ISSIMO

ALPHO
RG

Embden

en

ISSIMO

RGENSI

alla-Magde-
henstein &

o svo

quitates

è obsequii pignus
llime dedicat

STOPH. Schillingt,

